

DEVİRİM İÇİN ÖRGÜTLEN, MÜCADELE ET!

Seçimlere kilitlenmiş, faşizmi sandıklarda alt etmeye yemin etmiş, emek lehinde ittifak ve politikleşmiş kitleyle temas etmek gibi temel devrimci sorumlulukları seçimlere katılım gerekçesi yapmış; ama aynı zamanda devrimci ilkeleri ve yaklaşımı seçime kurban ederek hareket eden devrimci güçlerin şimdi "seçimle değişim olmaz" söylemi değinilmeden geçilemez bir durumdur. Bu, kaybettiğini bulma çabasıdır çok oportünizmin kendini kurtarma hamlesidir.

KOLEKTİF DOĞRULTU

Devrime Sarılmak Her Zaman Mümkündür

SAYFA 12-13

özgür gelecek için

Yeni Demokrasi

14 HAZİRAN-5 TEMMUZ 2023 ■ SAYI: 139 ■ FİYAT: 7 TL ■ ISSN: 2630-5526

gazetesi

Sömürü ve Sefalet DEĞİŞMEYEN TEK GERÇEK

GÜNCEL

6

MEŞA AZADÎ

10

EKONOMİ

18

ENKAZDAN ÇIKACAK NE VAR?

Uluslararası sermayenin çıkarlarını korumada gösterilen kararlılık içeride emekçi sınıflara hak gaspları ve derinleşen yoksulluk olarak dönecektir. Kürt sorununun çözümünde emperyalist güçlerin telkinleri olsa da mevcut ittifak bileşenlerinin bu talebe ayak direyeceklerini ve saldırı politikasında ısrar edeceklerini iddia edebiliriz.

HDP'DEKİ TARTIŞMALAR ÜZERİNE: SORUNLARIN KAYNAĞI TAKTİK POLİTİKALARDA MI?

HDP seçim tavrıyla ve bu süreci örgütlenme biçimiyle kitesinin tüm saldırılara ve baskılara karşı dik duruşunu göz ardı ederek halkı salt oy vermeye yönlendirmiştir. Hedefi "tek adam rejiminin sonlandırılması"na indirgeme politikası kitleyi de bu garabete oy vermeye indirmiştir doğal olarak.

HEDEF BORÇ KRİZİNİ AŞMAK MI, EMPERYALİST ÇEKİŞMEYİ TIRMANDIRMAK MI?

ABD Kongresi geçtiğimiz günlerde aldığı bir kararla Ayeniden borçlanma tavanını kaldırma seçeneğini onayladı. Fed (Amerikan Merkez Bankası) faiz artırımı politikaları ile azalan borçlanma olanakları, dünya çapında ekonomik resesyon ve temerrüt (planlanan borçların ödenmesinin aksaması) risklerini ortaya çıkarmıştı.

YIKIMDAN DOĞAN RANT ARAYIŞI

Geçtiğimiz günlerde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) 478 adet maden sahasının ihale edileceğini Resmî Gazete'den duyurdu.

Maden Kanununun 30. maddesi kapsamında, ihale edileceği duyurulan maden sahalarının büyük bir çoğunluğunun 6 Şubat Maraş depremlerinde yıkılan, henüz molozların kaldırılmadığı ve bölgede yaşayan insanların sorunlarının giderilmediği şehirlerde olduğu görüldü.

Bakanlığın açıkladığı maden sahası ihalesinde en çok ihalenin duyurulduğu şehir 29 ilanla Maraş oldu. Maraş'ı, 26 maden ihalesiyle Malatya takip ederken üçüncü sırada ise depremin ardından yıkımı en çok yaşayan ve özellikle ilk günlerde hiç destek alamayan Adıyaman yer aldı.

MAPEG'in sitesinde yayımlanan ihale listesine göre il başına düşen maden sahaları şöyle:

Maraş: 29 maden sahası, **Malatya:** 25, **Adıyaman:** 24, **Kayseri:** 23, **Urfa:** 21, **Ankara:** 21, **Elazığ:** 21, **Diyarbakır:** 17, **Antep:** 15, **Sivas:** 15, **Erzurum:** 14, **Kırşehir:** 13, **Balıkesir:** 11, **Denizli:** 11, **Eskişehir:** 11, **Erzincan:** 10, **Antalya:** 10, **Konya:** 9, **Adana:** 9, **Kütahya:** 8, **Niğde:** 8, **Mersin:** 8, **Uşak:** 8, **Siirt:** 7, **Muğla:** 7, **Gümüşhane:** 7, **Bursa:** 7, **Çankırı:** 7, **Hatay:** 6, **Bitlis:** 6, **Manisa:** 6, **Bilecik:** 6, **Afyon:**

5, **Kırıkkale:** 5, **Van:** 4, **Karaman:** 4, **Yozgat:** 4, **Osmaniye:** 4, **Tekirdağ:** 4, **Şırnak:** 3, **Tokat:** 3, **Mardin:** 3, **Kars:** 3, **Hakkâri:** 3, **Isparta:** 3, **İzmir:** 3, **Kastamonu:** 2, **Zonguldak:** 2, **Dersim:** 2, **Çorum:** 2, **Edirne:** 2, **Burdur:** 2, **Giresun:** 2, **Bingöl:** 2, **Artvin:** 2, **Amasya:** 2, **Ağrı:** 1, **Aksaray:** 1, **Aydın:** 1, **Karabük:** 1, **Trabzon:** 1, **Sinop:** 1, **Muş:** 1.

RANTIN YARATTIĞI YIKIM, YIKIMIN YARATTIĞI YENİ RANTLAR

Kapitalist-emperyalist sistemin vahşiliğini, insana ve doğaya yönelen saldırganlığını deprem sonrasında apaçık gördük. Rantın şantiyesi durumundaki yarı feodal, yarı sömürge Türkiye, yerli ve yabancı sermayedarların, devletin onlara tanıdığı kanuni rahatlıkla ve dokunulmazlıkla inşa ettikleri yapıların tümü enkaza döndü. Herhangi bir mahcubiyet duymayan, aksine pişkince rantlarını sürdürmenin peşine düşen hâkim sınıflar, devletin de desteğini alarak deprem bölgelerinin akbabaları olarak karşımıza çıktılar. Rantın enkaza çevirdiği kentler, o kentlerde yeni rantlar yaratılarak sömürgeci sınıfların kâr kapısı haline getirildi. Molozların taşınmasından deprem bölgelerindeki maden sahalarının ihaleye açılmasına dek süren rant silsilesi, kapitalist-emperyalist sistemin emekçi yoksul halkın sorunlarına karşı kayıtsızlığını da anlamamızı sağlamaktadır. Deprem bölgelerindeki kaosu ve yoksunluğu kâr için fırsat bilen talancılar, bu bölgedeki şehirleri ihale şehirleri ilan ede-

ceğe benziyor; ilanlarının başlığını da besbelli ki "canlandırma" koyacaklardır. Yok eden ile var edenin sonsuz bir birlik olamayacağı, var olmak için yok edenin nihayet yok olacağı Marksist ideolojinin egemen olduğu zihinlerde kaçınılmazdır.

DEPREM BÖLGELERİNDE HESAP SORULMAZ DÜŞÜNÜ BOZALIM

Deprem sonrası moloz taşınmak üzere bölgeye üşüşen şirketlerin yarattığı tahribat, yaşamı tehdit eden asbest sorunu ve bunlara karşı yaşam alanlarını savunan bölge halkına yönelen asker ve çevik kuvvetiyle devletin şiddeti güncelliğini korurken maden ihalelerinin deprem bölgelerinde yoğunlaşması, kâra doymayan ve yıkım rantından gözleri dönen beslemelelerin devlet tarafından pışıpışlanmasıdır. Nisan sonu ve mayıs ortasını da içine alan dönemdeki moloz taşıma sürecinde devlet ile bazı sermaye grupları arasında gelişen çıkar dalaşına tanıklık ettik. Egemen sınıfların kurumları arasında ortak çıkarlar olduğu gibi özgün çıkarlardan ileri gelen çıkar dalaşları da olasılıklıdır ve buna aslında sıklıkla rastlanmaktadır. Birbirine kökten bağımlı olan egemen sınıf kliklerinin tartışılma-

rı muhakkak ki geçidir. Birbirlerinin gönlünü hoş edecek yeni yöntemler bulacaklardır. Bugün maden sahaları ihalesinin bize gösterdiği, devletin küsen dostunun gönlünü alma çabası, onlara yeni yöntemler sunmasıdır. Başka bir deyişle, "moloz taşıma işini arkamızda bırakalım, size enerji rantını verelim" demektir.

Bu maden ihalesinin son olmayacağı, önümüzdeki günlerde yeni ve farklı rant kapılarının da ardına dek açılacağını öngörebiliriz. Çünkü devletin işlevi, yaramaz ve doyumsuz ortaklarını doyurmak için çalışan bir mekanizma olmasıdır.

Egemen sınıf klikleri birbirlerini pışıpışlamaya devam ededursun çeşitli milliyetlerden emekçi-yoksul halkımızın dayanışma ile ördüğü örgütlülükler güçlenmektedir. Hesap sorma bilincini kuşanarak halkımızın egemenlerin düşlerini bozguna uğratacağı büyük mücadelelere hazırlanalım.

Münih Komünistler Davasında avukatların itiraz talebi reddedildi

Münih Komünistler Davasında yargılanan devrimci ve komünistlere Federal Adalet Divanı'nın (BGH) kararı tebliğ edildi. BGH, avukatların revizyon başvuru talebini reddetti.

15 Nisan 2015'te eş zamanlı olarak Avrupa'da emperyalist Alman devletinin operasyonu ve yönlendirmesi sonucu

açtığı dava ile başlayan TKP/ML Münih Davasında Temmuz 2020'de 10 devrimci ve komünist, "yurtdışında örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla Ceza Kanunu'nun 129b Maddesi uyarınca 3 ila 6,5 yıl hapis cezası aldı.

Hukuksuzluklarla dolu 4 yıllık davanın sonuçlanmasının ardından avukatlar

Münih OLG Mahkemesinin kararlarına itiraz ederek revizyon başvurusu yaptı.

Hafta başında TKP/ML (Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist) aleyhindeki Münih Komünistler Davasında yargılanan devrimci ve komünistlere BGH kararı tebliğ edildi. BGH revizyon talebini reddetti.

Bu dava, Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP/ML) üyeliği iddiasıyla Almanya'da açılan ilk dava özelliği taşıyor. Tutuklu yargılananlardan hiçbiri Almanya'da belirli bir "suça" katılmakla suçlanmadı.

Yargılanmak istenen devrimciler Ceza Kanunu'nun 129b Maddesi uyarınca "yabancı terör örgütüne üye olmak"tan tutuklandı.

Savunma avukatlarından olan Frank

Jasenski ceza yargılamasındaki resmi hatalara işaret etti. Örneğin Münih'teki mahkeme, devrimcilerin güvenlik kamerası kayıtlarından alınan fotoğrafları gibi yasa dışı kanıtları onayladı.

BGH, revizyonun reddi ile TKP/ML'nin Ceza Kanunu'nun 129b maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiğini açıkladı. BGH'nin reddi ile Deniz Pektaş bir yıl sekiz ay, Müslüm Elma bir yıl üç ay, Erhan Aktürk bir yıl ve diğer devrimci komünistler kalan hapis cezalarının çektirilmesine yönelik uygulamaya tabi tutulabilir.

Savunma avukatlarına göre kalan bu cezaları önlemek için başka "gerçek hukuk yolları" mevcut değil. Avukatlar, şu anda tek seçeneğin Anayasa şikâyeti veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gitmek olduğunu belirtti.

POLİTİK GÜNDEM

DEVİRİM İÇİN ÖRGÜTLEN, MÜCADELE ET!

Faşist sistem merkezinde genel seçim ve Cumhurbaşkanı seçimi olan konsantre bir kampanyayla geniş kitleleri umutsuzluktan, geleceğe dair belirsizlikten, derin ekonomik buhrandan geçici bir süre alıkoydu. Dört bir yandan kuşatılmış kitleler “seçim yoluyla değişim” için seferber edildi. Seçimler egemenlerin güç dengesinde bir değişikliğe yol açmadı; ancak seçim süreci boyunca saflaştırılan, gerici seçim yarışında bir dolgu malzemesine çevrilen halk yığınlarını dört bir yandan kuşatan ablukanın seçim sürecinin sonunda kalkmasıyla birlikte umutsuzluk, belirsizlik, ekonomik buhran tüm acımasızlığıyla sürece yeniden yön vermeye başladı. Gerici sınıfların bir kanadı altında saf tutan halkımız seçim sonrasında düzene öfke kuma yolunda yeniden birleşti!

Egemen sınıfların halkı yönlendirme, düzene yeniden bağlama aparatı olan partilerdeki tartışmalar da dikkate değer biçimde gündemleşti. Seçim öncesi “ülkede değişim” sloganı ile dikkat çekmeye uğraşan CHP, “CHP’de değişim” sloganlarıyla karşılaşmaya başladı. Değişim vadiyle seçimlere giren Kılıçdaroğlu yenilgi üzerine okların hedefi haline geldiğinde “statüko”yu meşrulaştıran bir konumda durmakta beis görmüyor görünmekte. CHP’de “değişim için” daha ciddi bir mücadele başlamış görünüyor. Kılıçdaroğlu “az farklı yenilgi” ve iktidar olanaklarının haksız kullanımı anlatısıyla bu taleple belirlenecek bir değişimi halihazırda savuştururken faşist siyasi partiler yasasının ve CHP tüzüğünün parti liderine verdiği geniş yetkilere dayanarak “evladı” Ekrem İmamoğlu’nda somutlaştırılan/somutlaştırılmak istenen “değişim” olasılığını kontrolüne almaya çalışıyor. Asgari demokratik niteliklerden uzak bir şekilde gerçekleşen seçimlerin sonuçları farklı olsaydı da her defasında demokratik teamüllere ve niteliklere sahip olmadığı ortaya çıkan CHP’nin halkın çıkarına bir adım atmayacağı kesinlikle görülmüş oldu. Parti liderliği için kendi içlerinde sergiledikleri mücadelede tavırları, tutumları, konumlanışları, sorunları ele alışı biçimleri ne ise devletin dümenindeyken de aynı olacak. CHP’nin seçim öncesinde gerici kuşatmanın bir parçası olarak “bir nefes”, “demokratikleşme”, “refah” diyerek halkı aldatma çabaları yerini yenilgiye odaklanan iç mücadeleye ve bunun etrafında dönen gerçekliğe bırakmıştır. Seçim yenilgisiyle birlikte CHP içinde bir liderlik

yarışının başlaması kaçınılmazdır.

Yine Millet İttifakı’nın yenilgiyle birlikte bir çözülme mi yaşayacağını, yoksa yerel seçimlere odaklanarak yola devam mı edeceğini bu süreç ve elbette CHP’deki “değişim ve liderlik” yarışı belirleyecektir. İttifakta şimdiden yerel seçimlere yönelik bir pazarlık başladığına göre henüz egemen fikir ittifakın sürmesidir. Sordüğümüz ilk soru bunun sürüp sürmeyeceği hakkındadır. İYİP’in büyükşehir talebi ve belirginleşen “her zaman vererek olmuyor” yaklaşımı bu ittifakın geleceğine dair sorun potansiyelini gösteriyor.

Tayyip Erdoğan önderliğindeki AKP-MHP bloku ve diğer bileşenleri ise meclis başkanlığı seçiminde “birlik ruhunu” güçlü bir biçimde koruduklarını gösterdiler.

Yeni kabine ekonomide ne yapılacağı, ekonomi yönetiminin kime emanet edileceği tartışmalarının ortasında ilan edildi. Ekonomide “ortodoks modelin” tercih edildiği Mehmet Şimşek’in Maliye Bakanı ilan edilmesiyle netleşmiştir. Mehmet Şimşek Nureddin Nebati’den görevi devralırken “Türkiye’nin rasyonel bir zemine dönme dışında bir seçeneği kalmamıştır. Kurala dayalı bir Türkiye ekonomisi özlenen refaha ulaşmamızda önemli olacaktır. Makro finansal istikrarı önceliklendireceğiz.” diyerek “hibrit/heterodoks” modelin militan savunucusu selefini rencide etmiştir.

Seçim sonrasında ekonomi yönetimindeki bu değişim güvenli liman arayan emperyalist sermayeye göz kırpmaktadır. Emperyalist tekeller ve kurumlar için güvenilir isim olan Mehmet Şimşek Maliye Bakanlığı’na getirilirken yine aynı tedrisattan geçmiş Hafize Gaye Erkan da Merkez Bankası Başkanlığı’na atandı. Emperyalist sisteme sıkı şekilde bağlı ekonomik yapının başka bir yola sapma şansının olmadığı böylece teyit edildi. Ayrıca bu değişim “yerli ve milli” demogojisine bir süre ara verildiğine işaret ediyor. Seçime kadar baskılanan döviz kurdan vazgeçilmiş ve döviz kurunda başlayan dalgalanma bir devalüasyon oluşturmuştur. Seçim süreci boyunca izlenen politikalar sonucunda döviz ve altın rezervleri boşalmış, iç borç dışında ülke emperyalist tekellere 45 milyar borçlanmıştır. Yeni kabinenin Merkez Bankası’nın gerçekliği, yansıdığı kadarıyla böyle.

Bu durumda yüksek döviz kuru, yüksek enflasyon ve onu takiben yüksek işsizlik kaçınılmazdır. Süreç IMF kural-

larına, bir anlaşma olmasa da daha sıkı bağlanarak örgütlenecektir. İşçi sınıfına ve emekçilere, küçük esnafa daha ağır faturaların kesilmesi, vergi yükünün artması bunun esaslı parçaları olacaktır. Tüm ekonomik haklar mali disiplin altında budanacak, “makro finansal öncelikler” gözetilerek alım gücünde gerileme, ücretlerde erime ve şirket iflasları daha fazla gündeme gelecektir. Krizin faturası halka artık “hibrit modeller” değil “ortodoks modeller” ödetilecektir. Kitlelerin yaşamsal sorunları ve geleceğe dair belirsizliği büyüyecek, değişim isteği ve arayışı boyutlanacaktır. Seçim öncesi faşist kliklerin açık ve örtülü şekilde emperyalist tekellere vadettikleri güven ortamına dair değişim, seçim sonrası hızla devreye girmiştir.

Seçimlerin bir kaybedeni ve değerlendirilmesi gereken kategorisi daha var. O da parlamentarist, sınıf iş birlikçi, faşist devlet gerçeğinin üstünü örten ve halkı kendi hayallerine mahkûm eden reformist kesimlerdir. Bu kesimlere, onlara güçlü şekilde yedeklenen kimi devrimci güçleri de eklemek gerekmektedir. Seçim kampanyalarını “tek adam düzenine, faşist şefliğe son” argümanı ile parlamentoda koltuk kapmaya ve Erdoğan’ın gönderilmesine odaklayan bu kesimler seçim sonrası ise “seçim endekli değişim ve yaklaşımları” eleştirmekten geri durmamışlardır. Oportünizmin durumdan duruma, koşuldan koşula kılık değiştiren, sonuçlara göre konum alan yaklaşımı şipin işi ortaya çıkmıştır. Bu kesimler ortada bir yenilgi olduğunu kabul ederken yenilenin oportünist karakterleri olduğunu kabul etmekten tamamen ve zinhar uzaktırlar. Güçlü “Faşizm seçimle değil mücadeleyle gidecek” söylemi seçim sonrasında ortak söylemi haline gelse de bunun geç kalınmış bir aydınlanma olduğu vurgulanmak zorunda: Günaydın, fakat şimdi cenazedesiniz!

Oportünist hurdalıklarından gerekirse kullandıkları bir doğruyu çıkararak yenilgiyi hafifletmeye çalışmaktadırlar.

Seçim değerlendirmesinde HDP yenilgiyi kabul ederken “Temsili ve orta sınıf siyaset biçimine sıkışmak yerine siyasetin toplumsallaşmasını merkeze alacağız” özeleştirisiyle bu süreçte doruk seviyeye ulaşan sınıfsal tutumuna dair bir itirafta da bulundu. Bunun özeleştiriden çıkan bir düzeltme kıvamında sunulması bir şekilde gelişmiş bulunan “siyasal ve sınıfsal tutumun” üstünü örtme girişimi olması güçlüğüle olasıdır. Zira aynı değeren-

dirmede “İlkelerde katı, pratikte esnek” olma şiarıyla tarihsel mücadelelerin toplamı olan HDP fikriyatında ısrar...” edeceklerini de beyan ettiler. Bu da özeleştirinin seçim başarısızlığına duyulan tepkiye papaz nezdindeki kitlelere günah çıkarma işlemi olduğunu düşündürmektedir. Bilinmez, görünmez, deneyimlenmemiş bir çukura düşülmedi; HDP içinden olacakların öngörüldüğünü okuduğumuz için böyle düşünmek daha gerçekçidir. TİP ise hâlâ “kaybedilen vekillikler”, “stratejik oy pususu” vs. üzerinden “yarım zaferrinin” keyfiyle meşguldür.

Seçimlere kilitlenmiş, faşizmi sandıklarda alt etmeye yemin etmiş, emek lehinde ittifak ve politikleşmiş kitleyle temas etmek gibi temel devrimci sorumlulukları seçimlere katılım gerekçesi yapmış; ama aynı zamanda devrimci ilkeleri ve yaklaşımı seçime kurban ederek hareket eden devrimci güçlerin şimdi “seçimle değişim olmaz” söylemi deşinilmeden geçilemez bir durumdur. Bu, kaybettiğini bulma çabasından çok oportünizmin kendini kurtarma hamlesidir. Zira kitleleri yanlış bilencilendiren, yönlendiren ve onları kurtuluş yoluna değil iyileştirme yoluna sevk eden tutumlarından bir vazgeçiş, tutarlı bir özeleştiril yaklaşım söz konusu değildir. Bu bağlamda çıkarılan sonuçlar ilkesiz, tutarsız ve yanlış politik tutumdan kopuşu içermekten uzak, hurdalıkta kalan bir doğruyu kullanma yaklaşımıdır.

MLM’ler halka gerçek kurtuluşu, seçim tavrıyla ve politikasıyla tecrit edilme, lanetlenme pahasına anlatmakta, örgütlemekte ve yönlendirmekte ısrar etmişlerdir. Kuşkusuz geniş kitlelere ulaşmada, devrimin sorunlarını onlara taşımada ve devrimin ihtiyaçları için yeni ve daha güçlü örgütlenmeler yaratmada ciddi bir başarı kaydedememişlerdir. Ancak kitlelerin tarihsel eğilimi ve temel politik ihtiyaçlarıyla birleşmeye odaklanarak devletin gerçek niteliğini ve esas yönelmesi gereken hattı tüm yanlış eğilimleri karşısına alarak ortaya koydular. Bu bir şekilleniş, halkın bağımsız eyleminin politik gücüne dair güçlü bir konumlanıştır. Zira bu seçimler halkın bağımsız eyleminin içiğdiş edildiği, devrimin ve devrimci ilkelerin silikleştirildiği ve önemsizleştirildiği bir kampanyaya da dönüşmüştür. MLM’ler en başta buna karşı konumlanmış, bu sorunun altını çizmiş ve mücadele rotası belirlemişlerdir. Bu rota doğrudur. Bu rotada ilerlenecektir.

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi Yolumuzu Aydınlatıyor!

1 5-16 Haziran Direnişi'nin ardından yatan kendine güven duygusunun, hakkını sokaklarda arama bilincinin, polisle-jandarmayla çatışma içerisine girmekten çekinmeyen bir cesaretin ve militan cüretkârlığın, 1968 başkaldırısının bu topraklardaki bir uzantısı olduğunu görmek gerekir.

Ekonomik buhranın gittikçe derinleştiği, hâkim sınıfların kendi arasındaki çelişkilerinin şiddetlendiği ve buna bağlı olarak işçi, köylü ve gençliğin mücadelesinin yükseldiği bir ortamda, burjuvazi 274-275 sayılı sendikal yasaları değiştirerek işçi sınıfının haklarını gasp edecek yeni bir yasa tasarısı hazırlığına girişmişti. Tasarı, işçilerin istedikleri sendikalara serbestçe üye olmalarını ve istemedikleri sendikalardan ayrılma haklarını güçleştiren, toplu sözleşme ve grev haklarını büyük ölçüde kısıtlayan hükümler içermekteydi. Sendikaların ülke çapında faaliyet gösterebilmesi için iş kolunda sigortalı çalışan işçilerin en az üçte birini üye yapması barajı getiriliyordu. Ayrıca konfederasyonların faaliyet gösterebilmesi için ülke çapında sendikalı işçi sayısının üçte biri üyeye sahip olması barajı konmuştu. Bu madde, DİSK'in üye sayısının bu oranın altında kaldığı tespit edilerek konulmuştu.

Yasa değişikliklerinin mecliste kabul edilmesinin ardından, işçi temsilcile-

rinin de geniş katılımıyla yapılan kabalalık toplantıda DİSK eylem kararı aldı. DİSK'in planına göre miting 17 Haziran'da yapılacaktı. Ancak DİSK'in kanuna karşı çıktığı ve protesto edeceği haberi bir anda tüm fabrikalara, işyerlerine, kahvelere ve hatta evlere kadar ulaştığında, zaten diken üzerinde olan işçi sınıfı kendiliğinden derhal sokaklara aktı. Sonrasında direnişi bitirmelerini salık veren de Kemal Türkler'in radyodan yaptığı; "İşçi kardeşlerim, işçi sınıfının bilinçli temsilcileri, anayasal haklarınız için direndiniz, direniyorsunuz. Anayasamız her türlü toplantı ve yürüyüşlerin silahsız ve saldırsız olacağını emreder. Bizler anayasaya sınımsız bağlı işçiler olduğumuz için, hiçbir hareketimiz anayasaya aykırı olamaz. Bizim aramıza çeşitli maksatlar güden kişiler, çeşitli kılıklara bürünerek gözbebeğimiz şerefli Türk ordusunun bir mensubuna kötü maksatlarla taş atabilirler, tahrikler yapabilirler. DİSK Genel Başkanı olarak sizleri uyarıyorum" konuşması ile bu tarihsel ihanetin mimarı DİSK yönetimi olacaktı.

15 Haziran günü, 115 iş yeri ve yaklaşık 75 bin işçiyle başlayıp, 16 Haziran günü 168 fabrikayı ve 150 bine yakın işçiyi kucaklayan 15-16 Haziran Direnişi, İstanbul ve İzmit çevresini kapsadı. 15 Haziran sabahı İstanbul'da, Gebze'de, İzmit'te fabrikalar durdu. Her tarafta işçiler çeşitli yürüyüşler ve

mitingler düzenliyorlar ve kent merkezlerine doğru hareket ediyorlardı. DİSK'in böylesi bir kararı olmamasına rağmen işçiler bu protestoları kendi inisiyatifleriyle başlatmış ve elbette ki öncü işçilerin ve devrimcilerin yol göstermesiyle yalnızca iş bırakmakla sınırlanmışlardı. Ertesi gün Kartal'da, Levent'te ve Topkapı tarafında çatışmalar çıkmış, polis ateş açmıştı. Ordu, tanklarıyla ve zırhlı birlikleriyle gösterilere müdahale etmeye çalışıyordu. Askerlerin oluşturduğu bariyerler aşıyor ve polisle çatışmaya giriliyordu. Kadıköy'deki çatışmalarda, polisin açtığı ateş sonucunda da üç işçi öldürülmüş, 200 işçi yaralanmıştı.

Bu muazzam direnişin zayıf karnı ise akşam saatlerinde ordunun sıkıyönetim ilan etmesiyle açığa çıktı. DİSK yönetiminin işçileri "sükûnete" çağırmasının ardından işçiler fabrikalarına geri döndüler. Fakat bazı fabrikalarda iş durdurma ve iş yavaşlatma eylemleri devam etti. Fabrikalardaki direnişi ne asker ne de polis baskısı engelleyemedi. Hareket iki güne sınırlı kalmayacak, sıkıyönetimin ilanına rağmen 12 Mart 1971'e dek sürecek bir hareketin başlangıcı olacaktı. Üç ay süren sıkıyönetim sonunda işten çıkarılan işçi sayısı beş bini aşmıştı. Yine de sistem başarıya ulaşamadı, yeni sendika yasası uygulamaya sokulamadan iptal edildi.

İşçi sınıfının tüm sendikal kazanımla-

rını ortadan kaldırmak için sistem, 12 Eylül 1980'i beklemek zorunda kalacaktı. İşçilerin bu büyük direnişi, durgun bir denizdeki anlık bir dalgalanma olmaktan çok öte; yıllara yayılarak günümüzde de hâlâ kendini gösteren bir direngenlikti. Direniş, başlangıcı ve temellerini buradan alan bir yükselişin ürünü kendiliğinden bir patlamaydı. Bu genel direniş içerisinde bizzat yer alan İbrahim Kaypakkaya yoldaşın 15-16 Haziran'la ilgili çıkarımları ise hâlâ güncel birer kaynak olarak önümüzde durmakta ve bize yol göstermeye devam etmektedir.

"İşçi hareketi, **birinci olarak**, devrimin şiddete dayanacağını, bunun zorunlu ve kaçınılmaz olduğunu gösterdi.

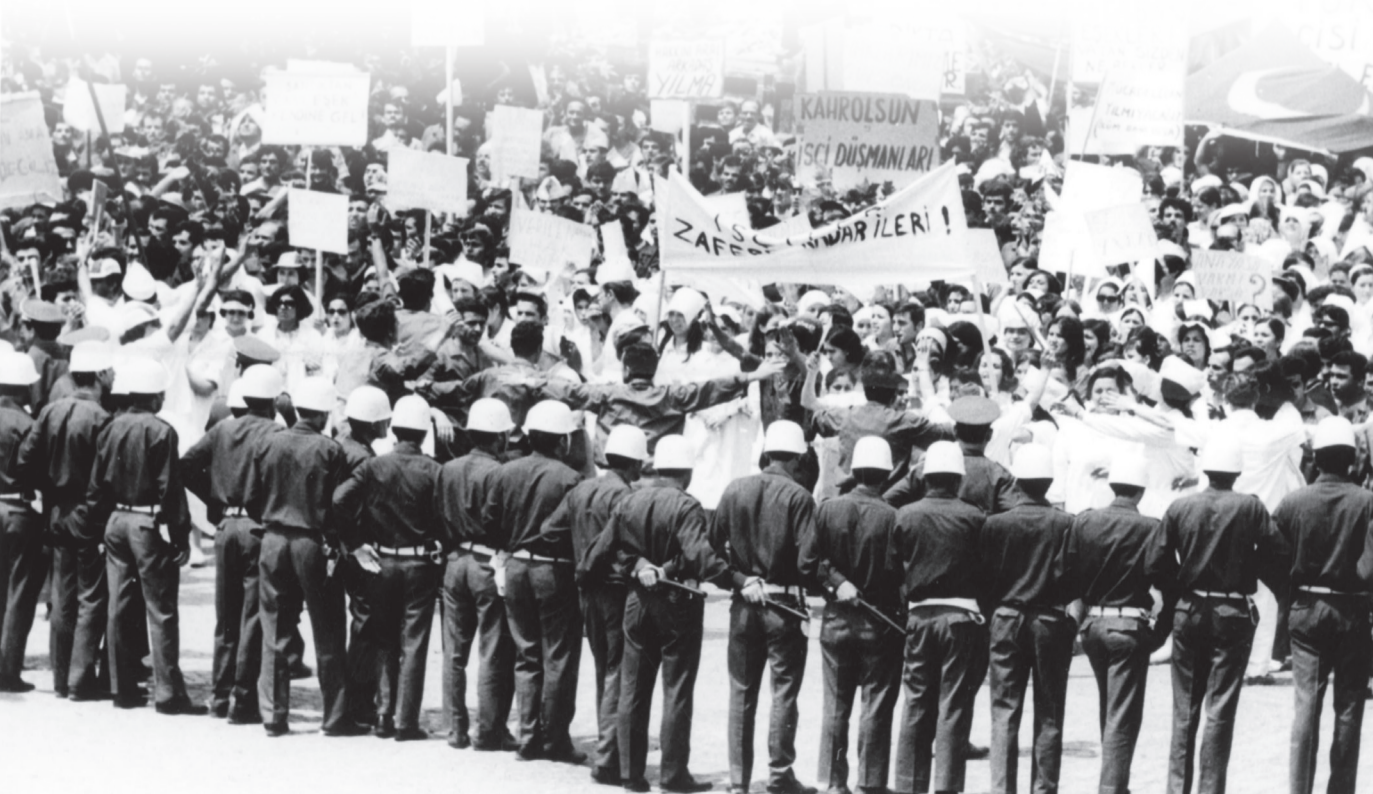
"**İkinci olarak**, işçi hareketi, burjuva devlet teorilerine ağır bir darbe indirdi. Halkın kurtuluşunu hâkim sınıfların ordusundan beklemenin ne derece ahmakça bir hayal olduğunu gözler önüne serdi.

"**Üçüncüsü**, 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, gerçek kahramanın kitleler olduğunu bir kere daha gösterdi. Ve bir avuç seçkin aydın grubuna dayanarak devrim yapmayı hayal eden bireyci küçük-burjuva akımlarına ağır bir darbe indirdi.

"**Dördüncüsü**, 15-16 Haziran direnişinin bastırılması, devrimin ilk başlarda şehirlerde başarıya ulaşamayacağını, şehirlerde zaman zaman ortaya çıkacak işçi ayaklanmalarının kırık bölgelere çekilmediği takdirde bastırılmaya mahkûm olduğunu gösterdi.

"**Beşincisi**, 15-16 Haziran'dan sonra gelen ve üç ay süren sıkıyönetim, en zor şartlarda dahi mücadeleye devam etmenin ancak gerçekten devrimci bir örgütlenmeyle, kanundışı bir temel atarak ve çalışmalarını bu temel üzerine inşa ederek mümkün olabileceğini gösterdi. Legaliteye bel bağlamanın, revizyonist örgütlenmenin, şiddetlenen sınıf mücadelesi şartlarında halkımıza zarar vermekten başka bir işe yaramayacağını gösterdi.

"**Altıncısı**, 15-16 Haziran Direnişi, ülkemizde devrimin objektif şartlarının ne kadar olgunlaştığının somut bir delili oldu."

HANGİ DÜNYANIN LİDERİ?

Erdoğan, cumhurbaşkanlığının 3. dönemini yaşıyor. Egemen sınıflara hizmet etmek için ortaya çıkan AKP ve onunla özdeşleşen Erdoğan 21 yıldır sömürü düzenin dümeninde yer alıyor. Ortaya çıkış hikâyesindeki "liderlik" imajı ise bugün hâlâ etkilidir. Özellikle zayıf iktidarların böylesi ikonları sürekli var olmuştur. 100 yıllık aksak Türkiye de bu ikonlarla yönetilmiştir. Bu karakterler her zorlu dönemde özellikle öne çıkarılırlar; çünkü iktidarların zayıflığı ve yönetmedeki acizlikleri ikona, mutlak bir otoriteye ihtiyacı artırır, mutlak baskı ve zorbalık kişide somutlaşır, aksayan sistem bir güç sembolüyle örtülür. Bu, bağımlı ülkelerin iktidarlarının en belirgin özelliğidir. Gelelim Erdoğan'a... Erdoğan, bu faşist rejimde en uzun süre ve kesintisiz "başkanlık" yapmış ve belli bir dönemin "nadide" figürü haline gelmiştir. Ülkenin bağımlı yapısına uyum göstermiş ve bürokrasi ağını da bu bağımlılığın gereklerine uygun dizayn ederek devlet geleneğine tam biat etmiştir. Erdoğan karşıtı kitlelerden duyduğumuz belki de en yoğun serzeniş şudur: "Eskiden böyle diyordu, şimdi ise tam tersi!" Erdoğan'ı özetleyen net bir tanım... Sistemin zayıflığında, yaşayabilmek adına doğasına uygun davranabilen bir mikroorganizma... Yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde iktidarlarda faşizm kalıcı ve süregelen bir biçimde zorbalığını en geniş halk kitlelerine kadar yayar. Bundandır ki tarihin bir yerinde sıkı dostluk kurduğu bir başka liderle ya da dostla gelecekte azılı düşman haline gelebilir. Bunu belirleyen şey daha baştan "atanmış" olduğu görevlerin ondan bekledikleridir. Bizimki gibi bağımlı ülkelerin iktidarları emperyalizm ile kurduğu ilişkide ne kadar uyumluysa yaşam bulması o kadar olasıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR UŞAKLIK

Cumhurbaşkanlığı seçiminin dönem olarak denk düştüğü süreç tartışılmaya muhtaçtır. Zira emperyalistler arası kamplaşmanın, işgallerin, isyanların, yoksulluğun vs. dünya gündeminde yoğunlukla yer aldığı bir dönemdi. Bu yoğunluk içerisinde gerçekleşen seçimlerin bu olgulardan bağımsız şekillenmesi mümkün değildir. Ekonomik kriz ve açmazlar kapitalist-emperyalist sistemin darboğazlarıdır. Bunalımlı durumlarda iktidarlar ya değişir ya da daha sert politikalarla varlığını sürdürür. Kapitalizmin ihtiyaçlarıyla tam uyumlu gelişmiş ulus-devlet modeli bunalımlı dönemlerin en uğrak noktasıdır. Neden? Zira daha merkezi, "bağımsızlıkçı", ulusçu

fikirler güçlü figürler yaratmanın en güçlü olanaklarını sunarlar ve bunlar ulus-devletin de temel argümanlarıdır.

Son yıllardaki demokratik talep içeren tüm eylemlerde baskının ve karşı devrimci şiddetin yoğun yaşandığını gördük. 2013 Gezi İsyanı ile birlikte karşı devrimci şiddet zemini genişlemeyi sürdürdü. Bu zorbalığın temsilcisi Erdoğan ve AKP idi. Temsil ettiği kliğin etrafında geleneksellikten de beslenen ve kontrol edilebilir bir geniş kitle de mevcut. Bu da Erdoğan ve AKP'ye medya aracılığıyla, gerektiğinde sokaklardaki başboşları kullanarak ve devlete bağlı güçlerle kitleleri kontrol altında tutma şansı vermektedir. Başvurduğu dini ve milli söylemler de geniş halk kitlelerinde karşılık bulmaktadır. Ülkenin kurucu kodlarıyla restleşmeyen Erdoğan, terzinin iki kefesine de ağırlığını vermiştir. Bu haliyle geniş bir kitleyi konsolide edebilmektedir. Geniş kitlenin örgütsüz ve dağınık hali "Erdoğanvari" ikonların şansını yükseltmektedir. Son seçime damgasını vuran da bu olmuştur. AKP kitlesinde çatlaklar olduğu Erdoğan tarafından da dillendirilmiştir. Fakat hatırı sayılır bir kesimi hâlâ kontrol edebilen egemen klik seçim propagandasını bunun üzerine inşa etmiştir. Tüm bunlar olurken ülkedeki ekonomik kriz ve yoksulluk artışını sürdürüyor. Türkiye gibi bir pazarın oluşu emperyalistlerin iştahını her zaman diri tutar. Dümendeki iktidarın buna uygun dizaynı da her daim akışkandır. Erdoğan'da somutlaşan akışkan politikalar da bunun göstergesidir.

GÜÇLÜ GÖRÜNMENİN DAYANILMAZ ZORLUĞU

28 Mayıs günü Erdoğan'ın, Kısıklı'daki evinde başlayan ve ardından sarayda devam eden "hıcivli" konuşmalarında hedefindeki kişi diğer klik temsilcisi Kılıçdaroğlu'ydü. Bir yandan "demokrasi" şöleninden söz ederken bir yandan da "idam" ve "cihat"tan bahsetmesi absürt bir tabloyla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyordu. Absürtlük iki zıttın bir aradalığıydı. Fakat bizimki gibi ülkelerde bu zıtlıklar normaldir. Bu kardeşliğin iki elini de bayağıdır tutmaktadır Erdoğan. Sözde anti emperyalist söylemlerle milliyetçi damarı ateşleyen Erdoğan, bir yandan da "demokrasi" dersi ile ülkenin pazarına davet çağrısı yapıyordu. Zira emperyalist şirketlerin "yatırıma olanaklı ülke tercihi" sürdürülebilir iktidar ve toplumsal denge için zorunludur. Evet, toplumsal dengenin özellikle

emperyalizm lehine bir ölçüde kurulduğundan söz edebiliriz. Yüzde 52 ve yüzde 48'lik bir denge. İğne ipliğine bağlı bir denge olsa da sermayeye "güven" veriyor. Yıllardır bu dengede uzlaşmayı sağlayabilen Erdoğan, belki de son iktidar döneminde en acılı yıllarını yaşayacak. Bu yüzden olduğundan da daha "güçlü" görünmeye ihtiyacı var. Bu ihtiyacı karşılayacak bilindik argüman "savunma sanayii" gücüdür. Erdoğan her söyleminde buna özellikle başvurmuştur. Askeri gücüne bilindik övgüleri geniş halk kitleleri için hem güven hem de korku unsuru olarak kullanılmaktadır. Bu da bizimki gibi ülkelerin zorba iktidarları için vazgeçilmez unsurdur.

EL PENÇE DİVAN MI?

Erdoğan 3 Haziran günü Ankara Çankaya Köşkü'nde "Göreve Başlama Töreni" adlı bir yemek verdi. Burjuva feodal basın süslenerek anlatılan bu yemekte Erdoğan'ı tebrike gelen birçok ülkeden temsilci bulunuyordu. 21 devlet başkanı, 13 başbakan ve diğer temsilciler... Sayının kalabalığı ve "devlet başkanı" statüsü burjuva feodal basın için iyi bir malzeme de yarattı. Kimdi bunlar? Kırgızistan, Gine, Azerbaycan, Bosna Hersek, Kosova, Somali, Güney Afrika ve diğerleri... Emperyalist efendilerin "tebriki" ise bir telefonlaydı. Ama Erdoğan'ın yaratmak istediği "güçlü lider" imajının pekişmesi için "görmekli" bir törene ihtiyacı vardı. Erdoğan böylece görece daha "güçlü" rolü üstlenerek bağımlı ülkeleri bir araya getirdi. Emperyalist efendilerine öykünen Türkiye için makul bir törendi. Efendilerinin sözünü daha güçlü iletmış, uşaklık doğrultusunda daha iyi veya önemli görevlere hazır olduğunun mesajını vermişti. Ortadoğu, Asya, Akdeniz, Karadeniz, Afrika gibi alanlarda rol almak istediğini coşkuyla dillendirmiştir. Daha iyi uşaklık için hem bu denge hem de bu "güçlü imaj" pazarlanmış ya da sunulmuştur. Devamlılık için görüntüye dayanan bir güç gösterisi sergilenmiştir. İkonu yaratmak ve güçlülüğü her koşulda aktarmak için burjuva feodal basın da üzerine düşen görevi yerine getirmiştir: Erdoğan'ı bir kez daha "dünya lideri" yapmışlardır.

Tüm bu taraflı seçim sürecinde burjuva feodal basın zaten "savunma sanayii, güçlü ekonomi, düşmanlarımız" üçgeninde propaganda yapmış ve geniş halk kitlelerinde "yönetilme talebinin" zeminini oluşturmuştu.

KİTLELERİN ESERİ

"Devrim kitlelerin eseridir." söylemini

daha fazla kullanacağımız koşullardayız. Geniş halk kitlelerin örgütsüzlüğü yönetilme taleplerini sıcak tutar. Bu yönetilme talebi kitlelerin kendiliğinden hareketinden, burjuvazinin bireyci kültüründen ve feodal biat anlayışından ötürü daimidir. Bunlar aşılındıkça yönetilme talebinin yönetme hırsına dönüşmesi olanaksızdır. Kitlelerin örgütsüzlüğünü kendi iktidarı için zorunlu gören egemen sınıflar kitlelerin örgütlü bir şekilde hareket etmesini veya bir araya gelişini engeller. Seçim dönemlerinde açığa çıkan ve üzerinde tam olarak ortaklaşmış "demokrasi için sandığa gidin" çağrıları da örgütsüz kitlelerin onayına duyulan zorunlu ihtiyacın karşılanması içindir. "Kitlelerin kurtarıcısı" iktidarlar, seçim dönemlerinde "iktidarların kurtarıcısı kitlelerdir" şiarına sığınır ve bu yolla güçleri için onay dilenirler. Ülkenin en ücra köşesinde askeri gücüyle sandık koruyucusuna bürünür. Burjuva feodal medyasıyla kitlelerin "oy hakkı"ni kutsallaştırır. Tam bu kuşatma altında kitlelerin "kurtuluşu" sandıkta araması için etkin bir atmosfer yaratır.

Egemen sınıfların bu güçlü görünüşünün ardındaki zayıflığı örtbas etme çabası seçim dönemlerinde acizlik içinde açığa çıkar. Zayıf ekonomileri, istikrarsız iktidarları, yozlaşmış kültürleri daha fazla görünür. Faşist diktatörlük altında sandıktan çıkan sonuçlar kitlelerin tercihi değildir. Egemenler "ya sopa ya onay" motosunu meydan meydan haykırmaktadır. İşçi ve köylüleri yönetilebilir katmanlar olarak düşünen egemen sınıflar bu dönemlerde "ya sopa ya onay"ı daha güçlü kullanır. Örgütlü güçlerden ve özellikle devrimci, demokrat, komünist güçlerden baskıyla yalıtılan kitlelerin kendiliğinden tercihlerine burjuvazi böylelikle daha hızlı sirayet eder.

Örgütlü güçlerle buluşabilen kitleler ise kurtuluşun ortak çıkarılarda olduğunu kavramakta zorlanmazlar. Dolayısıyla kitleler için zorbalık ve baskı üreten iktidarlar ancak örgütlü kitlelerin gücüyle yıkıma uğratılabilir. Sömürü sistemini yıkacak olan komünist yapının bu kesimlerle buluşması son derecede önemlidir. Kazanılmış haklarda, görece iyi yaşam koşullarında bu yapının etkisi vardır. Sonuç olarak, Erdoğan'a atfedilmeye çalışan "güçlü liderlik" vasfı da zayıflığının en net görünümüdür. Bu yüzden "devrim kitlelerin eseridir" şiarını daha güçlü anlatmak gerekmektedir.

ENKAZDAN ÇIKACAĞAK NE VAR?

Erdoğan'ın seçimi kazanmasının ardından gözler yeni kabineye çevrilmişti. Nasıl bir kabine oluşturulacağı merak konusuydu. Yeni dönemin politikalarını kabinede yer alacak kişiler üzerinden okumanın mümkün olduğu iddia ediliyordu. Kuşkusuz bu bir yönüyle doğru; ama eksik. Çünkü mevcut şartlardan ve siyasal iktidarı oluşturan kliklerden bağımsız bir yorum söz konusudur.

Eski kabine hakkında toplumdaki genel yargının olumsuz olduğu rahatlıkla ileri sürülebilir. Eski kabine bir anlamda karakter olarak düşük profilli bireyler toplamıydı. Yeni kabine oluşturulurken Erdoğan'ın ilk hamlesi bu algıyı değiştirmek oldu. Kabineye giren isimlerin bürokrasi içinden atanmaları ve atandıkları alanda çalışmalar yürütmüş kişiler olmaları bu algıyı kırma-ya dönük amaca işaret etmektedir. Erdoğan, muhalefet cephesinin de ileri sürdüğü değişim vaadini bir anlamda teknokrat kabine imajıyla karşılayıp gönülleri çelmeye çalışmaktadır. Yeni kabine hakkında muhalefet cephesinden yapılan yorumlar bu hamlenin belli ölçüde başarılı olduğunu gösteriyor. Bununla birlikte kabineye atanan kilit konumdaki isimlerin uluslararası arenada tanınan kişiler olması dışa dönük güven tazeleme, yıpranan ilişkileri düzeltme ve uluslararası sermayenin desteğini alma amacı da taşıdığı gayet açıktır.

LİYAKAT VE DEFORME KOLTUKLAR

Kabinedeki değişimi, değişmeyenlerden başlayarak yorumlayıp anlamaya çalışalım.

Yeni kabinede değişmeyen iki isim var. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca. Eski kabinenin bakiyesi bu kişilerin ortak özelliği ikisinin de bakanlıklarının sahasında iş insanı da olmalarıdır. Birinin zincir otelleri, diğerinin zincir hastaneleri var. Her iki ismin de iş insanı kimliği siyasal iktidarla bütünleşerek devlet gücünü ve olanaklarını kendi dar çıkarları için kullanmalarıyla anılmalıdır. Bunlar bir avuç iş birlikçi egemenin temsilcileridir; bu temsilciliğin bakanlık katında bu

derecede ayan beyan gerçekleşiyor olması kuşkusuz AKP'de somutlaşan yeni dönem fütursuzluğuna örnektir... Ayrıca Koca'nın Nakşibendi Tarihî'nin İskenderpaşa koluna bağlı olduğu ve bu kolun özellikle sağlık alanında ticari yatırımlar yaptığı bilinmektedir. Türkiye'deki belli başlı tarikatların özellikle sağlık sektöründeki yatırımları hatırlanacak olursa Koca tercihi bu alandaki sermaye paylaşımının genel hatları hakkında da bir fikir vermektedir. Yeni kabinede görevlerini devam ettirecek bu "iş insanı" bakanların başarılarından ötürü değil ama bu alanda az insana "kısmet" güçlü ilişkilerinden ötürü tutulduklarını söylemek mümkün. Dolayısıyla "yeni kabine"nin değişim imajında bu bakanlar "güçlü iş insanları" olarak zaten değişim sürecine zarar vermez

bir görünüme sahipler...

Kabinenin değişen isimleri arasında dikkat çekenlerin başında kuşkusuz Süleyman Soylu geliyor. Bu değişikliğin doğrudan güvenlik bürokrasisindeki çelişkileri yansıttığını söyleyebiliriz. Soylu'nun yerine atanan Ali Yerlikaya'nın Soylu'yla yaşadığı sorunlar basına birçok kez yansımıştı. Her şeyden önce bu anlaşmazlığı bireyler bağlamında değil temsilcisi oldukları klikler bağlamında değerlendirmek gerekiyor. Güvenlik bürokrasisinin geleneksel kadrosunun tüm niteliklerini, özellikle de mafya ve benzer yapılanmalarla ilişkilerini yansıtan, dahası çektirdiği fotoğraflarla açık etmekten dahi imtina etmeyen Soylu'nun yerine Yerlikaya'nın atanması çokça tartışıldı. Bu atamadan politika değişikliği sonucu çıkarılanlar da yok değil. Soylu'nun üstünün çin-

zilmesini bir politika değişikliği olarak değil de ittifakın içindeki çatışma, güç paylaşımı üzerinden yorumlamak daha isabetli olacaktır.

Soylu'nun hem Erdoğan'la hem de Berat Albayrak/Pelikancılar ve diğer başka kliklerle sorunlar yaşadığı biliniyordu. Soylu'nun bakanlığın olanaklarını kullanarak etkinlik alanını genişlettiği, güç devşirdiği, dahası birlikte yol aldığı kişiler hakkında bilgiler topladığı çokça yazıldı, tartışıldı. Erdoğan'ın tüm bunlara rağmen Soylu'ya dokun(a)maması kuşkusuz Soylu'nun karakter olarak değil ama politik olarak güçlü olması yani temsilcisi olduğu kliğin etkinliğiyle alakalıdır. Soylu'nun görevden alınması ile bu etkinliğin bir anda sıfırlandığını iddia edemeyiz; fakat seçimin kazanılması

ile ortaya çıkan yeni durumun Erdoğan'a hamle üstünlüğü kazandırdığını ve Erdoğan'ın diğer kliklerin de desteğini alarak Soylu'nun üstünü çizdiğini iddia edebiliriz. Bununla birlikte Yerlikaya'nın bürokraside yetişmiş olmasını kamuoyuna dönük işin ehli, liyakata göre atama mesajı olarak yorumlamak mümkün. Soylu'nun fotoğraf albümünün yarattığı liyakat sorununun sebep olduğu zorluk hatırlanmalıdır. Diğer taraftan kontrol edilebilir bir bakan hem cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile hem de Erdoğan'ın karakteri ile daha uygundur. Yerlikaya tercihi Erdoğan'ın elini güçlendiren bir hamle olmakla birlikte bu, toplumsal mücadeleye yönelik politikalarda bir değişikliğe yol açmayacaktır.

Herkese "dostum" diye seslenebilen ve hemen her sorunda karşısındaki ne sesini yükseltme meziyetine sa-

hip Çavuşoğlu da üstü çizilenlerden. Çavuşoğlu'ndan boşalan Dışişleri Bakanlığı koltuğuna MİT Başkanı Hakan Fidan oturdu. MİT'in başındayken adeta Dışişleri Bakanı gibi çalışan -sürecin çok sayıda operasyona ihtiyaç duymasından olsa gerek- Fidan'ın yeni koltuğunu yadırgamayacağı kesin! Dış politikaya "stratejik derinlik" kazandırma hevesi de içeren bu atamanın önemli sorunlara neden olacağını söyleyebiliriz. Erdoğan'ın "kara kutum" diye tanımladığı Fidan'ın bakanlık görevini devralması kartların yeniden karıldığı uluslararası arenada daha etkin rol alma hamlesi olarak yorumlanabilir. Fidan'ın MİT başkanlığıyla sergilediği performans önümüzdeki dönemde diplomatik ilişkilere ağırlık verileceği izlenimi uyandırıyor. Dünyada, özel-

likle de bölgede yaşanan gelişmelerin yeni kampanyalara zemin hazırladığı unutulmamalıdır. Bölgesel güç olma peşinde koşan her devlet mevcut çelişkilerden faydalanmak isteyecektir. Emperyalistlerin çıkarlarını korurken kimi kazanımlar elde etmeye çalışacaklardır. Türkiye de bölgede emperyalistlerin çıkarlarını gözetken, emperyalistlerin güvendiği isimler üzerinden "oyun kurucu" ülke rolünü kapmak istemektedir. Fidan'ın devlet içinde yetişip tedrisatını NATO'da tamamlamış olması hiç kuşkusuz emperyalist güçler tarafından olumlu özellikler olarak not düşülmüştür.

İbrahim Kalın için bir parantez açmak faydalı olacaktır. Erdoğan'ın siyasetinde önemli payı olan "Güvenlik ve Dış Politika" danışmanı Kalın MİT'in başına getirildi. Fidan ve Kalın tercihleri Erdoğan'ın kendine yakın isimleri kritik görevlerin başına getirerek yol almak istediğini gösteriyor. Fidan gibi Kalın da emperyalistler açısından önemli bir isimdir. Yeri gelmişken hatırlatmakta fayda var: devlet yönetiminde etkili olan, görev alan kişiler hasbelkader bu konulara yükselmezler. Erdoğan'ın iktidara gelmeden önce ABD'ye yaptığı icazet ziyareti herkesin malumudur. Bu bağlamda Erdoğan ne kadar "yerli ve milli" ise Fidan ve Kalın da o kadar "yerli ve milli"dir.

Görevi bırakan bir diğer isim de Hu-

lusi Akar oldu. 15 Temmuz darbe girişimindeki muğlak tavrıyla hafızalara kazınan Akar görevini Yaşar Güler'e devretti. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin orduyu sivil iktidarın altına yerleştirdiğini not düşmek gerekiyor. Geçmişte ordunun siyasetteki vesayetinden her fırsatta yakınan Erdoğan, ordu üzerindeki siyasal vesayete resmiyet kazandırmakta sakınca görmüyor. Erdoğan'ın bu hamlesi Türkiye'deki siyasal yapının yani onun faşist niteliğinin bileşeni olan ordu-siyaset ilişkisinin süregelen karakterine işarettir. Ayrıca damadı üzerinden ordu ile geliştirdiği ticari ilişkileri de güvenceye almış oluyor.

Milli Savunma Bakanlığı koltuğuna oturan Yaşar Güler'in de NATO'da görev aldığına, ayrıca Roboski Katliamı sırasında Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı görevini yürüttüğüne dikkat çekmek gerek. Yeri gelmişken hatırlatmak faydalı olacaktır: 2014 yılında dönemin Dışişleri Bakanı Davutoğlu, MİT Müsteşarı Fidan, Bakanlık Müsteşarı Sinirlioğlu ve Yaşar Güler arasında geçen özel bir konuşmada Fidan "gerekirse Suriye'ye dört adam gönderirim, Türkiye'ye füze attırır savaş gerekçesi üretim" sözlerine Güler "yani bu silahlı kuvvetler her dönemde sizlere lazım olan bir tool/alet" sözleriyle karşılık veriyordu. Hâkim sınıfların siyaset yapma tarzını, içeriğini özetleyen bu sözlerin sahiplerinin esasta kimin çıkarlarını koruduklarını not düşelim. Bununla birlikte ikilinin andığımız diyalogdaki uyumlarını kabinede de göstereceklerinden kimsenin kuşkusu olmasın.

Koltuğunu koruyamayan diğer bir isim Bekir Bozdağ oldu. Eski kabine-nin vasıfsızlığına kendi karakteriyle katkı sunan Bozdağ'ın şakşakçılığı, yerini korumasına yetmedi. Yargı siyasal iktidarın en çok tartışılan alanlarının başında geliyor. Siyasal iktidarın yargıyı muhalefeti susturmak için bir sopa olarak kullandığı su götürmez. Seçim sürecinde muhalefet de iktidara en sert eleştirilerini ekonomi ile birlikte bu alandan yöneltiyordu. Siyasal iktidarın yargıya emir verdiği eleştirileri sıklıkla dile getirilmektedir. Selahattin Demirtaş, Osman Kavala, HDP'li vekiller, belediye başkanları ve Gezi Davası tutsakları dolaysızca siyasal iktidarın müdahalesiyle fiziki özgürlüklerinden mahrum bırakılmışlardır.

Siyasal iktidarın yargıya talimat vermekten vazgeçip yeni bir sayfa açacağı beklentisi Erdoğan'ın seçildiği akşam yaptığı konuşmayla suya düştü. Demirtaş hakkında hüküm verirken toplanan kalabalık "Selo'ya idam" sloganları atıyordu. Erdoğan'ın afişine Hitler bıyığı çizen 16 yaşındaki bir çocuk yakın zamanda tutuklandı.

Yılmaz Tunç da görevi Bozdağ'dan devraldıktan sonra ilk sınavını TİP listelerinden seçilen Gezi Davası tutsağı Can Atalay ile verdi. Can Atalay'ın vekil seçildiği için serbest bırakılması yönündeki talebi tarafını açıktan belli edip Atalay'ın suçunun dokunulmazlık dışında olduğunu ifade ederek yargıya ayar vermekte sakınca görmedi.

Siyasal iktidarın bir türlü istikrar yakalayamadığı dahası hiçbir olumlu sonuç alamadığı alanların başında eğitim geliyor. Gerçi bu konuda bir başarıları varsa o da ilgili alanı Cumhuriyet İttifakı'nın resmi olmayan ortaklarına yani tarikatlara sonuna kadar açmalarıdır. Hakkını yemeyelim paraları sınırlamayı anlayamayınca okçuluğa soyunup hedefi sıfırdan vurmaya deneyen oğul Bilal de eğitim alanındaki başarısızlıkta önemli pay sahibi. Darısı yeni bakanın başına!

Eski kabinenin düşük profilli ruhıyla fazlasıyla örtüşen Mahmut Özer koltuğunu Yusuf Tekin'e bıraktı. Yeni bakan kamuoyunda iki olayla tanınıyordu. Bunlardan ilki rektör olması için kişiye özel bir kanun çıkarılarak rektör olabilmenin kısıtlarından olan 3 yıllık profesörlük şartının kaldırılması; ikincisi ise 2014'te Yeni Akit gazetesine verdiği bir röportajda "karma eğitim zorunlu değil" açıklamasıydı. İttifak bileşenlerinin önemli bir kesiminin yaklaşımıyla örtüşen bu açıklamaların sahibinin ilgili alanı tarikatlara daha fazla açacağını iddia edebiliriz.

Yeni kabinenin en merak edilen ataması ekonomi alanında oldu. Hatırlanacaktır, seçimlerden önce de Erdoğan bu konuda girişimlerde bulunmuş Mehmet Şimşek'i ekonominin başına getirmek istemiş ama Şimşek iş yoğunluğunu bahane ederek teklifi geri çevirmişti. Erdoğan'ın geçmişte Şimşek için neler söylediği hatırlanacaktır. Aynı Şimşek şimdi bir kurtarıcı olarak propaganda edilmektedir. Şimşek uluslararası sermayenin adamıdır. Uluslararası sermaye açısından tanınır, güvenilir olması da bununla alakalıdır.

Eski kabinede kifayetsizliğin dik âlâsı ile hafızalara kazınan ve liyakatsiz kabine ortalamasını da aşağı çekmiş olan Nurettin Nebati'den görevi devralan Şimşek Türkiye'nin rasyonel politikalara dönmekten başka çaresinin olmadığı açıklamasını yaparak ekonomide değişim sinyali verdi. Şimşek'in açıklamaları kuşkusuz baş ekonomist Erdoğan'ın meşhur "faiz sebep enflasyon sonucu" tezini de hedef alıyordu. Şimşek'in, Erdoğan'dan belli tavizler kopardığı kesin. Bununla birlikte Erdoğan'ın, Şimşek'e ne zamana ve nereye kadar özerklik -bir anlamda başına buyrukluğ- taniyacağı ise kestirilemiyor.

Merkez Bankası'nın başına Şimşek'in önerdiği Hafize Gaye Erkan getirilirken BDDK'nin başına Şahap Kavcıoğlu atandı. Şimşek'in bu atamayı Resmi Gazete'den öğrendiği kamuoyuna yansıdı. Cevdet Yılmaz'ın da cumhurbaşkanı yardımcısı olarak atandığı düşünülürse Şimşek'in özerkliğinin uzun vadede hem Erdoğan'ın karakteri ile hem de cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile örtüşmediğini iddia edebiliriz. Diğer taraftan Pelikancıların Şimşek'in göreve getirilmesine açıktan tavır aldıkları bir sır değil. Sanal medya hesabından bir yazı paylaşan Erem Şentürk, Şimşek'i açıktan hedef alarak "bu denli" parlatılmasına tepki gösterdi. Pelikancıların bununla yetinmeyeceği aşikâr. Önümüzdeki süreçte çelişkiler derinleşecektir. Bu çelişkilerin kimin lehine sonuçlanacağını birlikte göreceğiz.

"YENİ" POLİTİKALAR AYNI KLİKLER

Kabinedeki ilgili değişikliklerin yeni dönem politikalarını nasıl etkileyeceği üzerine çokça yazıldı. Her şeyden önce siyasal iktidarı elinde bulunduran ittifakın, vitrine çıkardığı temsilciler dışında aynı kliklere dayandığını belirtmek gerekiyor. Bu klikleri bir araya getiren şey tam da mevcut politikadaki kararlılıktır. Dahası ilgili kliklerin mevcut şartlarda, ekonomik ve siyasi krizin bu denli keskinleştiği, üstüne devletin itibarsızlaşmasının toplumsal çürümeyle örtüştüğü koşullarda, köklü bir politika değişikliğine gitmesi güç görünüyor. Yeni kabinenin hiçbir anlam ifade etmediğini ya da hiçbir değişiklik yaşanmayacağını iddia etmiyoruz elbette.

Yeni dönemin politik şifrelerini anlamak için salt kabineye değil Erdoğan'ın seçildiği şartları yani içinde bulunduğumuz koşulları da gözden kaçırmamak gerekiyor. Toplumda ciddi bir değişim isteği olduğunu Erdoğan karşıtı ittifaktan görüyoruz. Tam da bu değişim isteğinin ve mevcut şartların politika değişikliğini dayattığı iddia edilebilir. Fakat hatırlatmak gerekiyor siyasal iktidarı elinde bulunduran klikler mevcut çelişkileri derinleştirerek rıza aldılar. Seçimin hangi şartlar altında kazanıldığına dair bir tartışma bu yazının kapsamı dışında; fakat bu konudan hareketle siyasal iktidarın, seçimi kazanmış olsa da aldığı "rızanın" yönetme krizini aşacak etkiye sahip olmadığını rahatlıkla iddia edebiliriz. Siyasal iktidarın hem politikalarıyla hem de söylemleriyle yarattığı tablo değişim isteğine karşı baskı politikalarında direktmeyi zorunlu kılıyor.

Erdoğan, seçildiğinin akşamı toplanan kalabalığa toplumsal kutuplaşmayı tırmandıran açıklamalar yapmaktan kendini alamadı. Muhalefet hakkındaki söylemlerinden geri adım

atmadı. Dahası Demirtaş'a yönelik nefret söylemleri kusarken kitlesi "Selo'ya idam" diye çıgırıyordu. Hem ilgili söylemler hem de sonrasında devam eden açıklamalar Cumhuriyet İttifakı'nın önümüzdeki dönem politikaları hakkında ipucu vermektedir. Bununla birlikte kabinedeki değişimleri anlayabilmek için hem Cumhuriyet İttifakı'nı oluşturan klikler arası çelişkilere hem de Erdoğan'ın karşısında oluşan değişim isteğine bakmak gerekiyor. Kuşkusuz bu değerlendirmeleri mevcut şartları göz ardı etmeden yapmak zorunludur.

Siyasal iktidarı politika değişikliğine gitmeye zorlayan koşullar ittifak içinde de zorlayıcı olacağı benzenmektedir. MHP, güvenlik bürokrasisi, ulusalcıların bir kanadı, tarikatlar ve AKP'den oluşan mevcut ittifak örneğin güvenlik politikalarında ya da Kürt sorununda farklı bir yönelim içine gir(e)meyecektir. Kürt karşıtlığı bu ittifakın adeta tutkalıdır. Kuşkusuz bazı alanlarda değişikliğe gidilecektir. Ekonomik politikalar bunun başında geliyor fakat bu alanda dahi çatışmalı bir süreç kaçınılmaz görünüyor.

Bahçeli seçim sonrası yaptığı ilk açıklamada gazetecilerin "seçimin kaybedilmesi CHP'yi nasıl etkileyecektir" mealindeki bir soru üzerine "önümüzdeki günlerde çok şey değişecektir, her şey değişecektir. Öyle gözüküyor. İnşallah Türkiye değişmez" sözlerini sarf etmiştir. Bu sözlerin sadece CHP ile ilgili olmadığı açıktır. Bu sözleri Cumhuriyet İttifakı'na dönük bir mesaj olarak da yorumlamak mümkün. Mevcut politikaları kararlılıkla savunan Bahçeli'nin "inşallah Türkiye değişmez" sözleri ile bu politikalarda devamlılık istediği söylenebilir; kaçınılmaz olana da şimdiden boyun büktüğü de bu söyleme eklenmelidir. MHP seçimlerde, beklentilerin aksine eli güçlenerek çıkmıştır. Bu sonuçlar Cumhuriyet İttifakı'ndaki çelişkileri MHP lehine güçlendirmiştir.

Sonuç olarak önümüzdeki süreç siyasal iktidarın kendi enkazında debele-neceğine işaret etmektedir. Uluslararası sermayenin çıkarlarını korumada gösterilen kararlılık içeride emekçi sınıflara hak gaspları ve derinleşen yoksulluk olarak dönecektir. Kürt sorununun çözümünde emperyalist güçlerin telkinleri olsa da mevcut ittifak bileşenlerinin bu talebe ayak direyeceklerini ve saldırı politikasında ısrar edeceklerini iddia edebiliriz.

Shakespeare "Danimarka krallığında çürümüş bir şeyler var" diyordu. Türkiye'de de devlette çürümüşlük, Saray'da ise fazlasıyla kokuşmuşluk var. Yeni kabine eskinin düşük profilinden yukarıda olsa da enkaz onunla kalkmayacak kadar büyüktür.

İSİG Meclisi: AKP döneminde en az 888 çocuk işçi hayatını kaybetti

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG), 12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü kapsamında AKP döneminde hayatını kaybeden çocuklara dair hazırladığı raporu açıkladı.

Raporda, toplam 888 çocuğun hayatını kaybettiği belirtildi. Çocukların okul ve parklarda olması gerekirken iş cinayetlerinin "cenderesi" altında kaldığı ifade edilen raporda, "AKP'nin hayata geçirdiği tarım, sanayi, eğitim ve sosyal politikalar her geçen gün daha fazla çocuğun işçileşmesini beraberinde getirdi. Diğer yandan ise sanki 'çocuk işçilik' yokmuş gibi bir hava verilerek bu sorun görünmez kılınmaya çalışıldı." denildi.

İSİG Meclisi öneri ve taleplerini şöyle sıraladı:

"• Ucuz çocuk iş gücünü teşvik eden ve bunun altyapısını oluşturan eğitim

sistemi ve eğitim politikalarına son verilmelidir. Tüm çocuklara parasız ve nitelikli eğitim imkanı sağlanmalıdır.

"• Çocuk emeğiyle ilgili veriler bilimsel, güvenilir ve düzenli bir şekilde

yayınlanmalıdır.

"• Kayıt-dışı çocuk işçi çalıştırılan kişi ve kurumlara göz yumulmamalı, caydırıcı cezalar verilmelidir.

"• Yasadışı çocuk işçi çalıştırmayı önlemeye yönelik tedbirler alınmalı, denetimler etkin ve sıkı bir şekilde yapılmalı, ilgili mevzuatlar yürürlüğe koyulmalıdır.

"• Tüm çocuklar ücretsiz ve detaylı sağlık taramasından geçirilmelidir. Yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenme imkânı sağlanmalı, bağışıklık sistemleri kuvvetlendirilmelidir.

"• Çocuk işçilik yasaklanmalıdır."

İSİG raporunda, çocukların çalıştırılmasının yasaklanması ve caydırıcı cezaların verilmesi istendi.

(HABER MERKEZİ)

İSİG Meclisi: Yılın ilk 5 ayında 730 işçi hayatını kaybetti

İSİG Meclisi yılın ilk 5 ayında meydana gelen iş cinayetleri raporunu yayımladı. Rapora göre 2023'ün ilk 5 ayında hayatını kaybeden işçi sayısı 730'a çıktı.

İş Sağlığı ve İşçi Güvenliği Meclisi (İSİG), 2023 yılının ilk 5 ayına yönelik hazırladığı iş cinayeti raporunu yayımladı. Rapora göre, mayıs ayında en az 145 işçi, ilk 5 ayda ise en az 730 işçi, iş cinayetinde hayatını kaybetti.

2023 yılında aylara göre Ocak'ta en az 120, Şubat'ta 213, Mart'ta 130, Nisan'da 122 işçi, AKP döneminde ise en az 31 bin 276 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.

İŞ CİNAYETLERİNİN NEDENLERİ

2023 yılının ilk beş ayında iş cinayetlerinin nedenlerine göre dağılımı şöyle: Trafik, Servis Kazası nedeniyle 161 işçi; deprem nedeniyle 110 işçi; ezilme, göçük nedeniyle 109 işçi; yüksekte düşme nedeniyle 93 işçi; kalp krizi, beyin Kanaması nedeniyle 86 işçi; patlama, yanma nedeniyle 28 işçi; zehirlenme, boğulma nedeniyle 26 işçi; şiddet nedeniyle 24 işçi; elektrik çarpması nedeniyle 21 işçi; intihar nedeniyle 17 işçi; nesne çarpması, düşmesi nedeniyle 10 işçi; kesilme, kopma nedeniyle 5 işçi; diğer nedenlerden dolayı 40 işçi hayatını kaybetti.

(HABER MERKEZİ)

ÇEDES projesi Dersim'de protesto edildi

Eğitim Sen Dersim Şubesi ve Dersim Emek ve Demokrasi Platformu bileşenleri, ÇEDES projesini protesto ederek Seyit Rıza Meydanı'nda basın açıklaması yaptı.

Açıklamayı Eğitim Sen Dersim Şube Başkanı Hüseyin Kasun okudu. Açık-

lamada, "Çocuklarımızı karanlığa teslim etmeyeceğiz", "Manevi danışmanlık ve ÇEDES'e hayır" dövizleri açıldı.

Dini ve manevi değerleri merkeze alan ÇEDES projesinin bilimsel eğitim anlayışına ve eğitim bilimlerine

aykırı bir çerçevede hazırlanıp uygulanmaya başladığını vurgulayan Hüseyin Kasun, "Bu proje, Milli Eğitim Müdürlükleri ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı il müftülükleri aracılığıyla okullara öğrencilerin sözde 'manevi gelişimini desteklemek' amacıyla 'manevi danışman' görevlendirmelerinin önünü açmaktadır. Bu bağlamda pedagojik eğitimi bulunmayan vaiz, imam hatip, Kur'an kursu öğreticileri, İzmir ve Eskişehir başta olmak üzere çeşitli illerde görevlendirilmeye başlanmıştır" dedi.

"ÇEDES PROJESİ İKTİDARIN EĞİTİM SİSTEMİNİ BİÇİMLENDİRMEYE YÖNELİK SON ÖRNEĞİDİR"

Eğitimin bütün kademelerinde eğiti-

min niteliğini yükseltmek için somut adımların atılması gerektiğini belirten Kasun, "Ancak MEB, bugüne kadar yaptığı gibi, din ve inanç alanı gibi son derece hassas bir konuda 'tek din, tek mezhep' yaklaşımıyla hareket ederek okullarda öğrencilere dini ve manevi değerleri aktarmayı kendisine görev edinmiştir. ÇEDES projesi iktidarın eğitim sistemini siyasal-ideolojik çizgisi ve dini-kültürel ihtiyaçları doğrultusunda biçimlendirme hedefinin son örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin inancı ya da kimliği nedeniyle ötekileştirilmesine ve ayrımcı uygulamalarla karşı karşıya kalmasına neden olacak her türlü girişime son verilmelidir" diye konuştu.

Açıklama "Faşizme Teslim Olmayacağız!" sloganı ile sona erdi.

(DERSİM)

GENÇLİK ÜZERİNDEKİ DİN MERKEZLİ YENİ POLİTİKALAR

Geçtiğimiz günlerde Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılan protokoller sonucunda okullarda eğitim gören öğrenciler için manevi danışmanlık hizmeti adı altında bir proje başlatıldı. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile İzmir İl Müftülüğü arasında yapılan protokolle, "Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi (ÇEDES)" kapsamında 842 ilkokul, ortaokul, liseye "manevi danışmanlık" hizmeti adı altında imam, müezzin, vaiz, din hizmetleri uzmanı ve Kur'an kursu öğreticisi atandı. Aynı şekilde Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Müftülük arasında yapılan Eğitimde İş Birliği Protokolü kapsamında tüm lise, ortaokul, ilkokul ve ana okullara imam gönderilmeye başlandı. 2017 yılında uygulamaya konulan yönetmelikle imam hatip mezunlarının ilkokul, ortaokul ve liselerde "manevi danışmanlık" adı altında hizmet vermesinin önünün açılmasının ardından MEB ile Müftülük arasında yapılan protokollerle, kent genelinde bulunan 2 bin 496 okulun üçte birinde görevlendirme yapıldı. Okullara gönderilen yazıda, "öğrencilerin millî, manevi, ahlaki, insani, kültürel değerlerimizi benimseyen, koruyan, geliştiren akl-ı selim, kalb-i selim ve zevk-i selim sahibi, bedensel ve sosyal bakımdan dengeli bireyler olarak yetiştirilmesine katkı sağlamak" amacıyla **manevi danışmanlık** protokolünün imzalandığı kaydedildi. Daha önce KYK yurtlarına yapılan atamalar sonrası intihar vakalarının artmasıyla geri çekilen bu uygulama yine gündemde. Bu gerici politikaların ne gibi sonuçları olduğunu Enes Kara gibi birçok gencin maruz kaldığı baskılar yüzünden sistemin kurbanı olmalarından gördük. Bugün birçok okulda rehber öğretmen ve psikolojik danışman kadroları eksik haldeyken ve bu alana destek sağlanamazken bunun çözümü olarak manevi danışmanlık hizmeti adı altında din öğreticilerini atamak, halihazırda olan sorunlara çözüm üretemeyen egemenlerin gençlerin geleceğini daha da karartmasına sebep olacaktır.

Proje bünyesinde gerçekleştirilecek etkinlikler kapsamında sayılan; "adab-ı muaşeret kurallarının daha iyi öğrenilmesi amacıyla taziye ziyaretleri, ramazan ayı özelinde ramazan etkinlikleri, teravîh buluşmaları, yatakta bakım gerektiren hastaların hastanede ziyaretleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı'na bağlı

Gençlik Merkezleri'nde buluşmalar, okulda veya çevresinde çocuk iftarlarının düzenlenmesi, mübarek gün ve gecelerde aileler ile birlikte kandil buluşmaları, cami bünyesinde zeka oyunu uygulamaları, online sohbet, kısa ve özlü menkıbeler ile peygamberleri ve yolundan gidenleri anlamak, resfebe tekniği ile hadisleri öğretmek, bayram için cami süslemek, çocuklardan mehter takımı oluşturmak" gibi tavsiye edilen ve planlanan etkinlikler, eğitim çağındaki çocukların ve gençlerin sosyal ve kültürel çalışma adı altında fiziksel ve zihinsel gelişimlere yönlendirilmesi, üstelik bu etkinliklerde herhangi bir pedagojik donanımı bulunmayan din görevlilerinin görev alması çocuklar açısından birçok hak ihlali de yol açmaktadır ve bunun yanında çocuklar henüz bunları fark edemeyecek yaşta bilinçleri köreltmeye çalışılmaktadır. ÇEDES'de yer alan "örnek öğrencilerin diğerlerine ağabeylik, ablalık yapması" düzenlemesi cemaat ve tarikat işleyiş ve usullerinin okullarda yerleştirilme çabası olup bu cemaat ve tarikat kurumlarında sıklıkla rastlanan akran zorbalığının meşrulaştırılması riskini de taşımaktadır.

GENÇLİĞE DAYATILAN DİN

Eğitim gibi üstyapı kurumları egemenler için her daim sömürü düzeninin ömrünü uzatmanın, gerekirse onu iyileştirmenin araçları olmuştur. Gençliğin öfkesinin sisteme yönelmesini engellemede, gençliği sömürü düzenine yedeklemede eğitim egemenler için önemli bir yerdedir. Dolayısıyla egemenler her dönemin ihtiyacına göre, düzenin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik krizlere göre eğitimde düzenlemelere gitmektedirler. Bilimin gelişmesine, teknolojinin etkisine, her bakımdan küçülen (iletişim, ulaşım ve bilişimdeki yüksek hız) dünyamıza paralel olarak geçmişe nazaran bugünkü gençlik kalıplardan, geleneksel olandan, dinden uzaklaşmaktadır. Sistemik düşün-

celerden uzaklaşan gençlik ideolojilere bile mesafeli durmak isteğindedir. Bu genel durum hem olumluluk hem olumsuzluk içerirken gençliğin "vatan", "din" temalı alışlagelmiş, kalıplaşmış söylemlerden uzaklaşma eğiliminde olması egemenler açısından sorun oluşturmaktadır. Halkın manevi afyonu olan dinin gençliğin bilincini bulandırmak için egemenler tarafından daha titiz işlenmesi içinde buldukları kriz koşullarından azade değildir.

İzmir, Eskişehir gibi şehirlerdeki gençliğin görece dinden, geleneksel kalıplardan daha uzak, seküler yaşadıklarını söyleyebiliriz. Bu yanı sıra manevi danışman görevlendirme-

lerinin ve ÇEDES öncelikle buralarda uygulanmaya başlaması tesadüf değildir. Koltuğunu sağlamlaştırmak isteyen iktidar, izlediği sağcı-muhafazakâr politikaları bu eğilimde olmayan gençlik arasında yaymayı hedeflemektedir. ÇEDES ile çevre duyarlılığının artacağı ve ahlaki değerlerin korunacağı iddia edilmektedir; ancak bu projenin amacı, iktidarın gelecek kuşağı kendi istekleri doğrultusunda

yetiştirmek ve manevi danışman adı altında atadığı din öğreticilerini kullanarak çocukların beyinlerini yıkamaktan başka bir şey değil.

İktidarın bu politikalarını İstanbul'daki 200'ü aşkın okulun oğul Bilal Erdoğan ile çok sayıda iktidara yakın ismin yönetiminde yer aldığı Türkiye Gençlik Vakfı'na (TÜGVA) tahsis edilmesinden anlayabiliriz. Örneğin TÜGVA, 23 Mayıs 2023 tarihinde İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderdiği yazı ile İstanbul'un farklı ilçelerindeki toplam 237 okul ile bu okulların spor salonlarının 16 Haziran ile 28 Temmuz arasında kendilerine tahsis edilmesini istedi ve İstanbul Valiliği de talebe onay verdi. Yine başka bir örnek olarak TÜGVA'nın İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderdiği yazıda, "Bu sene altıncısını gerçekleştireceğimiz TÜGVA İstanbul Ortaokul Yaz Okulu projemiz kapsamında imzalanan iş birliği protokolü 25 Şubat 2021 ta-

rihinde yürürlüğe girmiştir. İş birliği protokolü çerçevesinde tüm ilçelerimizde ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik sosyal, kültürel, sanatsal, sportif, teknolojik mesleki alanlar başta olmak üzere birçok proje eğitim programı, seminer, konferans, etkinlik ve organizasyon gerçekleştirmekteyiz. Bu kapsamdan Cüzkur'an'ı Kerim eğitimleri başta olmak üzere... listede yer alan okulların ve spor salonlarının 19 Haziran ile 28 Temmuz tarihleri arasında hafta içi 09.00 ile 17.00 arasında tarafımıza tahsis edilmesini talep etmekteyiz" ifadelerinin yer aldığını görmekteyiz.

KAZANACAĞIMIZ ÖZGÜR YARINLAR VAR

İktidar aracılığıyla egemenler din gibi gerici politikalarla gelecek kuşağı istekleri doğrultusunda şekillendirmek için bu tarz projeler geliştirmektedirler. Bunun için müftülüğün eğitim sistemi üzerinde daha fazla söz sahibi olmasının önünü açmaktadırlar. Genç kuşağın dinden uzaklaşmasını bu tarz müdahalelerle engellemek istemekte ve değişen toplumsal ahlaki yapıyı geleneksel, dinsel, feodal bir boyuta oturtmak istemektedirler.

Egemenlerin dini, gençliği burjuva feodal düzen içerisine hapsedmenin bir aracı olarak kullandıklarını biliyoruz. Tek başına dine inanmayı veya ateist olmayı ilerici/gerici biçimlerinde ele almanın eksik olacağını biliyoruz. Egemenler gençliği köleleştirmek, burjuva feodal düzenin bir kaldıracı haline getirmek için her dönem farklı politikalara, hamlelere başvurmakta. Eğitim sistemi içerisinde dini pratikler yeni değil elbette. Bu son hamlenin özelliği iktidarını sürdürmekte dini etkin biçimde kullanmaya çalışan bir iktidar gücünün elinde gerçekleşmesidir. Bu gibi hamlelerle geniş bir muhalif kesimde güçlü bir nefret duygusu uyandırdığını bilen iktidarın bu yolda ısrar etmesi fütursuzluğunda hiçbir şeyin değişmediğini de göstermektedir.

Düzenle olan çelişkilerimizin derinleştiği ve daha da derinleşeceği, daha fazla geleceksizliğe hapsedilmeye çalışılacağımız bir süreçte egemenlerin her türlü gerici politikalarını bertaraf edelim ve bizim olan özgür geleceğimiz için örgütlenelim! Bize bu enkazı yaratan düzenin her türden egemeninden bahar dolu yarınlar beklemeyelim, kazanacağımız özgür yarınlar için bugünden harekete geçip mücadeleyi büyütelim!

HDP'DEKİ TARTIŞMALAR ÜZERİNE: SORUNLARIN KAYNAĞI TAKTİK POLİTİKALARDA MI?

1 4 Mayıs seçimleri geride kalırken bir dizi tartışma ve çelişkiyi de gün yüzüne çıkardı. Seçimlere dair tartışmalar, iç tartışmaların ve sorgulamaların yoğunlaştığı yeni bir düzlemde, uzun bir süre daha gündemdeki yerini koruyacak. Söz konusu tartışmaların yoğun yaşandığı yerlerden biri de HDP oldu. Bu tartışmalarda Kürt Ulusal Mücadelesinin uzun yıllara dayanan parlamento, seçim ve demokratik alan deneyiminin ve son seçim stratejisinin ciddi bir eleştiri ve sorgulamadan geçirildiğini görüyoruz. Seçim sonuçlarının yarattığı yeni tabloya dönük eleştiriler yerini kısa bir süre sonra daha kapsamlı, yapısal tartışmalara bıraktı.

Mevcut iktidarın devrilmesinin başat hedef olarak belirlendiği, "hayat memet meselesi" bir anlamın yüklediği seçimlere dair kitlelerde yaratılan hava Erdoğan'ın ikinci turda seçimi kazanmasıyla yerini derin bir umutsuzluğa ve karamsarlığa bıraktı. Reformizm, sakal ve bıyık arasında debelenmeyi sürdürdü. Reformlar için mücadele yolunda dümeni Kılıçdaroğlu'na kıran çok sayıda devrimci, demokrat yapı oportünizmde yeni yeni pratiklerin altına imza atmış oldu bu seçimlerde. Sandıktan medet umma hali faşizmin bir kanadında li-

derlik görevini üstlenmiş Kılıçdaroğlu'ndan demokrasi ummakla bir adım ileriye taşıdı.

Cumhur İttifakı'nın karşısında yer alan Millet İttifakı'nın dümene geçme isteği şimdilik "başka bir bahara" kalırken bu ittifaka "muhalif, demokratik güç" görevi biçen genişçe bir kesimde tartışmalar yoğunlaştı. Kuşkusuz bu kesimlerin başında her iki turda da Kılıçdaroğlu'nu destekleme kararı alan HDP geliyor. "Tek adam rejimine son verme" hedefiyle alınan destek kararı aday çıkarılmayarak Millet İttifakı'nın adayını desteklemek olarak somutlamıştı. Emek ve Özgürlük İttifakı'nın çerçevesini de bu yaklaşım belirledi. Bu noktada HDP cephesinden tavrın "tarihsel" bir sorumluluk olduğunun altı her defasında kalınca çizildi. Kürt Ulusal Hareketinin desteğinin çıktısı her iki turda da Türkiye Kürdistanı'nda Kılıçdaroğlu'na çıkan yüksek oylar oldu.

Millet İttifakı'nın etrafında hizalanmayla somutlaşan seçim taktiği kitleler tarafından sorgulanıyor, eleştiriliyor. Ehven-i şer bir yönelimle kitlelere bir başka faşist ittifakı adres gösteren HDP'ye tepkiler ve eleştiriler esas olarak da kendi kitlesinden geliyor. Aday belirleme sürecinden adaylara, ittifak

politikasından seçim kampanyasına uzanan genişçe bir eleştiri süreci işliyor. Bu yazıda bu eleştirilerden öne çıkanlar üzerinde yoğunlaşacağız.

KÜRT ULUSUNUN ULUSAL HAKLAR MÜCADELESİNİN SİLİKLEŞMESİ

HDP'nin seçim tavrına ve seçim çalışmalarına dair getirilen esaslı eleştirilerden biri Kürtlerin ulusal haklarının seçime ve çalışmalara yansımaysı oldu. AKP-MHP faşist blokunun tüm cephelerde devreye koyduğu imha ve diz çöktürme hamlesi karşısında direnen, bedel ödeyen, tüm baskılara, zorla asimilasyon politikalarına karşı ulusal kimliğini ve mücadeleyi sahiplenen Kürt halkının getirdiği bu eleştiri kuşkusuz özeldir. Bu, seçimlere indirgenemeyecek denli ideolojik-politik bir yönelimin sonucudur. Türkiyeleşme olarak tanımlanan politik yönelim, uzunca bir süredir HDP'nin örgütlendiği ana doğrultudur. Kürt Ulusal Hareketinin paradigmasındaki değişimle oluşan bu doğrultunun bir sonucu olarak HDP yüzünü Türkiye Kürdistanı'nın ötesine çevirmiş, çok bileşenli bir yapı oluşturarak çalışmalarını genişletmiştir. Bu genişlemenin sonucunda HDP'ye çok sayıda liberal katılmıştır. Bu liberallerin çizgiye ve

güncel politikalara müdahale alanlarının gelişmesiyle HDP'ye ilgileri daha da artmış eş başkanlık dahil önemli kademelerde görevler alacak denli HDP ile birleşmişlerdir. KUH'un çizgisinin özellikle de legal alanda "en geniş" kesimleri de içerebilecek bir öze sahip olması bu liberallerle yol yürümeye olanak tanımaktadır. HDP'nin politikalarının ana eksenini zaten uzunca bir süredir Türkiye'nin demokratikleştirilmesi sorunu oluşturuyor. Bu doğrultuda "demokratik cumhuriyet", "ortak yaşam" vb. bir dizi söyleme geçiş yapıldığını gördük. Önce özgürce ayrılma hakkını salt ayrılmak, yani devlet kurmak için mücadele olarak kavrayan KUH hızlı bir değişimle bağımsızlık hedefinden vazgeçip "özgür bir ortak yaşam" idealine sarıldı. HDP de bu idealin kurucu öznesi olarak örgütlenmeye başladı. Seçim kampanyasında öne çıkan anlayış da bu oldu. Kesk, soru zer'in yerini daha "renkli" bir bayrak aldı.

ADAYLAR VE KİTLE BAĞININ ZAYIFLAMASI

HDP'nin belirlediği adaylara getirilen eleştirilerin bir kısmı aday belirleme sürecine dairken esas kısmı ise belirlenen adayların isimlerine yöneliktir. Hasan Cemal, Cengiz Çan-

dar gibi burjuva liberallerin HDP'den aday gösterilmesi, halkla ilişkisi zayıf kişilerin aday yapılması bu süreçte yoğunca eleştirildi. Bu süreçte kuşkusuz HDP'ye dönük kapatma davası, siyaset yasağı şantajı ve faşizmin tutuklama saldırıları önemli bir etkenlerdir. Özellikle HDP'ye dönük kapsamlı gözaltı ve tutuklama saldırıları seçim arifesinde de devam eden ve yıllardır sistematik olarak sürdürülen bir saldırı politikası söz konusudur. Bu fiziki anlamda tasfiyenin bir kadro kaybı yarattığı, nitelik olarak da HDP'yi etkilediği bir gerçektir. Faşizmin esas olarak bu niteliği hedefe koyduğu da bir gerçek. Ancak fiziki tasfiyenin ideolojik bir aşınma da yarattığı, bu bağlamda halktan yalıtık parlamentoya indirgenmiş dar bir siyasetin uzunca bir süredir HDP nezdinde pratikleştiğini söyleyebiliriz. Bu anlamda yüzünü halka dönen, halkla buluşan, halkın doğrudan katıldığı bir politikadan HDP uzunca bir süredir mahrumdur. Bu eleştiri HDP tarafından da son Parti Meclisi Sonuç Bildirgesi'nde kabul edilmiştir: "Seçim dönemi boyunca bir yandan halkın sahadaki reaksiyonlarının doğru okunmadığı, diğer yandan ise özden ve esas kaynaklarımızdan uzaklaşıldığına dair eleştirilerin bir süredir devam ettiği görüldü. Temsili ve orta sınıf siyaset biçimine sıkışmak yerine siyasetin toplumsallaşmasını merkeze alacağız. Önümüzdeki mücadele döneminde toplumsal dinamikleri açığa çıkarmaya daha fazla yoğunlaşacağız. Parti-halk ve merkez-yerel gibi hiyerarşik ikiliklerle bürokratikleşmiş yapılara, anlayışlara ve yaşamın her alanındaki toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklere karşı devrimci kolektif mücadeleyi ve anlayışı esas alacağız."

HDP seçim tavrıyla ve bu süreci örgütlenme biçimiyle kitlesinin tüm saldırılara ve baskılara karşı dik duruşunu göz ardı ederek halkı salt oy vermeye yönlendirmiştir. Hedefi "tek adam rejiminin sonlandırılması"na indirgeme politikası kitleyi de bu garabete oy vermeye indirgemişti doğal olarak. KUH'un legal alan mücadelesinin birikim ve deneyiminin tersine kitlenin oldukça edilgen ele alındığı bir seçim kampanyasına tanık olduk.

DEMİRTAŞ'IN ELEŞTİRİLERİ

HDP'deki seçim tartışmalarına tutsak olan eski HDP Eş Başkanı Selahattin Demirtaş da dahil oldu. Demirtaş aktif siyaseti bıraktığını açıklayarak dahil olduğu tartışmalarda HDP'nin seçim kampanyasını eleştirdi. Aday belirleme süreçlerinde halkın katılımını eleştiren Demirtaş, cumhur-

başkanlığı konusunda ise HDP'nin kendi adayını çıkarmayarak hata yaptığını "Cumhurbaşkanlığı adaylığı tartışmaları başlamadan önce ben Genel Merkezimize, Cumhurbaşkanını aday olmaya hazır olduğumu ve seçimi ikinci tura bırakıp o aşamada demokratik hamlelerle daha fazla katkı sunabileceğimizi belirttim. Ayrıca, benim adaylığım partimizin de oy oranını artırabilir dedim. Aslında siyasi yaşağım yoktu ama ola ki Yüksek Seçim Kurulu adaylığımı reddetse bile sonrasında çıkaracağımız adayın tabanımızın sahiplenmesinin daha kolay olacağını belirttim. Fakat bu önerim, herhangi bir gerekçe sunulmadan reddedildi" sözleriyle dile getirdi. Bu noktada ikinci turda tavrın Kılıçdaroğlu'nu destekleme olacağını düşündüğümüzde bu önerisinin kendi adaylığıyla sınırlı bir öneri olduğu, tavizler koparmaya dönük sınırlı bir politik hamle olacağı da açıktır. Demirtaş eleştirdiği noktaların kendi dönemiyle olan bağını kurarak anlatmak yerine mevcut yönetimi suçlayan bir tarz izliyor. HDP'nin mevcut çizgisinin pratikleştirilmesinde Demirtaş oldukça kritik bir süreçte öne çıkmış ve görev almıştır. Bu anlamıyla görev aldığı dönemden taşınan sorunların bugünkü sorunları ortaya çıkardığını kabul etmesi gerekir.

HÜDA PAR'a "dönük" Kürtlerin yanında olun çağrısı da kuşkusuz Demirtaş nezdinde tarihsel deneyimlerden, HÜDA PAR'ın niteliğinden ders çıkarılmadığını gösteriyor. Faşist diktatörlük ile her dönem Kürt Ulusal Mücadelesini boğmaya dönük iş birliği somutta parlamentoda da temsiliyet bulmuşken Demirtaş'ın "giderayak" yaptığı çağrı kuşkusuz talihsiz olmuştur!

İTTİFAK POLİTİKASINDAKİ ÇELİŞİK DURUM

Bilindiği gibi HDP seçimlere TÖP, EMEP, EHP, TİP ve SMF'nin de yer aldığı Emek ve Özgürlük İttifakı (EÖİ) içinde girdi. İttifakta yer alan TİP'in seçimlere kendi listesiyle girme taktiği seçim öncesinde olduğu gibi seçim sonrasında da eleştirilere konu oldu. TİP'in, bağımsız ulusal oyları kazanmak adına Kürt Ulusal Mücadelesiyle yan yana görünmemeyi seçmesi önemli bir eleştiri konusu oldu. Sahil şeridinde alabileceği oylar üzerinden geliştirdiği ve uyguladığı taktikle ittifakın oylarının düşmesine ve milletvekili sayısının beklenenin altında kalmasına neden olmakla eleştirildi. Bu eleştiri nihayetinde HDP'nin ittifak anlayışına yöneliktir. KUH'un en geniş ortak mücadele olarak tariflediği ancak ilkesel olarak sınırlarını

belirlemede krizler yaşadığı irili ufaklı bir dizi ittifak, birlik, platform söz konusudur. Hangi güçle ne düzeyde, hangi çizgide, nasıl bir politikayla bir araya gelineceğinin sınırlarının güçlü tartışılmadığı birlikler kendi içinde bir dizi krizi de beraberinde getirmiştir. EÖİ'nin bir seçim ittifakı olmadığı vurgulanmasına rağmen bu ittifakın tüm gündeminin seçime endeksli olması, parlamento ve milletvekiline odaklı pazarlıkların öne çıktığı bir yapıya bürünmesi temel sorunlar arasındadır.

Diğer bir eleştiri noktası ise HDP'nin TİP konusundaki tutarsız tavrıyla ilgilidir. TİP'in parlamenter ahmaklıkla şekillendirdiği, popülizmle sosladığı seçim politikasında kendi aday listeleriyle girme tavrına karşı ilk anda HDP cephesinden belli eleştiriler getirilmiştir. G. Kışanak net ifadelerle bu taktiğin yanlış ve ittifak anlayışının ruhuna aykırı olduğunu söyledi. HDP Eş Genel Başkan Yardımcısı Tayip Temel ise ilkin TİP'in bu tavrını "hak" olarak değerlendirdi: "TİP ise Yeşil Sol/HDP ile beraber aynı ittifakın bir partisi olarak bazı kentlerde demokratik bir yarış temelinde partimizden hiçbir imtiyaz veya destek istemeden seçime girmek istiyor ve bazı adaylar ile şans denemek istiyor. Bu onların kendi tercihi ve hakları. Parti kaygısı taşıyan değerli halkımız, yoldaşlarımız ve gönüllü HDP ile olan herkes emin olsun ki TİP'li arkadaşlarımız hiçbir yerde bir imtiyaz ve bir temsilci istemiyor. Ayrıca HDP'ye zarar verebilecek yerlerde seçime girmeyip, partimiz olan Yeşil Sol Partiyi destekleyecek." 12 Haziran'da, Artı Gerçek'ten İrfan Aktan'a verdiği röportajda "hakını kullanan" TİP'i özeleştiriye davet etti: "Bir kere öncelikle TİP'in, mevcut durum karşısında mücadele ortaklığı zeminini tahrip ettiği için ve iki tabanı birbirinden uzaklaştırdığı gerçeğinden hareketle bir değerlendirme, özeleştiri vermesi gerektiğini düşünüyorum." HDP'nin TİP meselesinde ciddi bir kafa karışıklığı yaşadığını bu ifadelerden hareketle ileri sürebiliriz. KUH'un ittifak politikasının açmazlarının ciddi bir handikapla dönüştüğünü görüyoruz.

HDP'nin TİP'e dair açıklamaları bu noktada çelişkili bir duruma işaret ederken TİP'in barajı aşma adına parlamento hesabıyla şekillendirdiği pragmatik ittifak politikası da sorgulanmaya muhtaçtır. Bu pragmatizm EÖİ'nin diğer bileşenleri için de geçerlidir.

HDP, seçim sonrası tabloyu başarısızlık olarak değerlendirerek yoğun bir eleştiri-özeleştiri sürecine hazırlan-

dığını, bunun ön sürecinin de başladığını belirtiyor. Tabanın katılımının da sağlanacağı bu süreçte hataların ve seçimle açığa çıkan sorunların giderilmesi hedefleniyor. Bu meselede de HDP nezdinde bir kafa karışıklığının olduğunu söyleyebiliriz. HDP Parti Meclisi, seçim sonrası değerlendirmesinde açığa çıkan sonuçların yapısal sorunlardan kaynaklandığını söylüyor. Ancak T. Temel, yukarıda değindiğimiz röportajında HDP'nin yaşadığı sorunların çizgiden kaynaklanmadığını vurguluyor. Örneğin Erdoğan'a kaybettirme politikasının Kürt Ulusal Mücadelesiyle bağını kurmaya çalıştığımızda Erdoğan'ın kaybetmesiyle Kürtler nezdinde neyin değişeceğine dair ne söyleyebilir HDP? Millet İttifakı'nın niteliğinden devletin kuruluş kodlarındaki inkâr ve baskının süreceğini görmek pekâlâ mümkünken neden Kürt meselesinin çözümünde biricik engel olarak AKP-Erdoğan gösterildi? Kürt meselesi AKP ile başlayan bir mesele değilken TC'nin kurucu partisi CHP'ye demokratik muhalefet gömleği giydirmek çizgi düzeyindeki bir soruna işaret etmiyor mu?

Soruları somut argümanlar üzerinden artırmak mümkün. Ancak tüm bu sorularımızın cevabı aynı ideolojik sonuca çıkar: Kürt ulusal meselesinin çözümünde devrimci çözüm olan Özgürce Ayrılma Hakkını içermeyen her yaklaşım son kertede egemen ulusa verilmiş bir taviz içerir ve ulusların tam hak eşitliğini inkâr eder. Bugün KUH nezdinde seçim vesilesiyle yaşanan durum da bu ilkesel problemten kaynaklanmaktadır. Kürt ulusunun özgürlüğünün anahtarı; direnen, boyun eğmeyen, ulusal hakları için mücadele eden halkın ellerindedir. Esas yoğunlaşılması gereken, kudret sahibi güç budur. Bu gücün inisiyatifi sınırlayan tüm beklentilerin sonucu hüsrandır. Tarih, özellikle de Kürtlerin tarihi bunun örnekleriyle doludur. Egemen ulusun temsilcileri defalarca Kürtlere verdikleri taahhütleri Kürtlere katletmek, mücadelelerini bastırma için kullanmıştır. Faşist diktatörlüğün sicili bu bakımdan kabarık.

KUH nezdinde yürütülen tartışmaların onun uzlaşmacı çizgisini sorgulamaya evrilmesi, Kürt ulusal mücadelesinin sorunun devrimci çözümünü içeren bir muhteva kazanması ulusun inisiyatif kazanmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda eleştirilerimiz, Kürt Ulusal Mücadelesinin öne çıktığı, ulusların tam hak eşitliğini temel alındığı bir hattın ortaya çıkarılması içindir.

Devrime Sarılmak He

Seçim sürecinin sonlanmasından itibaren sonuçların yaratıldığı “hayal kırıklığı” ve umutsuzluk birçok tartışmayı, beklentiyi belirlemeye devam ediyor. Egemen sınıfların bir kanadının yenilmesiyle kendini yenilmiş hisseden azımsanmayacak bir devrimci-demokrat kesimin varlığı açıktır ki devrim hareketinin gelişimi bakımından iyi değildir. Devrim hareketinin zayıflığının bir ürünü olarak da görülmesi gereken bir gerçekliktir bu. Dolayısıyla bu gerçeklikle uğraşmak, bunu anlamak bizi devrim hareketinin çözüm bekleyen sorunlarıyla da yüzleştirecektir. Elbette sözünü ettiğimiz hayal kırıklığının ve umutsuzluğun kaynağı olan burjuva bakış açılarıyla da bir hesaplaşma zorunludur. Sadece somut gerçekliği kavramakla ilgilenmek; ama subjektif alandaki yanlış anlayışları göz ardı etmek devrimci hareketin açmazlarını aşmak bakımından zayıf bir yaklaşım anlamına gelir. Yüzleşmeyi de hesaplaşmayı da hakkıyla yerine getirmek gerekir.

DEVİRİM NESNEL İHTİYAÇTIR

Geniş kitlelerin de bu yüzleşme ve hesaplaşmaya olumlu karşılık vereceğine inanmak gerekir. Çünkü bu aynı zamanda onların nesnel gerçekliklerinin bilince çıkarılmasını gerektiren bir yaklaşımdır. Kendini o biçimde göstermese de umut kesilmiş ya da hiç oluşmamış gözükse de beklentiler söz konusudur. Devrim kitleler için nesnel bir ihtiyaçtır dediğimizde kitlelerin devrimi kendiliğinden ifade etmediğini; ama onların doğal eğiliminin, nesnel hareketinin bunu içerdiğini söylemiş oluyoruz...

Beklentiler nelerdir? Kitlelerden kitlelere çizgisini izleyerek devrimi iletmenin önündeki engelleri nasıl aşacağımız üzerinde durmak bugün biraz daha gerekli görünmektedir. Boykot tavrı ile bu hayal kırıklığıyla ve umutsuzlukla aramıza derin bir uçurum açmış görünsek de gerçeklik önemli ölçüde öyle değil. Çünkü boykot tavrımızın halk içindeki karşılığı ve bizim bu süreçteki genel çalışmalarımız henüz kendiliğindenlik kapsamındadır. Kendini teorik düzlemde göstermese de pratik düzlemde bir gerilik ve gerileme içinde olduğumuz inkâr edilemez. Yüzleşmenin ve hesaplaşmanın bizim için kesintisiz bir süreç olduğunu es geçmeden; bununla birlikte bunun şimdiki gerekliliğinin de altını çizerek yol almalıyız.

Hiç şüphe duymadan şunu ifade edelim: Boykot tavrı dayatılan düzen içi çatışmaya düzen dışından geliştirilmiş bir devrimci politik tavrı-

dır. Genel olarak komünist hareketin örgüt gücünü sına ve kitlelerle geniş düzlemde bağlar geliştirme aracı olarak değerlendirdiği parlamento seçimleri bizde çeşitli faşist yasalar ve yönetim biçimiyle tamamen daralmış bir politik sahnedir. Bu sahnede sergilenen oyun hangi efendinin kahramanlığında yeni bir oyuna başlanacağı hakkındadır. Devrimci ve demokrat hareketin sahnede herhangi bir rol alması hem sahnenin darlığından genellikle olanaksızdır hem de daha baştan bir senaryo çizildiği ve bunun çerçevesi dışına çıkmak “suç” sayıldığı için... Seçimlerin hem gerçekleşme biçimi hem de sonucu bu tanımların yerinde olduğunu ispatladı.

Seçimlerin sonlanmasıyla birlikte tüm toplumsal sorunlar kitlelerin çözümüne, yani devrime muhtaç bir şekilde toplumun üzerine yığılmış durumda. Parti ve devrim bilincimizin, devrimin nesnel gerekliliğinin tekrardan elden geçirilmesi gerektiği açıktır.

SEÇİM, GERÇEK EĞİLİMİ GÖSTERMEZ

Ülkedeki genel toplumsal sorunların, sınıfların zıtlıklarının, ezilen kesimlerin ihtiyaçlarının ve taleplerinin yarattığı çelişkilerin üzerinde yoğunlaşmış bir pratik hattın yaratılması görevi önümüzde durmaya devam ediyor. Esas olarak halk kitlelerini düzene tabi kılmaya hizmet eden, düzen dışı arayışları demokrasi dışı arayışlar olarak reddetmeyi meşrulaştıran, bununla egemen sınıf klikleri arasındaki mücadelenin bir tür arenası olan seçimin ardından yapılan tartışmaları izlemek, değerlendirmek kuşkusuz gereklidir ve öğretici olacaktır. Halk kitlelerinin düzenle, düzen partileri ile ilişkilerinin onların beklentileriyle, çıkarlarıyla ne derecede ve nasıl ilgili olduğu kadar devrimci hareketin bu beklenti ve çıkarları ne derecede kavradığı da tartışılmalıdır. Sorun elbette bu tartışmanın doğru bir bakış açısıyla ve doğru argümanlarla yapılmasıdır. Bizim için bu tartışmanın esas önemi önümüzdeki mücadele sürecinde önümüze ışık tutacak bilgileri içerecek bir tartışma, değerlendirme yapmaktır. Halkı devrim için örgütlemek onun eğilimlerini, bağlılıklarını, hatta bağımlılıklarını değiştirmeyi gerektirdiği için bu böyledir.

Devrimci ve demokratik kesimde ve en geniş muhalif kanatta egemen kanı halkın eğiliminin iktidarı değiştirmek yönünde olduğuydu. Seçim sonuçları ise bu kanının sonuç olarak doğru olmadığını “ispatladı.” İktidar partisinin etrafında kümele-

nen ittifak hem mecliste çoğunluk sağladı hem de cumhurbaşkanlığını kazandı. Ciddi boyutlardaki yoksullaşmaya ve geçim sorununun çok boyutlu yaşanmaya başladığı koşullarda bu sonuç söz konusu kesim için en azından beklenmedikti. Halkın gerçek eğilimini seçim sonuçlarıyla açıklamak bahtsızlığına düşmeden bu konuyu bir ölçüde de olsa açıklığa çıkartmaya ihtiyaç vardır.

Hemen şunu hatırlatmak gerekir ki halkın bu seçimlerden beklentisi hiçbir zaman gerçek sorunlarının çözülmesi, kurtuluş olanağına yaklaşmak olmamıştır. Halk kitleleri dün gibi bugün de birçok devrimci-demokrat kesimin aksine esas olarak egemen yapının içinde bir seçim yaptığının farkında olmuştur. Türkiye halkının Türkiye’deki demokrasi konusunda önemli ölçüde tecrübeli olduğunu, seçimlerin hiçbir zaman kendi lehlerine sonuç vermediğini defalarca deneyimlediklerini bilmek gerekir. Bu gerçekliği hemen her doğru sohbette görmek mümkündür. Onlar ehven-i şere oy verdiklerini tekrar edip durmuşlardır. Dolayısıyla seçimin sonuçlarının halkın gerçek eğilimini gösterdiği görüşü yüzeysel bir bakıştan mustarıptir. Gerçekliği anlamak için ona daha derinden bakmak gerekir. Bunun anlamı kitlelerin, dahası genel toplumsal koşulların objektif durumu ile kitlelerin görünürdeki eğilimlerinin uyumsuz olabileceğidir.

Kitlelerin görünürdeki eğilimleri yönlendirmelere, kendi gerçekliklerine rağmen, dolayısıyla dışarıdan belirlenen yaklaşımlara tabidir. Seçim süreçleri bu bakımdan özellikle subjektiftir ve temel alınmaları yanlış sonuçlar doğurur. Oysa kitleler kendi gerçeklikleri hakkında konuştuklarında seçim gibi subjektif alanlarda somutlaşan eğilimleriyle çelişirler. Seçim sonuçları değerlendirilirken bu özel noktanın ihmal edilmemesi gerekir.

Bu noktanın üzerinde durmak devrimci hareket için belirleyici derecede önemlidir. Halihazırda kitlelerin seçimlerde açığa çıkan eğilimi hakkında olumsuz birçok yargı söz konusudur. Bu yargıların “bu halktan bir şey olmaz” sonucuna kadar götürülebildiğine çoğumuz tanıklık ediyor olmalıyız. Kabaca bakıldığında “haksız” denemeyecek bu çıkarım özellikle devrimci bir hareketin var oluşuyla çelişkilidir. Bu çelişki çıkarımın sahibi her devrimciyi bunalıma sokacak denli çetindir, dolayısıyla söz konusu devrimci için bu bir gerileme kaynağıdır.

ÖZEL VE ÖZGÜN KOŞULLAR

Bunalıma girmenin ve gerilemenin bir süreç olduğunu bilmek gerek. Bu sürecin başlangıç biçimlerinden biri ve aslında en etkili temel tezlerden, ilkelerden, tarihsel yasalardan uzaklaşmaya, kopmaya varacak yeni ve kuşkusuz onu ileri sürececek olan için orijinal tez arayışdır. Belli bir gerçekliğe dayanan bu arayışın sonuçlardan hareketle devrim ile kitle ilişkisini sorgulaması açıktır ki toplumsal ve tarihsel gerçeklikle örtüşmez. Bu ilişkiyi kendiliğindenlik zemininde aramak o bilindik idealist sentezi tekrarlamak olur. Buna göre “her şey” kendi döngüsünü tamamlamak üzere hareket eder. Döngü tamamlandığında baştan bilinen de öğrenilmiş olacaktır. Oysa gerçeklik böyle ilerlemez. Devrim dediğimiz olgu toplumsal hareketin kendi döngüsünü tamamlaması değil, döngünün alt edilmesi, yeni ve bambaşka bir döngünün başlamasıdır. Önümüzdeki döngüsel süreçlerin tasarlanmış süreçler olmadığını, her sürecin öznesinin özel ve özgün olarak oluştuğunu, toplumsal süreçleri yaratan insanların çatışmasız bir bütün değil, çatışmalı bir bütün olduğunu unutmamak gerekir.

Somut olarak seçim sürecine dönersek bu konuda söylenmesi gereken şudur: Seçim sürecine kitlelerin hareketi değil egemenlerin hareketi damga vurmuştur. Kitlelerin çıkarlarıyla uyumsuz gerçekleşen bu sürecin kitlelerin hareketiyle çelişkili olması gayet mantıklıdır. Kitleler kendi kaderlerini belirleyemedikleri her durumda egemenlerin onların kaderini belirleyeceğini ileri sürmek bir kehanet değil; olağan olanın tespitidir... Kitleler kendiliğinden bir şekilde kendi gerçekliklerine, kendilerinin tarihsel ve toplumsal rollerine erişemezler. Çünkü onları bundan alıkoyan bir sistem içindedirler. Politik ve ekonomik yapının sahipleri ideolojik olarak belirleyen konumda olduklarından ve kitleler yaşamak için bu düzenin çarkları arasında ezilmeye mahkûm edildiklerinden kitleler için kendiliğindenliğin bilgisi ezilen olma bilgisinin ötesine geçemez. Bu bilginin ötesine geçmek için düzenin bütün bilgisinin keşfedilmesi gerekir. Marksizm’in veya genel olarak bilimsel bakış açısının ayırt edici özelliği buradadır. Marksizm kapitalist toplumsal düzeni bir bütün olarak tahlil ederek işçi sınıfının tarihsel rolünü açığa çıkarmıştır. Hiç şüphesiz kitlelerin tarihsel rolü hakkında ondan önce de belli bir kanıdan söz etmek mümkündür. Ne var ki bu, tanımın kendisinden anlaşılacağı üzere “kanı” düzeyindedir ve “ezilen son sınıf” olarak işçi sınıfı-

er Zaman Mümkündür

nın sınıfsız toplumu yaratacak özne olduğu bilgisinden yoksundu. Zira bütünün bilgisi olmadan parçasının bilgisi eksiktir ve parçadan hareketle bütünün anlaşılacağını sanmak bir yanılgıdır. Kitlelerin kendiliğinden bilgisinin parça bilgisi olduğunu ve bu kendiliğinden bilginin aynı döngü içinde sıkışmış bilgi olduğunu özellikle ihmal etmemek gerekir.

Dolayısıyla “ezilenlerin seçimi”nden bahisle halkın “bir kesimi” bakımından devrim ihtiyacını sorgulamak veya devrimci durumun varlığını bu boyutta bile olsa reddetmek bilimsel bir değerlendirme değildir. Böyle bir değerlendirme kendiliğindencilik “orijinal olmayan” bir biçimdir. Bu tür kendiliğindencilik başka bir zaman diliminde, örneğin kitle isyanlarından devrim bekleyedurur! Devrimci hareketi de bu isyanları “küçümsemek”le eleştirir. Oysa böylesi durumlarda eleştirel mızrağın sivri ucu bütünün kavramakta gösterilen yetersizlikte aranmalıdır. Bütün nasıl kavranmalıdır sorusuna yoğunlaşılmalıdır.

Bütünün kavranması elbette sıradan bir olay değildir. Bununla birlikte sıkı bir çalışma, daha fazla örgütlü davranma, bilimsel bakış açısıyla toplumu analiz etme ve özellikle Marksizm’in öğrettiği gibi toplumsal gelişmeyi işçi sınıfının çıkarları açısından incelemek zorunludur.

Özel, ayrıntı gibi dursa da dikkat çeken bir nokta olarak yoksul, emekçi, esas olarak köylü karakterine sahip kitlelerin iktidar partisiyle/iktidar gücüyle ya da “muhafazakâr” kanatla ilişkisini de bu gözle yorumlamak gerekir.

EGEMENLERİN TERCİHİ, YANLIŞ ELE ALIŞLAR

Hiç tartışmasız bu ilişkinin anlaşılması gerekir ve bu özellik nedeniyle oluşan kafa karışıklığı da bu yolla giderilmelidir. Öteden beri devam eden bu ilişkinin kaçınılmazlık içerdiği söylenebilir ve kaçınılmazlık söz konusuysa eğer karşımızda toplumsal ve tarihsel bir problemin bulunduğunu da kabul etmek gerekir. Yoksul, emekçi ve köylü karakterine sahip geniş bir kesim faşizmin “muhafazakâr” kanadı ile uzun yıllara dayanan ve devam edegelen bir ilişki içindedir. Bu ilişkinin son seçimle gündeme gelmesi ve sorunsallaşması kuşkusuz subjektif bir yaklaşım içeriyor. Hem devrimci-demokrat kesimlerde açık bir hal alan ve yaygın olan “seçimle iktidarın değişeceği” düşüncesi buna yol açmıştır hem de muhafazakârlığın ezilenlerin gerçekliğiyle çeliştiği yo-

rumu... Seçimlerde kitlelerin nesnel çıkarlarının sonuçlara yansıtacağı beklentisinin yanlış olduğunu defalarca deneyimlediğimizi hatırlatalım. Bununla birlikte bu seçimlerde de egemen sınıfların esas kısmının kendi çıkarlarına en uygun iktidar için özel bir çaba harcadıklarını, devlet kurumlarını bu amaca uygun kullandıklarını da buna ekleyelim. Sadece buradan bakıldığında da söz konusu ilişkinin seçim sonuçlarına “iktidar yanlısı” bir ilişki olarak yansımaları anormal bir gelişme değildir. İktidardaki düzen partilerini benimseyenlerin neden muhalafeteki düzen partilerini benimsemediklerini sorgularken bunun esasta egemen sınıfların bir tercihi olduğunu unutmamak gerekir. Şöyle de ifade edebiliriz bunu: kitlelerden önce iktidar partilerini (Cumhur İttifakı’nı oluşturan partiler) egemen sınıfların esas güçleri benimsediler ve tüm olanaklarını kitleleri yönlendirmekte kullandılar; bununla kalmadılar başka yollarla da bu sonucu almak için çalıştılar. Yukarıda değindiğimiz ilişkinin değerlendirilmesi, kavranması bir ihtiyaçken bunu özel olarak seçim sonuçları bakımından sorunsallaştırmak yanılgılar içeren bir yaklaşıma işaret eder. Dolayısıyla konu hakkındaki değinilerimizin seçim sonuçlarından ibaret bir yorum olmaması veya böyle değerlendirilmemesi gerekir. Kitlelerin egemen sınıflarla, düzenle kurdukları ilişkilerin dikkate değer olduğu, ilgilenmemiz gereken sorunlar içerdiği reddedilemez. Aynı şekilde gene söz konusu ilişkinin tarafı olan ezilen, emekçi ve köylü karakterli kitlelerin nesnel çıkarlarının devrimle uyumlu olduğu gerçeği bizi onlarla ilişkilendirmekle görevlendirir. Buna dikkat çekmek, bu kitlelerin “farklı” dünyalarının, inanışlarının, kültürlerinin, hatta yaşadıkları bölgelerin örgütlenme çalışmalarımızda çözülmesi gereken sorunlar içerdiğini vurgulamak kesinlikle doğrudur. Kitlelerle kitlelerden kaynaklı uyumsuzluk yaşamak en nihayetinde devrimci hareketin kitleleri tanımaması, kavrayamaması ile ilgilidir. Onların nesnel koşullarının devrime olan ihtiyacı gösterdiğini, devrime “inancımızın” bu koşulların objektif bir değerlendirmesinden geldiğini asla unutmamak gerekir. Kitlelerin kendiliğinden gelen ilişkileri, inançları, eğilimleri hiçbir biçimde devrimci hareketin kendi yolundan çıkmasını gerektirmez; ne var ki aynı şeyler devrimci hareketin yolunun kapsamı ve biçimi hakkında çok şeyi değiştirir ve değiştirmelidir de.

Özet olarak, seçimlere yansıyan söz konusu ilişki devam ederken kitlelerle egemen sınıflar arasındaki

giderilemez uzlaşmazlık da sürmektedir. Kitlelerin seçim sürecine aktif katılımı nasıl ki kitlelerin düzenden memnun olduklarını göstermiyor, söz konusu ilişkinin öznesi olan kitlelerin de düzenden memnun olduklarını göstermez. Önümüzdeki süreçte sınıflar arası uzlaşmazlık ve derin uçurum tüm boyutlarıyla ve çok çeşitli biçimlerde, hemen her alanda kendini gösterecektir. Devrimin akıbetini belirleyecek olan da nihayet bu uzlaşmazlık olacaktır.

ADI KONAMAYAN BİR DEVRİM YÜRÜTÜLEMEZ

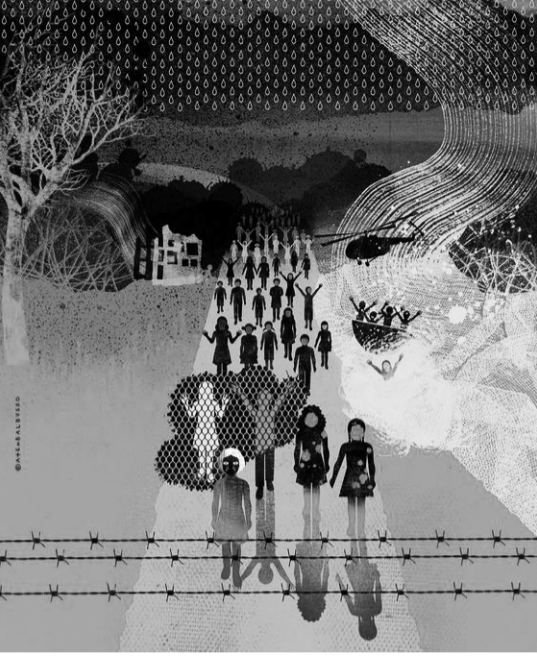
Seçimlerde kitlelerin kendi nesnel çıkarlarıyla uyuşmayan tavırlar aldıklarını, azınlık bir kesimin oy vermeme tutumunun ise esas olarak boykot tavrı olarak değerlendirilemeyeceğini, bu tutumun önemli ölçüde umutsuzluk veya umarsızlık içerdiğini kabul etmek gerekir. Boykotla birlikte bir alternatif sunmadıkça, iktidar için mücadele edilmedikçe veya iktidar talep edilmedikçe seçimleri reddetmenin adı boykot olamaz. Bütün süreçteki temel problemimiz kitlelerin nesnel ihtiyaçlarına uyan devrim programının güncelleştirilememesi ve gündeme getirilememesidir. Bunun ideolojik ve politik olmakla birlikte aynı zamanda örgütsel bir problem olduğu ortadadır. Somut sorunlara ve ihtiyaçlara yönelen bir boykot pratiğinin gerçekleştirilmesi kitleleri belirsiz bir sürece “çağırma”la eş anlamlıdır. Tarih boyunca geniş kitlelerin genellikle belirsiz süreçlere ilgisiz kaldıkları görülür. Çünkü kitleler en nihayetinde ve geniş anlamda rasyonel davranan kalabalıklardır. Akıllı komutanların kazanamayacakları bir savaşa girmeyecekleri söylenir. Kitleler de akıllı komutanlardır. Kazanamayacakları bir savaşa girmekte aşırı ketum davranırlar veya net bir biçimde karşı durur ya da çekinirler. Dolayısıyla devrimin kitleler için açık, anlaşılır ve somut bir gerçekliğe dönüşmesi gerekir. Bu olmadan, örneğin kitlelerle düzen arasında ya da düzen partileriyle kitleler arasındaki ilişkinin büyük oranda parçalanması beklenemez.

Seçimlerde kitleler kendilerine ait olmayan partiler için, kendi çıkarlarıyla örtüşmeyen bir düzenin devamı için oy kullandılar. Sonuçları onları pişman edecek olsa da bu süreçte düzen partilerinin borazanlığı eşliğinde katıldılar. Bu katılımın belli nedenlerle daha az coşkulu olması ve yıllara dayanan tecrübeler nedeniyle düşük beklentili bir sürecin yaşanması katılımın küçümsemesini gerektirmez. Kitleler neredeyse bile bile egemen sınıfların çıkarları çerçevesinde ve onların kendi ara-

larındaki iktidar yarışına katıldılar. Egemenlerin kazanması için bir mücadele verdiler... Seçim gibi pratiklerdeki bu özelliğin en önemli sebebi kitlelerin kendi çıkarlarına uygun şekilde örgütlenememesidir veya örgütsüz bırakılmasıdır. Kitleler örgütlü olmadıklarında kendileri için değil daha çok egemenler için mücadele ederler. Faşizmin en güçlü, en belirgin özelliği de bunu zor yoluyla, yasalar aracılığıyla, devlet merkezli örgütlenmelerle gerçekleştirmesidir. Kitlelerin kendi çıkarları için legal veya yasaların izin verdiği biçimde örgütlenmeleri bu yönetim biçiminde genel olarak zor ve hatta olanaksızdır. Örgütlenme hakkı kadar kitlelerin eylem ve kendini özgürce ifade etme hakları da bu yönetim biçiminde sürekli bir baskı altındadır. Bu koşullarda kitlelerin kendiliğinden harekete geçerek çıkarları uğruna mücadele etmeleri seyrek rastlanan bir gelişmedir. Düzen içinde kaldıkça da bu derin belirsizlik ve olanaksızlık varlığını koruyacaktır.

Oysa kitleler adı konmamış bir devrime katılamazlar. Onlar için devrimin somut bir görünümüne kavuşması gerekir. Herhangi bir düzen partisinin kendileri için kurtuluş getirmeyeceğini kitleler çok iyi bilirler. Onlar seçime, kanatları altına girdikleri düzen partilerinden biri kazansın diye girdiler... Seçim sürecinde de ondan önce de kitlelerin çıkarlarıyla somutlaştırılmış bir devrim mücadelesiyle, devrim programıyla karşılaşmadıklarının altını çizmek gerekir. “Oy verme devrime katıl” çağrısının kitleler nezdinde anlam bulmasının ilk koşulu devrimin güncel sorunlarla tam olarak örtüşmesidir. Toprak sorunu ve ülkenin yabancı güçlere bağılılığı sorunu tüm gelişmenin önündeki temel engeller olmaya devam ediyor. Tarımın zayıflaması, köylülerin gelir getirmediği için ekimden vazgeçer olması, büyük toprak ağalığı rejiminin görece çözülmüş olması, köylerdeki genel nüfus seyrelmesi bazıları için toprak devriminin geçersizleşmesi olarak yorumlanıyor. Oysa kitleler tam da bu noktalarda umutsuzluk içindeler. Kendi ellerinde olmayan üretim süreçleri karşısında, emperyalizmin dayattığı sömürü ve talan zinciri içinde çaresizlik yaşamaktalar. Bu nedenle onları gerçekten başarılabilir, gerçekleştirilebilir olana, bağımsızlığa ve özü toprak devrimi olan demokratik devrime kazandırmalıyız. Devrimin adı ve amaçları net olduğunda, mücadele bayrağı görünür kılındığında kitleler çaresizlikten kahramanlığa evrilen bir yola girerler. Bu tarihsel bir olgudur, kaçınılmazdır...

SAVAŞ SORUNU ÜZERİNE (I)

Savaşın kendisi bir sorun iken savaşa karşı tavır da ayrı bir sorun teşkil eder. Toplum savaşlarla dolu bir tarihtir. Savaşın olmadığı bir tarih dilimi neredeyse yoktur. Dolayısıyla savaş sorunu sınıflı toplum gerçekliğinde her daim güncel olan ve çözülmesi gereken bir sorundur. Savaş insanın ya da tek tek bireylerin sorumlu tutularak açıklanacak ve çözüm üretilecek bir olgu değildir. Maddi üretim, tarihsel koşullar, insan, sınıf, toplum bağlamında ele alınması gereken daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Savaş diyalektik bir bütünselliği ifade eder. Salt insana, insanın bireysel hatalarına indirgenemez. Savaşı doğuran tarihsel koşulları hesaba katmayan yaklaşımlar 2. Enternasyonal'in Birinci Paylaşım Savaşı'ndaki ideolojik savrulunun izinden gitmeye mahkûm olur. Bu savrulmuş günümüzde savaş sorununa yaklaşımlarda da devam ediyor. Hemen her savaşta, kendini ilerici, demokrat, devrimci olarak tanımlayan bazı kesimlerin şovenist yaklaşımları sıradanlaştı. Bu sıradanlaşma sınıfsal duruşun ve ideolojik savrulunun dolayısıyla burjuva ideolojiye yedeklenmenin açık göstergesidir. Bunun en somut örnekleri Suriye ve Ukrayna savaşında sergilendi. Lenin'in somut şartların somut tahlili ilkesini dahi savaş sorununa uygulayamayanlar emperyalist savaşta ulusal ideolojinin etkisi altında kalarak bir emperyalistten yana tavır koydular. Savaş sorununun ve savaşa karşı şovenist yaklaşımların ön plana çıktığı bu süreç Marksizmin tarihsel deneyimlerden çıkardığı ilkelere ışığında savaş sorununu incelemeyi zorunlu kılmaktadır.

SAVAŞ NEDİR?

Devletlerin askeri güçlerle birbirini yok etmek üzere yaptıkları çarpışma olarak tanımlanan savaş, bu dar ta-

nımlamanın ötesinde bir anlam ifade eder. Savaş toplumsal karşıtlık olarak sınıf, ulus, din veya siyasi gruplar arasındaki çelişkinin çözülmesinde siyasetin en yoğunlaşmış biçimidir. Siyasetin zor araçları ile ortaya konmasıdır.

Herakleitos evrensel oluşmayı epolemos (savaş) kavramıyla açıklar. Savaş kavramını felsefi alana taşıyarak, savaş tanımına genişlik kazandırır. Ona göre evrendeki değişim ve gelişmenin kökeninde karşıtların kavgası vardır. Birbiriyle çelişen karşıtların savaşı evrendeki değişim ve gelişmenin itici gücüdür. Bu yaklaşımla savaş toplumsal

karşıtlıktan daha evrensel bir karşıtlığa dönüşür felsefi bir derinliğe ulaşır.

Bu tanımlamada da diyalektik karşıtlık ile politik karşıtlık arasında ayırım yapmayı zorunlu kılar. Zira diyalektik karşıtlık ile politik karşıtlık aynı değildir. Diyalektik karşıtlık doğada, toplumda ve düşüncede birbiriyle çelişen yanların birliği ve mücadelesini tanımlar. Daha aşına anlatımla zıtların birliği ve mücadelesidir. Bu evrensel değişim ve gelişimin temelidir. Politik karşıtlık, toplumsal yapıda birbirine karşıt olan sınıf, ulus, din vs. arasındaki çelişkiyi ifade eder. Sömüren ve sömürülen arasındaki çelişki toplumsal karşıtlığın en canlı örneğidir. Savaş, toplumsal karşıtlıkta çelişkinin çözüm yöntemlerinden biridir. Fakat tek çözüm yöntemi değildir. Diyalektik, karşıtlık ve toplumsal karşıtlık arasındaki farkı, Lenin genel çelişki ile özel çelişki ayrımıyla açıklar. Diyalektik karşıtlık genel çelişkiyi, toplumsal karşıtlık ise özel çelişkiyi ifade eder. Genel çelişki bir yasalılığı, özel çelişki ise uyumsuzluğu dile getirir. Savaş toplumsal bir karşıtlık olarak uyumsuzluktur ve her toplumsal yapı için söz konusu değildir. Fakat çelişki, sınıflı toplumlarda olduğu gibi sınıfsız toplumda da var olacaktır. Daha özlü bir anlatımda, toplumsal karşıtlık olarak savaş komünizmde ortadan kalkar fakat diyalektik karşıtlık devam eder.

Sınıflı toplumlarda savaşların esas nedeni ekonomiktir. Sınıfsal, ulusal veya dini görünümü olması savaşın özüne dair herhangi bir değişikliği ifade etmez. İslamiyet'in başlangıcındaki dini görünümü olan savaşlar, kapitalizmin şafağındaki uluslaşma savaşları, emperyalizm aşamasında yeniden paylaşım savaşları, biçimsel olarak farklı olsalar da her birinin özü ekonomiktir. Biçim

özü değil, öz biçimi belirler. Biçim de özün dile gelme şeklidir.

SAVAŞIN TARİHSEL KÖKENİ

Savaş her şeyden önce toplumsal yapıdaki unsurları karşı karşıya getiren bir durumun varlığını ön koşullar. Bu karşıtlık tarihsel gelişme içinde sınıfsal karşıtlık olarak kendini gösterir. Toplumun sınıflara ayrılması belli bir gelişme aşamasından sonra olmuştur. Bu gelişme doğrudan maddi üretimle ilintilidir. Maddi üretimdeki gelişmişlik üretici güçler ve üretim ilişkilerinin düzeyini belirler. Taş ve sopalardan, demir uçlu aletlere geçiş önemli bir gelişme düzeyini gösterir. Üretici güçlerin devrimci dinamiği teknolojik ilerlemenin yanı sıra üretim ilişkilerinde de değişim ve gelişimi tetikler. Toplumun sınıflara ayrılması bu gelişme sürecinin bir sonucudur. Bu ayrışma toplumsal karşıtlığın aynı zamanda zor aracı olarak savaşın ortaya çıkmasının maddi temelidir. Toplumsal bir yapıda karşıtlık olmadan savaşın varlığından bahsedilemez. Zor aracının kullanılması her şeyden önce zor aracını kullanmayı gerektirecek koşulların varlığını şart koşar. Savaştan önce uğruna savaşı mecbur kılan bir olgunun varlığıdır. Maddi üretimin artı ürün ve daha fazla emek gücü gerektirecek, artı ürünün gaspı ve üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti var edecek kadar gelişmiş olması savaşın temelidir. Maddi üretim, özel mülkiyet ve sınıfların olmadığı bir koşulda zor aracının varlığı ve kullanımı anlamsızlaşır. Maddi üretimin gelişme düzeyi toplumsal ayrışmaya yol açarken aynı zamanda bu ayrışmada ayrışanların birbirine olan karşıtlığı zor aracının kullanımını zorunlu hale getirir. Zor aracı burada ikili bir karaktere bürünür. Ezen sınıfın elinde gerici bir rol oynarken, ezilen sınıf ve kesimin elinde ilerici bir rol oynar. Marks, zorun tarihte oynadığı devrimci rolü "bağrında yeni bir toplum taşıyan her eski toplumun ebesi, toplumsal hareketin sayesinde donmuş ve ölmüş siyasal biçimleri alt eden, parçalayan alet" olarak ifade eder.

Özel mülkiyetin oluşması, sınıfların ortaya çıkması, zor aracının kullanımı eş zamanlı bir gelişmedir. Savaş, bu gelişme sürecinin bir sonucudur. Üretimin ihtiyaç duyduğu daha fazla emek gücünü sağlamak, egemen olan sınıfın diğer egemen klikler ve ezilen sınıf ile kesimler üzerinde hakimiyet kurmak ancak savaşla mümkün hale geldi. Makedonyalı İskender'i Hindistan'a kadar götüren, Roma'yı tarihin en büyük köle devletlerinden biri

yapan, Moğolları Orta Asya'dan Avrupa'ya kadar getiren, Osmanlı'yı üç kıtaya kadar genişleten, ABD'yi dünya pazarına hâkim olmaya zorunlu bırakan, kralların, sultanların, devlet başkanlarının bireysel kibri, zevki, hırsı vs. değildir. Sınıflı toplum yapısında daha fazla üretim için daha fazla emek gücü, hammadde vb. için de sömürge gerektiriyordu. Bunu sağlamak ancak daha büyük savaşlarla mümkündür. Dolayısıyla savaş imparatorlarının, komutanların, stratejistlerin, taktik ustalarının eseri olmayıp, onları da ortaya çıkaran alt yapının ürünüdür. Bir neden değil, sonuçtur. Bir amaç değil, nedenin süreçteki sonucudur. Bir amacı gerçekleştirme biçimidir savaş. Marks "Bir ekonomik gelişmenin zorunlu sonudur savaş" derken tam da bu gerçeğin altını çizer. Ekonomik nedeni olmayan bir savaş yoktur. Egemen sınıflar tüm savaşları siyasi ve diplomatik krize bağlar. "Özgürlük ve demokrasi götürme", "devlet başkanının diktatör olması" gibi yalanlar üretilir. Böylece bir yandan asıl neden gizlenir bir yandan da haksız savaşlar için toplumda "rıza" üretilir. Üretilen "rıza"nın toplumda karşılığını bulması ya da bulmaması savaşın nedenine dair hiçbir şey değiştirmez. Sınıflı toplumda savaşlar üst yapı sorunu gibi görünse de özünde nedeni doğuran alt yapıyla ilintilidir. Savaşı doğuran nedenlerin başında ekonominin gelmesi, sınıfsal temelini ortaya koyar. Sınıflı toplumlar antagonist sınıf çelişkisi ile karakterizedir. İki sınıf birbirinin varlık koşulu iken aynı zamanda uzlaşmaz çelişki içindedir. Bunun ortadan kaldırılması ancak zor yöntemi ile olur. Antagonist çelişkinin bir kutbunun ortadan kaldırılması diğerinin de yok olmasını beraberinde getirir. Köleciliğin ortadan kaldırılması ile köle ve köle sahipleri yok olmuştur. Burjuvazinin ortadan kaldırılması proletaryanın da yok olması ve sınıfsız bir toplum geçişi getirecektir. Dolayısıyla kapitalist toplumda artı değeri gasp edenlerle artı değeri üretenler arasındaki çelişki antagonist ve zor yöntemi ile çözülebilecek bir çelişkidir. Savaşın ortaya çıkış nedeni de üretilen artı ürünün bir grup tarafından bir şekliyle gasp edilmesi kaynaklıdır. Bu gasp etmede ancak ekonomik ve askeri zorla gerçekleşir ve devam ettirilir. Artı ürün gaspına üretim araçlarının özel mülkiyetine ve sınıfların ortadan kalkması ile savaşlarda ortadan kalkacaktır. Savaşı doğrudan nedenler farklı dolayımından da olsa özce bunlardır.

(Devam edecek...)

MAXMÛR HALKI SAVAŞMA İRADESİDİR

Maxmûr halkı bir kez daha direnerek kazandı ve bize direnişin ne kadar kudretli olduğunu gösterdi. 16 günlük direniş sonucu Irak ordusu geri çekilmek zorunda kaldı. Ordunun kazdığı hendekleri halk kendi elleri ile doldurarak direniş geleneğini devam ettirdi. Genci, yaşlısı bir olup Irak devletine yaşadıkları yerin kuşatılmasına izin vermeyeceklerini gösterdiler. Yapılan görüşmeler sonucunda Irak ordusu geri çekilmeyi kabul etti.

Şimdilik Irak'ın bu saldırılardan vazgeçiyor olması yeni saldırıların yapılmayacağı anlamına gelmiyor. Bölgede rol oynayan devletler iş birliği halinde mücadeleyi nasıl boğacaklarını gözden geçiriyor. Faşist TC devleti de bölge gerici devletleriyle Kürt kazanımlarını pazarlık yapmaktan geri durmuyor. Suriye'de Rojava üzerinden "terör" söylemleri, Türk devletinin Kürt Ulusal Mücadelesine saldırılarının durmayacağını sinyallerini veriyor.

Daha geçtiğimiz günlerde Süleymaniye'de suikasta uğrayan Mezopotamya İşçiler Derneği üyesi Hüseyin Arasan yaşamını yitirdi. Kürtlere yönelik saldırılar dört bir parçada sürüyor. Bu da önümüzdeki süreçte saldırıların sona ermeyeceğinin ispatı ve işareti niteliğindedir.

HALKIN MEŞRU MÜCADELESİ

Irak ordusunun geri çekilmesinde Kürt halkının direnişi, mücadelede ısrarı, yaşam alanlarına bağlılığı belirleyici oldu. Kürt Ulusal Mücadelesinin meşru direnme çizgisi burada da kendini gösterdi. Halk, her zaman olduğu gibi gerici bölge devletlerinin saldırılarını geri püskürttü. Maxmûr halkının sürdürdüğü direniş önemli ölçüde bir gelenektir. Maxmûr halkı saldırı-

lara karşı her zaman gelenekselleşmiş direnişi büyüterek cevap olmuştur. Kampın bugünkü gibi kuşatılmak istendiği 2021 yılında da Irak ordusu geri çekilmek zorunda kalmıştı. Çünkü karşılarında direnişi silah haline getiren bir halk vardı ve bu halk çokça kez diz çökmeyeceğini kanıtlamıştı.

KUŞATMA SALDIRILARI

Maxmûr'a ilk defa kuşatma girişiminde bulunulmuyor. Daha önce de bu girişimlerde bulunuldu. Türk devletinin desteğiyle Irak ordusu kampı kuşatarak Kürdistan toprakları ile olan bağı koparmak istiyor. Ancak buna engel olan bir şey var. O da Maxmûr halkının direngen tutumu. TC ve Irak devletlerinin karşısında bombalama, katletmeye ve kuşatmaya karşı var gücüyle karşı koyan, baş eğmeyen bir halk var. Her türlü yok sayma girişimine karşı Kürt halkı kendini savunuyor. Kazanımlarını, göç yollarında geçen bir yaşamdan sonra geldikleri kampı, bir daha göç yollarına düşmemek için savunuyorlar. Savunmak zorundalar; çünkü, Kürt ulusuna yönelik imha, inkâr politikaları devam edecektir. Halkın payına da bu saldırılara karşı direnmekten başka bir şey düşmüyor. Öyle ki savaşa devam mesajları Kürt Ulusal Hareketi tarafından veriliyor. Her bir parçada savaşın devam ettiği ve buna hazırlıkların yapıldığı aktarılıyor.

"SAVAŞI YAYACAĞIZ, TÜRKİYE'YE DE TAŞACAK"

Türkiye'de seçimlerden önce, 19 Nisan tarihinde PKK Yürütme Komitesi Üyesi Duran Kalkan tarafından açıklama yapıldı. Türk devletinin saldırıları karşılığında savaşın süreceğine ve birçok alana taşacağına değinilen açıklamada "Yani savaş sadece Medya Savunma Alanları'nda da değil bu süreçte. AKP-MHP faşizminin

saldırdığı her yerde olacak. Bakurda olacak, Türkiye'de olacak bu savaş. Türkiye'ye taşacak, metropollerde çok daha etkili bir savaş durumu gelişecek. Kentlerde gelişecek, ovada gelişecek, dağda gelişecek. Yani buna göre hazırlıklar yapılmıştır." denildi. Kalkan'ın açıklamalarına bakacak olursak bu savaşın gerilla güçlerince büyütüleceği gözüküyor ki açıklamanın devamında "Türkiye'nin her yerinde, AKP-MHP'nin bize saldırdığı her yerde olacak, kentlerde olacak. Her yer savaş alanı. Böyle bir direniş çizgisini gerilla öncülüğünde geliştireceğiz. Bunun için iyi bir hazırlık düzeyi var. Saldırdığı her yerde direniş çok etkili bir biçimde gelişip saldırıları kırarak, artık saldıramaz hale getirecek. Bu da yetmez, çökecekler." deniliyor.

Açıklama "seçime kadar herhangi bir saldırının yapılmayacağı" sözünün geçerli olduğu bir tarihte yapılıyor. Çünkü Türk devleti her alanda saldırıya devam ediyor. İçeride, dışarıda tüm mevzilerde saldırmayı kendine görev edinmiş bir devlet gerçekliği var. Kürt Ulusal Hareketi bu saldırılardan en fazla etkilenen yapı. Gerek konumu gerek örgütlü gücüyle hem demokratik alanda hem de savaş alanında türlü saldırılara uğruyor. Kürt gücü bilinçli bir şekilde parçalanmak isteniyor.

Dört parça Kürdistan'ın her yanında savaş yakıcı bir şekilde sürmektedir. İran'da Jina Emîni isyanında, Rojava'da, Türkiye Kürdistanı'nda her gün bu gerçekliği görüyoruz. Parça parça bölünmüş topraklarda da parça parça bir direniş mevcut.

Emperyalistlerin pazarlıklarında Kürtler ve kazanımları konu edilme-ye devam ediliyor. Suriye'nin Arap Birliği'ne dönüşünde, Esad'ın TC ile görüşmelerinde Kürtler anahtar rolü

oynuyor. Bölgedeki gerici devletler Kürt kazanımlarını parçalamada, hareketi "dizginlemede" kendisine pay biçmek istiyor. Kürt Ulusal Mücadelesi dört parçada, savaşın içinde gelişirken dünya genelinde de yeni bir savaşın başlayıp başlamayacağı tartışmaları yapılıyor.

SAVAŞ KONSEPTİ

Emperyalist kapitalist sistemin içinde bulunduğu kriz, egemen ülkelerin verdiği mesajlar, savaşlara yapılan yatırım yeni bir savaşın mümkün olup olmadığını tartışmaya açıyor. Halihazırda devam eden Ukrayna savaşı, Ortadoğu'da bitmek bilmeyen çatışmalar emperyalistlere yeterli gelmiyor. Pazar alanlarındaki daralma, daha fazla genişleme arzusu emperyalistler arası çekişmeyi kızıştırıyor. Savaşların arka planındaki gerçeklik sonuçta bundan ibarettir. Pay oranından istediğini elde edemeyen emperyalist efendiler daha fazlası için savaş istiyor. Emperyalistlerin savaşından zarar gören ise dünya halkları oluyor.

Çözülemeyen krizlerin sonunda savaş elbet bir seçenek olarak karşımıza çıkar ve bu savaşlar dünya halklarının aleyhine gelişir. Katledilen, ülkeleri talan edilen halklar olur. Bizim karşı olduğumuz savaş budur.

HAKLI SAVAŞTA ISRAR

Emperyalistlerin çıkarları için başlatılan tüm savaşlara, gerici iktidarların korunmasını amaçlayan tüm müdahalelere karşı olduğumuzu söyledik. Ezilen ulusların ezen ulusa karşı savaşı, işçi-köylünün patron-ağaya karşı savaşı, işçilerin burjuvaziye karşı savaşı dünya halklarının lehine olan savaşlardır ve desteklenmesi gerekir. Ülkemizin yarı feodal, yarı sömürge yapısından kaynaklı patron-ağaya karşı haklı bir halk savaşı ise zorunludur.

Türkiye Kürdistanı'nda da "bitti" demelerine rağmen savaş sürmektedir. TC devleti verilen bu savaşları şiddetli bir şekilde bastırmaya çalışmaktadır; ancak bilinen bir gerçek vardır ki eninde sonunda savaşın kazananı egemenlerin karşısında direnen halk olacaktır. Bizim önümüzde de savaşın iradeyi sahiplenmek, haklı savaşı büyütme görevi durmaktadır. Tarih direnen halkların zaferini yazmıştır, yazmaya da devam edecektir. Çünkü tarih yazan kitlelerin üzerinde haksız savaşın kara bulutları dolaşmaya devam etmektedir.

BİR DEVLET GELENEĞİ OLARAK KÜRT DÜŞMANLIĞI

Kuruluşundan bugüne inkâr ve asimilasyon politikalarını temel alan TC, başta Kürt ulusunun olmak üzere diğer azınlık milletlerin de dilini, kültürünü, edebiyatını, sanatını görmezden gelerek dolaylı/dolaysız yok etmeye çalışmıştır. Bugün AKP iktidarının devam ettirdiği “Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet” söylemi kurucu ideoloji olarak anılan Kemalist ideolojinin mirasıdır. TC tarihi boyunca, ama ondan önce de Kürt ulusunun, azınlıkların bütün değer ve haklarına inkârcı temeldeki politikalarla azgınca saldırılmıştır. “Türk ırkı diğer bütün ırklardan üstündür” düşüncesi, Güneş Dil Teorisi gibi bilimsel hiçbir dayanağı olmayan, sakat bir “akılla” gerçekleşen saldırılar özellikle Kürt halkı üzerinde derin travmalara neden olmuştur. Tipik bir faşist ideoloji olan Kemalizm’in yeminli uygulayıcısı İsmet İnönü’nün iktidarında her Kürtçe kelime için 5 kuruş para cezası bile uygulanmıştır!

20. yüzyılın başlarında devletlerin sınırları tekrardan çizilirken, Ortadoğu’da ulus-devletler şekillenirken Kürtlerin yaşadığı topraklar, her biri İran, Irak, Suriye ve Türkiye’de olmak üzere dört parçaya bölündü. Bu bölünmüşlük ve söz konusu devletlerin egemen ulus anlayışları, inkâr ve zorla asimilasyon politikaları Kürt dilinin ve sanatının gelişimine engel olmuştur. Türkiye bu bakımdan diğerlerine oranla daha “başarılı” bir inkâr ve cezalandırma pratiği sergilemiştir.

Eğitimden sanata kadar Türkçeyi ve Türk kültürünü merkeze alan politikalar, söylemler, programlar Kürt dilini inkâr etmekle kalmamakta dilin gelişimini, var olma hakkını yok sayarak, dilin kullanılmasını engellemek için her yola baş vurarak zor yoluyla asimile etmeye çalışmıştır. Yasalarda bir övünç kaynağı olarak “eşit vatandaşlık”tan söz edilse de söz konusu vatandaşlık “Türk vatandaşlığı”dır. Türk olana tanınan bu eşitlik Kürt olanın Türk olma hakkını içerdiği için övülmektedir. “Ne mutlu Türküm diyene” vecizesi de bu anlayışın bilindik sloganıdır. Eşitlik Kürt olmaktan vazgeçme, kendini Türk kabul etme çerçevesinde gerçekleşmektedir.

Bir bütün Kemalist ideolojisiyle bezemiş, Türklüğü tek asli unsur ilan etmiş olan devlet pratikte Kürt sanatçılara ve Kürtçe sanatına yönelik her türlü saldırıyı, gözaltını ve engellemeyi gerçekleştirmektedir. Kendi koydukları yasalara uyulmamakta, engelleyenlere karşı işlem yapılmamakta, yasalara aykırı uygulamalar sessizlikle geçirilmektedir. Inkârcı zihniyetiyle çoluk çocuk demeden Kürtleri katletmiş bir devletten devam edegelen bu soruna bir demokratik çözüm beklemek en basit tabiriyle eşyanın tabiatına ters!

KÜRTÇE SANATIN YAKIN TARİHİ

Kürtler yaşadıkları topraklardaki bölünmüşlüğü, ulus olarak tanınmamanın, inkâr ve asimilasyon politika-

larının yıkıcı etkilerini yaşamaktadır. TC’nin kuruluşundan ‘91 yılına kadar Kürtçe yasaklı bir dil olduğundan Kürtçe müzik, edebiyat, tiyatro, sinema vb. kültür-sanat faaliyetleri de yasaklanmıştı. Yasaklanmasının yanı sıra Kürtlere, Ermenilere, Rumlara, Araplara, Lazlara, Gürcülere, Çerkezlere ait ezgiler, masallar, oyunlar, halk hikayeleri gibi kültürel değerler Türkçeleştirilerek Türk Halk Müziği, Türk Sanat Musikisi ve Türk Halk Edebiyatı adları altında toplanmıştır. Bu tarzda gerçekleşen asimilasyon ve diğer ulusların ve azınlık ulusların anadilini yasaklama gibi şoven uygulamalar ise “ülkenin birlik ve bütünlüğünü korumak” iddiasıyla ortaya konmuştur.

Bu asimilasyona karşı özellikle son yıllarda dile getirilen ve haklı olarak eleştirilen bir kavram olarak Türk kültürü, Türk müziği, Türk edebiyatı kavramları yerine Türkiye kültürü, Türkiye edebiyatı vd. diyenler var. Böylece coğrafya tanımı üzerinden Kürt olan edebiyatın, sanatın, kültürün korunduğu sanılmaktadır. Oysa bu tanım da kültürüyle, sanatıyla, edebiyatıyla, diliyle bir bütün ezilen Kürt ulusunun varlığını reddeden bir kapsayıcılığa sahiptir. Bir tanımlama Türkiye’deki tüm ulus ve azınlık ulusları Türk adı altında toplarken diğer tanımlama ulusların varlığını silikleştirmektedir. Ulusların, azınlık milliyetlerin varlığını, kültürünü silikleştirecek tanımlamalar yerine Türk kültürü, Türk edebiyatı gibi Kürt kültürü, Kürt edebiyatı

da veya Çerkez kültürü ve edebiyatı da vb. denmelidir. Kültürün, edebiyatın, sanatın vs. ulusal özellikleri vardır. Bu özellikler inkâr edilemez, yok sayılamaz. Sonuçta ulus tarihsel bir kategoridir. Dil, ortak ruhi şekillenme, toprak bütünlüğü ve pazar birliği uluslaşma sürecinin temel unsurları olarak tarihsel bir birikim içerirler. Dilin, dolayısıyla kültürün de uluslaşma sürecindeki katkısı ve ulus olma bilincinin de dilin gelişimine yaptığı katkı yadsınamaz. Adlandırmaların, tanımların bilimsel olmasına, gerçeklikle uyumuna özel önem vermek gerekir. “Türkiye edebiyatı” gibi edebiyatın ulus özelliğini yok sayan tanımlar en masum ifadeyle birer uydurmadır ve bilimsel değildir...

Benzeri biçimde Kürt edebiyatına Kürt edebiyatı, Kürtçe tiyatroya da Kürtçe tiyatro denmelidir.

‘50’li yıllardan itibaren tüm dünyada esen devrimci rüzgâr, ulusal kurtuluş mücadeleleri, Kürtlerin Irak’ta elde ettiği özerklik gibi gelişmeler karşısında Kemalist ideoloji inkâr ve asimilasyon politikalarının uygulanmasında krizler yaşamaya başladı. Dünya çapında güçlenen ulusal kurtuluş mücadeleleri ve bu mücadeleler sonucu elde edilen kazanımlar Türkiye’yi de önemli ölçüde etkiledi. Dört devletin egemenliği altında da olsa güç kazanan Kürt siyasal hareketlerine karşılık devletler de saldırılarını, baskılarını, yasaklamalarını artırmıştır. Türki-

ye'de devletin önünü alamadığı, her geçen gün büyüyen Türkiye Devrimci Hareketinin ve Kürtlerin ulusal mücadelesi karşısında '80 cuntası özel bir yerde durmaktadır. Cunta sonrası çok daha sıkı asimilasyon politikalarına gidilmiş, Türkçe dışındaki diller yasa yoluyla yasaklanmış ve Türkçe dışındaki diller "terör"le ilişkilendirilmeye başlanmıştır. "Türk devleti tarafından tanınmış bulunan devletlerin birinci resmi dilleri dışındaki herhangi bir dille düşüncelerin açıklanması, yayılması, yayınlanması" yasaklanmıştır. Kürt düşmanlığında sınır tanımayan TC bu yasayla Irak'ın ikinci resmi dili olan Kürtçe'yi tanımadığını bildirmiştir! "Türk vatandaşlarının anadili Türkçedir" gibi toplumun engin kültürel zenginliği karşısında sığ, faşist zihniyetli yasalar çıkartılmıştır. Fakat Kürt ulusu bütün katliamlara, saldırılara, baskılara rağmen büyütülen direniş ve mücadeleyle ulusal sorununun yasaklarla çözülemeyeceğini ortaya koymuştur.

Kürt dili üzerindeki yasak kısmi olarak '91 yılında kaldırılmıştır. O zamana dek Kürtçe sanat faaliyeti tamamıyla yasaktı. KUH'un uzun ve çetin mücadelesi ve dünyadaki gelişmeler sonucunda kalkan yasak ile birlikte Kürt sanatı toplumda daha çok yer etmeye, Kürt sanatçıları sanatlarını icra edecek alanlar ve olanaklar bulmaya başlamıştır. Bu sınırlı açılımın zaman içinde daha güçlü taleplerle yetersiz görülmesi esas olarak Kürt halkının engellenemeyen savaşımının bir sonucudur. Yasaklı olduğunda da engellenemeyen Kürtçe ve Kürt sanatı, kültürü mücadelenin yükseldiği zamanlarda büyük bir ilerleme göstermiştir. Bugün çok daha zengin bir dil olan Kürtçenin geçmiş tüm birikimini olabildiğince korumasında halkın diline sonuna kadar sahip çıkma tutumu hiç kuşkusuz belirleyicidir. Mücadele ilerledikçe egemenler çareyi "uzlaşma arayışında" ve nihayet çözüm için politikalar geliştirmede buldular. '90'lı yıllarda başlayan arayış en son 2000'lerde en üst biçimini aldı.

Egemenlerin AB ile görüşmeleri, "Açılım" ve "Çözüm Süreci" gibi gelişmeler sırasında her ne kadar Kürt sorununa dair demokratik çözümler tartışılrsa da geçmişle kıyaslandığında egemenler kayda değer bir adım atmamışlardır. TC'den "demokratik" yollarla bu soruna çözüm üreteceği beklemek bir kez daha anlaşılmalıdır ki nafiyledir. Nitekim "Çözüm Süreci" sonrası ilan edilen OHAL ve 15 Temmuz sonrası ile birlikte kültür-sanat alanına yönelik bugüne dek süren saldırılar, baskılar, tutuklamalar çözümün tek taraftan demokratik yollarla gelişebilmesinin olanaksızlığını gözler

önüne sermiş ve sermektedir.

DÜNDEN BUGÜNE KÜRT SANATI

AB üyelik süreçlerinde her ne kadar "uyum paketi" adı altında Kürtlerin haklarını tanıma yönlü adımlar atılmış olsa da bunların alabildiğine yüzeysel ve görünürlelikle sınırlı kaldığına şahit olduk. Yasal düzlemde bazı haklar tanınsa da bu hakların pratikte karşılığı olmamaktadır. Örneğin Kürtçe icra edilen sanata karşı yasak kararı olmamasına rağmen Kürtçe sanata devlet desteği yoktur. Devlet desteğinin olmayışından ötürü Kürt sanatçıları sanatlarını kendilerine, Kürt halkına dayanarak gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Başka bir örnek olarak son süreçte Kürtçe opera yapan Pervin Çakar opera solistik kadrosuna "sebepsizce" alınmadı. Kendisi, dolaylı biçimde bu alandaki varlığının engellendiğini vurgulayarak opera sanatçılığını bıraktığını açıkladı.

Kürtçe tiyatro yapan ve turneye çıkan bir ekibin Kürtçe oynanan oyununu Türkçe'ye çevirmesi istendi. Örneğin Amed Şehir Tiyatrosu'nun "Tartuffe" adlı Kürtçe oyunu için Adana ve Mersin belediyeleri öyle bir zorunluluk olmamasına rağmen valilik izni istediler. Adana ve Mersin valilikleri ise "güvenlik" bahanesiyle tiyatro oyununu yasakladı. Newroz gibi Kürt ulusu için değerli bir süreçte etkinliklerin yapılacağı alandan etkinliğin programına kadar devletin baskıcı faşist tutumunu görüyoruz. "Uygun" görmediği bir durum gerçekleştiğinde ise polis birtakım bahanelerle sanatçılara ve halka saldırmaktadır. Kürtçe olmasından kaynaklı film gösterimleri yasaklanmaktadır.

Bu örnekler Kürtçe sanatın gelişmesinin ve yayılmasının önündeki dolaylı/dolaysız devlet engellerini göstermektedir. Başka bir deyişle devlet, '80 ve '90'lardaki gibi Kürtçe sanatı direkt fiziki saldırılarla engellemekense "modern", "çağdaş" devlet görünümünü altında çoğu zaman dolaylı saldırılarla engellemeyi tercih etmektedir. Yine Kürtlere ve Kürtçeye ait ne varsa "hazmedemeyen" devlet, sokakta Kürtçe müzik, Kürtçe tiyatro icra eden sanatçıları keyfi olarak gözaltına almaktadır. İstiklal Caddesi'nde birçok müzisyen farklı dilde müziklerini icra ederken zabıta Kürtçe müzik yapan Kürt müzisyenler üzerinde baskı yaratmaktadır. Yine İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzikten kaynaklı gözaltına alınan müzisyenlerin durumundaki gülünçlük(!), İsmet İnönü döneminden bugüne değişmeyen Kürtçeye karşı olan sığ, sakat, faşist zihniyeti gözler önüne sermektedir.

SSCB'DE KÜRTLER

Dört parçada ve özeld Türkiye'de Kürtler dil, müzik, edebiyat, tiyatro, sinema, eğitim gibi bir dizi konuda sayısız sorunlarla karşılaşmış ve karşılaşmaktadırlar. Kürt sorunu başlığı altında ele alabileceğimiz bir dizi sorunun çözümü "imkânsız", "içinden çıkılmaz" görünmektedir. Oysa yazının başında da saydığımız dört parçadaki Kürt nüfusunun bile olmadığı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde Kürt ulusu kültürünü, sanatını, ve edebiyatını sosyalist devletin de destekleriyle özgürce geliştirdiler.

Sovyetler Birliği Kürt kültürünün korunmasında önemli bir rol oynadı. Kürtler Sovyetler Birliği döneminde bir ulus olarak resmen tanındı. 1928-29 yılları arasında ilk Kürtçe latin alfabesi hazırlandı, eğitim kurumları ve akademiler açıldı, çok sayıda Kürtçe yayınevi kuruldu ve pek çok eser yayınlandı. 1931'de Kürt Öğretmenler Okulu, 1932'de ise Şuşa Pedagoji Okulu'nda "Kürt Fakültesi" açıldı. 1921'de Gürcistan'da Kürtçe öğretilen okullar açıldı. Latin alfabesi ile çıkarılan ilk Kürtçe gazete Riya Teze'dir. Şemo tarafından yazılan ilk Kürtçe roman olan Kürt Çoban 1935'te Erivan'da yayınlandı. 1934 yılında kadınların eğitimini konu edinen "Kadınların Selameti" adlı kitap Kürt kadınlarının gelişimini konu aldı.

Erivan Radyosu'nun Kürtçe yayınları 1955'te başladı ve Sovyetler Birliği sınırlarının ötesindeki Kürtler üzerinde de büyük bir etkisi oldu. Özellikle de Türkiye'deki Kürtler Sovyet radyosuna ulaşabildiler ve yasaklı halde bulunan anadillerini bu radyodan dinlediler. Yayınlar Kürt kimliğine dair farkındalık oluşturmak için son derecede önemliydi ve Sovyetler Birliği'nin ulusal bilinç ve sosyalizme dair söylemleri birçok Kürt grup arasında güçlü bir şekilde yankı buldu. İlk Kürt filmi olan "Zare" 1926'da Ermenistan SSC'de üretildi. İlk Kürt rock grubu, 1973 yılında Sovyetler Birliği'nin bir parçası olan Gürcistan'ın Tiflis kentinde kuruldu. Koma Wetan kurulduğunda Türkiye'de Kürtçe şarkı söylemek yasaktı.

1989 yılındaki sayım sonuçlarına göre SSCB'de Kürtlerin nüfusu yalnızca 152.717 idi. Milyonlarca Kürt'ün yaşadığı Türkiye'ye kıyasla SSCB'deki Kürtlerin çok daha fazla hak elde etmiş olmaları, kültürlerine sahip çıkabilmiş ve onu özgürce geliştirebilmiş olmaları bir şey ifade etmektedir. Türkiye'de "Kürtler ulus mudur, değil midir?" tartışmaları yürütülürken SSCB'de Kürt dili ve tarihi üzerine bilimsel araştırmalar yürütülüyordu.

Sovyetler Birliği'nde kısa sürede çözülmüş ve ileriye dönük hızlı adımlar atılmışken Kürt sorunu ülkemizde 100 yıldır çözülmemiştir ve çözüm yoluna da girilememektedir.

KÜRT ULUSU DEVRİMLE ÖZGÜRLEŞECEK

Kürt sorunu, böylece, Kürtlerin varlığından değil Türkçü egemen zihniyetin Kürtleri ve azınlık ulusları inkâr etmesinden kaynaklanmaktadır. Kürtler Kendi Kaderlerini Tayin Etme Hakkına kavuştukları zamandır ki boyunduruktan kurtulup dilini, sanatını, edebiyatını kısacası bir bütün kültürünü özgürce yaşayabilecek ve geliştirebilecek. Fakat resmi ideolojisi Kemalizm olan, elde edilmiş hak kırıntılarını bile daha sonra azgınca saldırıp geri almaya çalışan, farklı dillere, kültürlere tahammülü olmayan TC'den demokratik yollarla, kendiliğinden nihai bir çözüm beklemek nafiyledir. Yakın ve uzak olmak üzere güçlü bir tarihsel bilgiye sahip olmasına, yoğun bir deneyim de biriktirmesine rağmen HDP'nin bugün Kürt ulusal haklarını dar bir legal alana sıkıştırmış olması, parlamenter mücadele yoluyla ulusal özgürlük kazanılabileceğini düşünmesi onun, karşısındaki gücün asıl niteliğini "kavrayamamasıyla" doğrudan ilişkilidir. Seçim sürecinde Kürtlerin ulusal hakları açısından en ufak bir talebin bile dile getirilmesinin, ulusal hakların meşruluğunu Türkiye halkı nezdinde kayda değer biçimde savunmaması, buna rağmen eşitlikçi bir çözüme mesafeli olduğunu açıkça ifade ettiği halde koşulsuz şartsız Kılıçdaroğlu'nu desteklemesi yine aynı durumla doğrudan ilişkilidir.

Varlık koşullarından bir tanesi Kürt ulusunun ve azınlık ulusların inkârı olan hâkim ideoloji Kemalizm her daim Kürtleri, Kürtçeyi ve ona ait olan her şeyi kendisinin "birlik ve bütünlüğüne" bir tehlike olarak görecektir ve "terör" yaftalamalarıyla haklarının meşruluğunu gizlemeye çalışacaktır. SSCB örneğinde bütün berraklığıyla anlaşılacağı üzere Kürtlerin sanatını, edebiyatını, kültürünü özgürce gerçekleştirebilmelerinin yolu onların kendi kaderlerini tayin etme hakkının tanınmasıyla mümkündür. Bu ise hâkim ideoloji Kemalizm ve onun örgütlü gücü TC devrimle süpürülmeden gerçekleşmeyecektir.

Sahnelerinden inmek zorunda kalan Kürt sanatçıların kendi dillerinde ve kendi kültür ve sanatları kapsamında başları dik mücadele etmeleri için bu alandaki şoven politikaları teşhir edelim. Ezilen ulusların sanatını, kültürünü sahiplenelim. Dünya halkları için, işçi sınıfı için bu bir zenginliktir...

HEDEF BORÇ KRİZİNİ AŞMAK MI, EMPERYALİST ÇEKİŞMEYİ TIRMANDIRMAK MI?

ABD Kongresi geçtiğimiz günlerde aldığı bir kararla yeniden borçlanma tavanını kaldırma seçeneğini onayladı. Fed (Amerikan Merkez Bankası) faiz artırımı politikaları ile azalan borçlanma olanakları, dünya çapında ekonomik resesyon ve temerrüt (planlanan borçların ödenmesinin aksaması) risklerini ortaya çıkarmıştı. Bu sebeple dünya çapında piyasaların gözü kulağı ABD'nin ekonomi politikalarının gidişatına kilitlenmişken ABD hükümeti tarafından borç tavanının kaldırılmasına dair karar yürürlüğe konuldu. Karar doğrultusunda mevcut 31,4 trilyon dolarlık borçlanma tavanı, 2025 Ocak ayına kadar kaldırılmış oldu.

Tasarı 99 sayfadan oluşuyor, yalnızca borçlanma tavanının kaldırılmasına dair öneriler içeriyor. 2025 yılına kadar bütçe hacminin genişletilmesini, kamu üzerindeki borç ve vergi yükünün artırılmasını hedefleyen bu tasarı ile Amerika halkının ve dünya halklarının ABD emperyalizminin daha fazla hedefi haline geleceği ve sömürünün dozunun artacağı anlamını taşımaktadır. Tasarıya gerekçe olarak yeterli vergi gelirlerinin olmayışı gösterilmiş, bu yönlü artışların sağlanacağına dikkat çekilmiştir. Ancak gerçek sebepler bunun çok daha ötesindedir.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşının ardından hayata geçirilen borç tavanı uygulaması, ABD tarafından pek çok kez askıya alınmıştır. Bugün içinde bulunulan koşullar itibarı ile ABD hükümeti, gerilim dozu artan emperyalist çekişme ve gelirlerde yaşanan azalmayı gerekçe göstererek yeniden bu yola sapmıştır. Bu karar, Fed üzerinden hayata geçirilen ekonomi politikaları ve dünya çapında emperyalistlerin içinde buldukları gergin çekişme hali ile birlikte ABD emperyalizminin ne gibi bir geleceğe hazırlandığına dair ipuçları da vermektedir.

ABD hükümetinin belirttiği biçimi ile borçlanma tavanını kaldırmaması durumunda, bütçede öngörülen veya gelecekte planlanan kimi harcamaları yapamayacak hale gelecekti. Bununla birlikte, borçların geri ödenmesi gecikecek, temerrüde düşülerek mali krizin kapısı aralanacaktı. Ayrıca hükümetin ekonomik çıkmazı piyasa güvenini zedeleyecek, ABD tahvilleri ve dolar değer kaybedecek, ABD merkezli borç krizi ortaya çıkacaktı. Bu yönlü beklentiyle ABD tahvillerinin ciddi bölümünü elinde tutan Çin, Fed'in faiz artırımı politikaları ile denk düşecek şekilde elindeki ABD tahvillerini satmaya başlamıştır. Şu anda Çin'in elindeki tahvil değeri son 13 yılın en düşük seviyesindedir. Tüm

bu riskler altında ABD emperyalizmi hem başat emperyalist güç pozisyonu ile efektif bir biçimde emperyalist çekişmeyi sürdürmek hem de mevcut kriz risklerini azaltacak adımları uygulamaya çalışmaktadır.

YOLUN YARISINDA SAVAŞ BÜTÇESİNE DÖNÜŞÜ!

Biden liderliğindeki ABD hükümeti, borç ödemelerinde yaşanacak aksaklık ve olası mali krizlere dair endişeleri ön plana çıkarmış olsa da bir başka dikkat çekici husus, ABD hükümetinin bütçesinin 2 yıllığına sınırsız olarak borçlanabilmesine dair sağlanan olanaktır. Bu alanda savunma giderleri ön plana çıkmaktadır. Yani sorun tek başına hükümetin borçlarını ödeyememesi değil, daha fazla borçlanma olanağının sağlanmasıdır. Ayrıca tasarı ile birlikte hükümete daha fazla kaynak sağlanabilmesinin de önü açılmıştır. Bu kaynaklar ise kamu harcamalarının kısıtlanması ve vergi artışı anlamına gelmektedir. Örneğin tasarıda gıda yardımı alanların çalışma şartlarının yeniden düzenlenmesi, pandemi sürecinde verilen yardımların geri toplanması gibi maddeler de yer alırken geçtiğimiz süreçte, çevreye vereceği ağır tahribat nedeni ile yoğun tepki çeken Appalachian boru hattı da pakete dahil edilmiştir. Bu maddelerden de görüleceği gibi, ABD hükümeti borç tavanı sorunu ve borç krizi yaygarası ile daha fazla sömürü ve talanın önünü açmak istemektedir. ABD, borç tavanının kaldırılması ile 10 yıl boyunca kamu harcamalarından 1,5 trilyon dolar tasarruf yapacağını açıklamıştır.

İlk etapta, özellikle kamu harcamalarının kısıtlanmasına yönelik maddelere verdikleri tepki nedeniyle tasarının Demokratların kontrolündeki Senato'dan geçmesi neredeyse imkânsız görülüyordu. Ayrıca Cumhuriyetçilerin içerisinden de birçok isim tasarıya muhalefet ediyordu. Bu sebeple Biden'ın "gerekirse meclis ve senato onayı olmadan, bizzat kendisinin tasarıyı onaylayacağını" açıklaması ve bunun anayasal yollarını aradığını be-

lirtmesi ile ipler gerilmişti. Durumun acilen çözülmesi gerektiği, aksi halde haziran ayında hükümetin elinde nakit bulunmayacağına dair uyarılar ile birlikte pazarlıklara girilmiş, Biden ve Temsilciler Meclisi Başkanı Kevin McCarthy arasında tasarı üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Anlaşma Demokratların elindeki Senato'dan 36 oya karşılık 63 oy ile, Cumhuriyetçilerin çoğunluk olduğu Temsilciler Meclisinden ise 117 oya karşılık 314 oy ile kabul edilmiştir. Böylece halihazırda ABD Gayri Safi Milli Hasılasının yüzde 120'si dolayında olan 31,4 trilyon dolarlık borçlanma tavanı 2 yıllığına askıya alınmıştır.

Savunma alanında borçlanmanın artması genel olarak ABD emperyalizminin savaş gereçlerine yapmayı planladığı yatırımların dışında, dünya genelinde emperyalist çatışmaya ayırmak istediği payın da artması anlamına gelmektedir. ABD hükümetinin apar topar ve şantaj ile olabilecek en hızlı biçimde bu tasarıyı geçirmesi, emperyalist çekişmenin seyrinin de giderek derinleşeceği ve keskinleşeceğine işaret etmektedir.

REZERV PARA BİRİMİNİN GÜCÜ: KORKUSUZCA BORÇLANMAK

Fed'in son birkaç yıldır izlediği parasal sıkılaştırma politikasının dünya çapında ağır etkileri oluşmuştur. Özellikle Türkiye gibi bağımlı ülkelerin borç yükünün artması ve cari açıklarda görülen rekor artışlar ile birlikte oluşan kur reaksiyonları, pandemi krizinin devamında dünya halklarının yaşamını iyiden iyiye zorlaştırmıştır. Ayrıca ABD dolarının rezerv para birimi oluşu, parasal sıkılaştırma politikası neticesinde sıcak döviz akışını yavaşlatmış, kredileme ve fonlama olanakları azalmıştır. Çünkü daralan para politikası ile birlikte Fed, geçmiş dönemde özellikle bankacılık ve finans alanından dolar karşılığı aldığı tahvil ve kâğıtları geri vermiş, karşılığında ise piyasadan doları geri çekmeye başlamıştır. Bu hususlar doların gücünü artırırken dünya çapında ağır ekonomik riskleri de beraberinde getirmiştir.

Bu risklerin başında ise dünya çapında mali kriz ve ekonomik durgunluk gelmektedir. Özellikle ABD, Avrupa ve İngiltere'de bankacılık ve borsa bu politikadan yoğun bir şekilde etkilenmiştir. Riskli yatırım alanlarında faaliyet gösteren bazı bankalar iflas etmiş, diğer bankalar ve finans kurumları için de tehlike henüz devam etmektedir. Enerji ve hammaddeye ulaşmada yaşanan zorluklar ve fiyat artışları ile birlikte gelen kredileme zorlukları da ekonomik resesyon tehlikesini yükseltmiştir. Bu görünüm altında, ABD hükümetinin borçlanabilmesinin önündeki tek engel olarak borç tavanı kaldırılmış, dünya çapındaki borçlanmada yaşanan zorluklar, rezerv para gücünü elinde tutan ABD emperyalizmi için sadece atlanması gereken yasal bir eşik olarak ortada durmaktadır. Bu şekliyle, Fed politikalarının esaslı hedefleri de anlaşılabilir. Açıklamalar ve piyasanın reaksiyonları ile birlikte denilebilir ki Fed bir süre daha ekonomi politikalarını bu hatta sürdürecektir.

BORÇ KRİZİ AŞILDI, DÜNYA HALKLARINI NELER BEKLİYOR?

ABD hükümetinin merkezinde olduğu bir temerrüt ve peşi sıra mali kriz beklentisi ile hareketlenen piyasalar, borç tavanının kaldırılması ile rahatlama ve bekleme durumuna geçti. Fed'in 13-14 Haziran toplantıları ile alacağı tutum için büyük bir sürpriz beklenmezken sakin görünümün büyük çaplı gelişmeler olmaksızın devam edeceği belirtilmektedir. Böylece borç krizinin aşıldığına dair yorumlar da peşi sıra gelmektedir, öyleyse dünya halkları için de kriz aşılmış mıdır?

Elbette, egemen sınıflar her krizinin faturasını halka daha fazla sömürü ve talan olarak yansıtmaktadır. Bununla birlikte gerici sistem için, krizden kaçınmanın yolu her ne kadar mümkün olmasa da halka daha fazla fatura çıkarmak olarak karşılık bulmaktadır. Yani kapitalist-emperyalist sistem kriz üretir, bu krizler de tüm ağırlığı ile dünya halklarının üzerine çöker. Bugünlerde ABD hükümetinin daha fazla borçlanmak, daha fazla talan gerçekleştirmek için ortaya attığı tasarı, başta ABD halkı olmak üzere tüm dünya halklarına ağır faturalar olarak yansıyacaktır. Bir yandan savunma bütçesinin artırılması beklenirken, kamu harcamaları kısılacak, vergilerde artışa gidilecektir. ABD emperyalizmi başat emperyalist güç konumunu pekiştirmek ve diğer emperyalistler ile gerilimini yükseltebilmenin peşindedir. İzlenen bu politikalar ABD halkının ve dünya halklarının daha ağır krizler ortasında kalmasına neden olacaktır.

Yeni Halk Ordusu'ndan eylemler: 9 asker öldürüldü

Filipinler Komünist Partisi'ne bağlı Yeni Halk Ordusu gerillaları tarafından 3 ve 9 Haziran'da Filipinler ordusunun 91. Taburuna bağlı askerlere yönelik eylemler gerçekleştirildi.

İlk eylem 3 Haziran Cuma günü Aurora bölgesindeki Diamulac köyü yakınlarında gerçekleşti. Eylemde 2 asker öldürüldü.

İkinci eylem ise 9 Haziran Cuma günü

Aurora dağlarında gerçekleştirildi. Bu eylemde de 7 Filipin askeri öldü.

Yeni Halk Ordusu Domingo Erlando Komutanlığı tarafından yapılan açıklamada, Filipinler ordusuna bağlı

91. Tabur askerlerinin bölgede çok sayıda cinayet, taciz, baskı ve talan politikalarının uygulayıcıları oldukları belirtildi. Bu nedenle Yeni Halk Ordusu gerillaları tarafından gerçekleştirilen eylemlerle devrimci adaletin sağlanmasının bölge halkı tarafından sevinçle karşılandığı ifade edildi.

(HABER MERKEZİ)

Kolombiya'da katledilen öğrenciler eylemle anıldı

8 Haziran Perşembe günü Bogota Üniversitesindeki çatışmalar sırasında el yapımı bombanın patlaması sonucu 2 polis yaralandı. Polislerden biri ağır yaralanırken diğeri elinden yaralandı.

1954 yılında General Gustavo Rojas Pinilla'nın diktatörlüğü sırasında ordu tarafından öldürülen 12 üniversite öğrencisinin anısına Kolombiya'da 8 ve 9 Haziran tarihlerinde protesto düzenlendi. Polis şefi, sorumluların

bulunmasına yardımcı olanlara 20 milyon pesoya (yaklaşık 4,800 dolar) kadar ödül verileceğini açıkladı. Perşembe günü Kolombiya'da çatışmaların yaşandığı tek akademik kurum Bogota Ulusal Üniversitesi değildi. Cali'deki Universidad del Valle ve Medellin'deki Universidad de Antioquia'da da olayların çıktığı ve göstericilerin bir polis motosikletini ele geçirdiği bildirildi.

(HABER MERKEZİ)

Hindistan'da Maoist gerillalardan sabotaj eylemi

Merkezi Yedek Polis Gücü'ne (CRPF) bağlı bir birliğe yönelik gerillalar tarafından gerçekleştirilen sabotaj eyleminde 1'i ağır 3 polis yaralandı.

Hindistan'ın Chattisgarh eyaletine bağlı Bijapur bölgesinde HKP (Maoist)'e bağlı Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu gerillaları tarafından sabotaj eylemi gerçekleştirildi.

Gangaloor polis karakolu çevresinde operasyon amaçlı araziye çıkan

Eylem sonrası bölgede kapsamlı operasyon devam ederken gerillaların kayıpsız bir şekilde eylem alanından çekildikleri belirtildi.

(HABER MERKEZİ)

Meksika'da binler Zapatistalarla dayanışma yürüyüşü gerçekleştirdi

Ulusal Kurtuluş Ordusu ile dayanışma mesajları verildi.

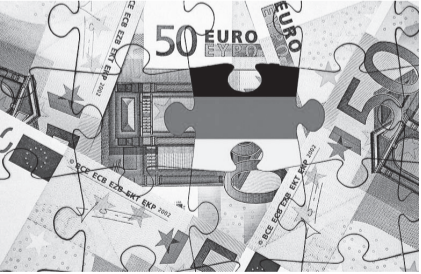
8 Haziran Perşembe günü Mexico City, San Cristóbal de las Casas ve ülkenin birçok bölgesinde Zapatistalarla dayanışma yürüyüşü gerçekleştirildi. Binlerce kişinin katıldığı eylemlerde paramiliter saldırılar protesto edildi. Eylemlerde ayrıca ordunun ve çok uluslu şirketlerin bölgede yaşayan yerli halkın topraklarından çekilmesi talep edildi.

Meksika'da binlerce kişi 8 Haziran günü Zapatistalarla dayanışma yürüyüşü gerçekleştirdi.

Meksika'da Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun etkin olduğu Güney Chipas eyaletinde yaşayan yerli halka yönelik bir süredir gerçekleştirilen paramiliter saldırılar protesto edildi. Eylemde Zapatista

(HABER MERKEZİ)

Avro bölgesi resesyonda *

Eurostat'ın 8 Haziran Perşembe günü yaptığı açıklamaya göre Avro bölgesinde gayrisafi yurtiçi hasıla bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 0,1 oranında düştü. Euro ekonomisi 2022'nin dördüncü çeyreğinde de yüzde 0,1 oranında küçülmüştü. Burada da veriler daha önce durgunluk tespit edildikten sonra revize edildi. Böylece, AB'nin baskın emperyalist gücünün ardından tüm Avro bölgesi "teknik durgunluk"

içinde.

Bu arada Almanya'da bazı emareler krize işaret ediyor: Alman sanayii Nisan ayında şaşırtıcı bir şekilde siparişlerde düşüş yaşadı. Siparişler bir önceki aya kıyasla yüzde 0,4 oranında düştü. Oysa geçtiğimiz Mart ayında siparişlerde son yılların en büyük düşüşü olan neredeyse yüzde 11'lik bir gerilemenin ardından yüzde 3 civarında bir artış bekleniyordu. Siparişlerdeki düşüşten inşaat sektörü de mustarip. Yüksek faiz oranları ve malzeme maliyetleri birçok inşaat projesini kârsız hale getirdi ve satışlar da buna bağlı olarak düştü.

Otomobil endüstrisinin görünümü de şu anda kasvetli. Almanya'nın en büyük tekelcisi "son on yılların en büyük

yeniden yapılanması" ile karşı karşıya. Volkswagen için sadece Çin'de değil, aynı zamanda ABD ve özellikle Avrupa'da da satışlarda zorluklar ortaya çıkıyor.

Handelsblatt Araştırma Enstitüsü Başkanı Bert Rürup, "Genel ekonomik performans ... bu yıl belirgin bir şekilde düşecek" dedi. Diğer AB ülkelerinin ekonomilerinin çoğunun aksine, Almanya'nın 2023'ün ilk çeyreğindeki genel ekonomik performansı 2019'un sonundakinden belirgin şekilde daha düşüktü. 2024'ün sonunda bile Covid-19 öncesi seviyeye ancak ulaşması muhtemeldir. En az beş yıl kalıcı kriz yaşanabilir. Almanya tarihinde hiç bu kadar uzun bir genel ekonomik durgunluk dönemi yaşan-

mamıştı. Almanya aynı zamanda büyüme konusunda OECD'nin en büyük sorunlu çocuğu. OECD'ye göre Almanya ekonomik büyüme açısından emperyalistler arasında Rusya'nın hemen önünde yer alıyor. OECD Almanya için tahminlerini 0,3 puan düşürdü. En iyi ihtimalle, Alman ekonomisinin bu yıl durgunlaşmasını bekliyor. Deutsche Bank CEO'su Christian Sewing geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, insanların en az yüzde 30'unun artık normal harcamalarını yalnızca gelirleriyle karşılayamayacağını, tasarruf yapmak zorunda kalacağını belirtti. Ne mutlu hâlâ birikimi olanlara.

*demvolkedienen.org

BRICS, ABD'YE ALTERNATİF OLABİLİR Mİ?

Kapitalist-emperyalistlerin gerek birbirleri üzerinde gerekse de sömürge ve yarı sömürge ülkeler üzerinde kurmaya çalıştıkları hegemonya mücadelesi yeni kurulan ittifaklar, eski ittifakların kendi içlerinde yaptıkları dizayn çalışmaları ve bir dizi farklı yol ve yöntemle devam ediyor.

Acımasız ve vahşi rekabet üzerine kurulmuş bu sömürü ve yağma düzeninde ayakta kalmak için "güçlü" olmak gerekiyor. Engels'in Anti Dühring'de vurguladığı gibi, "...Yenik, gözünün yaşına bakılmadan elenir..." Kapitalizm kendinden olanı koruyup kollamak yerine, kendi yapısal durumunu daha fazla güçlendirmek, varlığını daha fazla uzatmak için önüne çıkan her şeyi yutan bir karadelik misali saldırmaktadır her yana. Bundan kaynaklı egemenler bu acımasız rekabet ortamında güç olabilmek için sürekli ittifaklar kurmaya çalışmakta, hegemonya durumunu bu ittifaklar üzerinden yapmaya çalışmaktadırlar.

Amerika Birleşik Devletleri uzun yıllar boyunca dünyanın jandarmalığını yapmayı başarmış, bugün hâlâ en büyük emperyalist güç olarak ittifak güçleri ve uşaklarıyla pastadan en fazla pay kaptan emperyalist güç durumundadır. Kendi içinde zaman zaman çatlaklıklar yaşasa da ABD'ye karşı durabilen ve gelebilecek saldırılara karşı bir güç olma, birlikte durmak için kurulmuş olan Avrupa Birliği de önemli bir güç olarak bu oyunda başrole soyunmuş durumdadır.

Ancak son yılların hızlı büyüyen ekonomik ve askeri güçleri olarak dikkat çeken Rusya ve Çin'in başını çektiği ve önemli bir güç haline gelen bir takım başka oluşumlar da dikkat çekicidir. Şanghay İş Birliği Örgütü ekonomik ve askeri gücü, nüfus yoğunluğu ve bulunduğu bölge olarak önemli bir yer işgal ediyorken bundan daha gelişkin ve güçlü bir birlik olan BRICS, yeni üyelik başvuruları, ekonomik, askeri ve nüfus yoğunluğu bakımından, ABD'ye rakip olacak önemli bir birliktir.

BRICS VE TİCARETTE "DOLARSIZLAŞMA" ADIMLARI

BRICS terimi Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'nın ekonomilerini kastetmek için kullanılmaktadır. 2001 yılında 4 üyeye anılan ve 2009 yılında resmi olarak kurulan bu birlik, daha sonra 2011 yılında Güney Afrika devletinin de katılımıyla yoluna 5'li olarak devam ediyor. BRICS,

bu ülkelerin İngilizce isimlerinin baş harflerinden oluşur (Brasil, Russia, India, China, South Africa).

Kendilerini geliştirmekte olan pazarlar ve geliştirmekte olan ülkeler arasında bir iş birliği platformu oluşturmaya, küresel yönetimi iyileştirmeye ve nihai olarak "küresel bir ortak gelecek topluluğu" inşa etmeye odaklı bir birlik olarak ifade etmektedirler. Ticari ve ekonomik çıkarı önceleyen bu yapıda Rusya ile Çin lokomotif rolü üstlenmektedir. Bu güçlerin asıl amacının özellikle ABD hegemonyasına karşı kendisi için pazar oluşturmak ve ekonomiyi kaldıraç olarak kullanarak siyasi ittifak zemini yaratmak olduğunu söylemek hata olmayacaktır. Bu birliğin ekonomik-ticari eksene oturan yapısı henüz siyasi bir ittifak karakterine sahip değildir. Ancak ekonomik savaşta işlevi güçlenen bir karakter kazanmaktadır. Bugün özellikle rezerv para tartışmasında ve mücadelesinde bu birliğin rolü dikkate değerdir.

Aslında daha kurulduğu günden bugüne yaptığı hamleler, ortaya koyduğu yönelim ve attığı adımlarla bir güç odağı olarak özellikle ABD emperyalizmini ciddi anlamda rahatsız etmektedir. Demografik ve ekonomik açıdan elinde büyük bir güç bulunduran BRICS ülkeleri, gelecek yıllarda dünya ekonomik sistemine yön verecek önemli aktörlerdendir. BRICS ülkelerinin emperyalistler arası rekabet, pazar payı ve coğrafik olarak konumlanışları incelendiğinde, bu ülkelerin, ekonomik, sosyal ve siyasal olarak hızlı bir ilerleme kaydettikleri ve bu hız ve istikrarla ilerlediklerinde, 2050 yılına kadar önemli bir hegemonik güç olacakları öngörülmektedir.

ABD'nin küresel hegemonyasına alternatifler geliştiren bir küresel yönetim mekanizması olarak BRICS, ilk resmi zirvesini 2009 yılında gerçekleştirmiştir. ABD'de 2008 yılının sonlarında patlak veren ekonomik krizin hemen ardından yapılan bu zirve dikkat çekiciydi. Bu zirvede ekonomik olarak gerileyen ABD'ye karşı,

gelişip güçlenen "alternatif bir güç" olmanın mesajı da veriliyordu.

Pazarlardan daha fazla pay almak ve hegemonik bir güç olarak ABD ve diğer emperyalistlere karşı daha çok söz hakkı isteyen BRICS ülkeleri, kendi alternatif kurumlarını yaratarak rakiplerine adeta meydan okuyorlar. Ekonomik alanda başlayan kurumsallaşma, Dünya Bankasına karşı New Development Bank, Uluslararası Para Fonuna karşı ise Contingent Reserve Arrangement'in kurulması ile sonuçlanmıştır. Bu adımlar emperyalistler arası dalaşı gösteren ciddiyettir. BRICS'in genişlemesinin altını çizen, 'BRICS bankası' olarak da bilinen Yeni Kalkınma Bankası (NDB), Bangladeş, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır ve Uruguay'ın katılımıyla istikrarlı bir şekilde genişliyor. Suudi Arabistan'ın da NDB'ye katılmak için görüşmelerde bulunduğu bildiriliyor.

BRICS ülkeleri bununla kalacak gibi görünmüyor. Geçtiğimiz günlerde Brezilya Devlet Başkanı Lula da Silva

ğında satmaya başlarken Çin'le yaptığı anlaşma kapsamında gaz için ödemeleri yine ruble ve yuan cinsinden alıyor.

Çin, halihazırda kapsamlı yaptırımların uygulandığı İran'dan aldığı petrol için yuan cinsinden ödeme yapıyor.

Rusya ile Hindistan arasında başta petrol olmak üzere karşılıklı ticareti ağırlıklı olarak ruble ve rupi üzerinden gerçekleştirebilmek için müzakereler aktif şekilde devam ediyor. IMF verilerine göre, döviz rezervlerinde doların payı 1999'dan 2021 sonuna kadar 11 puan geriledi. Bu ABD açısından kabul edilemez ve aynı zamanda da tehlike çanlarının çaldığı bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Genişleme eğilimindeki BRICS diğer ülkelerin dikkatini çekiyor.

Yıllık toplantılarını 2009'dan bu yana düzenli olarak yapan BRICS ülkeleri, 2023 yılı zirvesini 22-24 Ağustos tarihlerinde, Güney Afrika'nın en büyük kenti Johannesburg'ta düzenlenmeyi planlanıyor. Bu yıl yapılacak toplantıya damgasını vuran tartışma, Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından hakkında yakalama kararı bulunan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bu toplantıya katılıp katılmayacağı oldu.

Bu toplantı öncesi BRICS üyesi ülkelerin dışişleri bakanları 1-2 Haziran'da bir araya geldiler. Toplantıda, bölgesel ve küresel konuların yanı sıra, BRICS'e yeni üye kabulü, sürdürülebilir kalkınma, karşılıklı hızlandırılmış büyüme, kapsayıcı çok taraflılık ve güvenlik konuları ele alındı. BRICS'e şu ana kadar resmi olarak 19 ülke üyelik başvurusunda bulundu. Bunların kaçının üyeliğinin kabul edileceğini bilemeyiz; ancak ABD emperyalizmine karşı oluşturulan BRICS ülkeler grubu, dünya nüfusunun yüzde 40'ına ev sahipliği yapıyor ve üyelerin toplam gayrisafi yurt içi hasılası, dünya hasılasının 4'te 1'inden fazlasını oluşturuyor. Bu ezilen dünya emekçileri için olmasa da diğer gerici ülkeler için bir alternatif olarak görülüyor.

Neticede BRICS denilen oluşum ABD ve diğer emperyalist güçlerle olan hegemonya dalaşında yükselen bir güç olarak görünüyor, ancak dünya emekçi kesimleri açısından bir alternatif değil, aksine baskının, sömürünün, yağmanın el değiştirerek artması anlamına geliyor. Emperyalist ve gerici devletlerin birlikleri alternatifimiz olamaz.

Diğer yandan Rusya, Ukrayna savaşının ardından Batılı ülkelere doğal gazını ruble cinsinden ödeme karşılı-

HKP (Maoist) Merkez Komite üyesi Katakam Sudarshan ölümsüzleşti

Maoist önder Katakam Sudarshan 31 Mayıs'ta Chhat-tisgarh'ın Dandakaranya bölgesinde kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi.

HKP (Maoist) Merkez Komitesi üyesi ve Politbüro üyesi, Anand kod adıyla bilinen Sudarshan 48 yıldır illegal faaliyet yürütüyordu. Anand ayrıca faşist Hint devleti tarafından para ödülüyle aranılıyordu.

HKP (Maoist) Merkez Komitesi Sözcüsü Abhay imzasıyla Hintçe ve Telugu dillerinde açıklama yapıldı.

Açıklamaya göre Anand kronik bronşit, diyabet ve yüksek tansiyon sorunlarından muztarıptı. Tedavi süreci engellenen Anand'ın bu durumuna şu sözlerle dikkat çekildi: "Yoldaş Anand, merkezi ve eyalet hükümetleri tarafından devrimci hareketin liderlerine ve işçilerine ilaç ve tıbbi imkânların sağlanmasını engellemek için yürütülen faşist saldırılar nedeniyle şehit edildi." denildi.

Anand'ın örgütlenme yıllarına dair şu ifadeler yer verildi: "69 yıl önce Bellampally kasabasında bir işçi aile-

sinde doğdu. Mahatara Naxalbari ve Srikakula mücadelelerinden esinlenerek 1974 yılında madencilik eğitimi öğrencisi olarak devrimci harekete girdi. 1975'te Radikal Vidyarthi Sangha'nın oluşumunda aktif bir rol oynadı. Daha sonra Bellampally parti hücre üyesi oldu ve Singareni işçi ve radikal öğrenci gençlik hareketlerin-

de önemli bir rol oynadı. 1978 yılında Laksettipet-Jannaram bölgelerinde parti örgütleyicisi olarak görev aldı ve köylülüğü devrimci hareket içinde seferber etti."

Anand, Naxalbari isyanından sonraki ilk devrimci liderler kuşağının bir parçasıydı ve neredeyse elli yıl boyunca Hindistan devrimine katkıda bulun-

du. Bu on yıllar içinde pek çok önemli sorumluluk üstlendi. Hindistan devrimine yaptığı katkılardan biri de Dandakaranya bölgesindeki devrimci mücadelenin genişletilmesinde oynadığı büyük roldür.

Anand 1995 yılında yeni kurulan Kuzey Telangana Özel Bölge Komitesi

çalışırken hareketin durumunu yansıtmak için "Vasanta Geetham" adlı romanı yazdı. Bu dönemde Halkın Yürüyüşü dergisinden sorumluydu ve Hindistan devrimci siyasetinin uluslararası alanda yayılmasına katkıda bulundu. Merkezi Bölge Bürosu Sekreteri olarak görev yaptığı son iki yıl boyunca aynı zamanda Merkez Komite'nin sözcülüğünü de üstlendi.

Açıklama şu sözlerle sonlandırıldı:

"Yoldaş Anand'ın fiziksel olarak aramızdan ayrılması üzücü, endişe verici ve ciddi bir kayıptır. Buna rağmen, Hindistan devrimci hareketine, ideolojik, siyasi, örgütsel alanlarda, birleşik cepheye, tüm partiye ve PLGA'ya, elli yıllık devrimci çalışmasıyla yaptığı katkılar, kitle örgütleri, Janatana hükümetleri ve tüm devrimci kamp için her zaman yol gösterici olarak parlamaya devam edecektir. Ülkenin dört bir yanından işçileri, köylüleri, orta sınıfları, küçük kapitalistleri, dalitleri, kabileleri, dini azınlık topluluklarını, köylüleri, kadınlar ve ezilen milliyetler devrimci hareketi ileriye taşımak için onun öğretilerinden ve devrimci çalışmalarından ilham almaya davet ediyoruz."

Süleymaniye'de suikasta uğrayan Hüseyin Arasan hayatını kaybetti

9Haziran günü Irak Kürdistanı'nın Süleymaniye kentinde üyesi olduğu Mezopotamya İşçiler Derneği önünde saldırıya uğrayan ve ağır yaralı olarak hastaneye kal-

dırılan Arasan sabah saatlerinde hayatını kaybetti. Arasan'ın cenazesi, adli tıp morgundan alınarak Süleymaniye'deki Ahmedi Hacı Ali Camii'ne götürüldü. Arasan'ın naaşı, daha sonra onlarca araçlık konvoy eşliğinde Kandil'de bulunan Meh-

met Karasungur Şehitliğine götürüldü. Arasan'ın cenazesinin bulunduğu konvoy, burada çok sayıda kişi tarafından "Şehid Namirin" sloganı ile karşılandı.

Şehitlikte gerçekleştirilen cenaze töreninde saygı duruşunda bulunuldu. Ardından konuşma yapan Mezopotamya İşçiler Derneği'nden Müslim Kaplan, "Bizi hareketten koparmak isteyen düşmanlar bilsinler ki, biz şehitlerin doğru yolundayız. Şehitlerin amacı, Kürtlerin amacıdır" dedi.

Kaplan, "Hükümete, KPD'ye, YNK'ye

ve tüm taraflara çağrıda bulunuyoruz; Güney Kürdistan hainlerin yerine dönüştü. Eğer YNK, KDP ve faşistlerin çizgisine gitmek istemiyorsa, bu terör saldırılarının önüne geçmeli ve katilleri bularak cezalandırmalı" diye seslendi.

Tevgera Azadî'den Rehman Resul ise, "Katiller en kısa sürede ortaya çıkarılmalı ve cezalandırılmalı" dedi.

Konuşmalar ardından Arasan'ın naaşı "Şehid Namirin" sloganıyla toprağa verildi.

KAVGADA

ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Aziz Aras: Proletarya Partisi saflarında mücadele yürüten Aziz Aras, 15-16 Haziran eylemleri sonrasında 16 Haziran 1980 tarihinde İstanbul'da gözaltına alınarak işkencede katledildi. İşkenceyi örtbas etmek için devlet, hemen bir rapor düzenleterek Aziz Aras'ın hastane yatağından düşerek beyin kanaması sonucu yaşamını yitirdiğini iddia etti.

Aziz Akpınar: Proletarya Partisi saflarında mücadele yürüten Aziz Akpınar, 17 Haziran 1980 tarihinde Tarsus'ta polis tarafından katledildi.

Efendi Diril: 1956 yılında Dersim'in Ovacık ilçesi Hülükuşağı köyünde dünyaya gelen Efendi Diril yoksulluğun, ezilmişliğin ve zulmün yarattığı isyancı gelenek ve içindeki devrim ateşiyle 1976 yılında Proletarya Partisi saflarına katıldı. Birçok eylemde aktif rol alan Efendi Diril, 1978 yılında parti üyesi olduktan sonra da çeşitli askeri eylemlerde yerini aldı.

Yiğit, militan, fedakâr mücadelesiyle kısa zamanda düşmanın korkulu rüyası haline geldi. Diril, İstanbul'un Kanarya Mahallesi Çakar Sokakta vücuduna 20 kurşun sıkılarak katledilmiş halde bulundu.

Efendi Diril'in ölüm haberi kısa zamanda yayıldı. İstanbul'a cenazeyi almaya gelen ailesi ve yoldaşları cenazeyi köyüne götürmek üzere yola çıktı. Cenaze daha köye varmadan Ovacık Merkez'de görkemli bir tören düzenlendi. 2 bini aşkın kişinin hep bir ağızdan attığı "Efendiler Ölmez", "Kahrolsun Komprador Patron Ağa Devleti" sloganları Dersim'de yankılandı.

BEYAZ DAĞ ŞEHİTLERİ

Düşman bir ihbar üzerine Dersim'in Hozat ilçesindeki Beyaz Dağ'ı dört bir yandan kuşatma altına aldı. Konaklamak için gittikleri bu yerde nöbetçinin dikkatsizliği, durumu daha da zorlaştırdı. 19 Haziran 1982'de düşman tarafından yapılan nokta baskınında, uyku tulumlarının içinde olan Hüseyin Gözlü şehit düşerken Mahmut Şefik Karaağaç ağır yaralı olarak düşmanın eline geçti ve işkencede katledildi.

Mahmut Şefik Karaağaç (Karlos): 1956'da Dersim'in Hozat ilçesi İnciga (Altınçevre) köyünde aydın bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Ortaokulu Hozat'da okudu. Lise yıllarında

Proletarya Partisi ile ilişkiye geçen Mahmut Şefik Karaağaç (Karlos), çeşitli öğrenci organlarında görev aldı. Proletarya Partisi ileri militanı olan Karaağaç, II. Parti Konferansından sonra Halk Ordusu'nda çeşitli komutanlıklarında da görev yaptı.

Hüseyin Gözlüm (Bozo): Dersim Merkez Rayberler köyünde doğan Hüseyin Gözlü (Bozo) köyünde Proletarya Partisi ile ilişkiye geçerek kuryelik görevini üstlendi. Daha sonra Halk Ordusu örgütlenmesi içinde yer aldı, birim komutanı görevi yaptı.

Ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi militanı ve Halk Ordusu birim komutanı olan Hüseyin Gözlü, samimi, dürüst ve alçak gönüllü yanlarıyla çevresinde sevilen fedakâr bir Partizandı.

BARGİNİ ŞEHİTLERİ

Hayrettin Bakış komutasındaki gerilla birliği 29 Haziran 1985 tarihinde Hozat'ın Bargini köyüne yakın bir mezrada konakladığı bir sırada bir iş birlikçinin ihbarı sonucu TC askerleriyle halk savaşıları arasında çatışma çıktı. Çıkan çatışmada Hayrettin Bakış, Nihat Topuzoğlu ve Metin Eker ölümsüzleşti.

Hayrettin Bakış (Kureyş): 1957 Dersim-Mazgirt Rijik köyü doğumlu Hayrettin Bakış, çok genç yaşlarda Proletarya Partisi'nin düşünceleri ile tanışarak kısa sürede örgütlü mücadele içinde faaliyete başladı. Faaliyetlerini sürdürürken düşmana esir düştü. AFC koşullarında başta bölgesel yayın Denge Partizan'da olmak üzere birçok makalenin altında imzası bulunmaktaydı.

Dersim'de görevlendirilen Hayrettin Bakış, Bölge Askeri Komitesinde ve bir gerilla müfrezesinin başındaydı. 1982 yılında Merkez Komite'ye atandı. 2. MK 2. Toplantısında sağ çizgiden kaynaklı tasfiyeciler kararlar da alınmıştı. Hayrettin Bakış, o dönem bu kararların üzerine tam olarak gidemese de Askeri Komisyon toplantısının ardından sorunun ciddiyetini, yakıcılığını kavrayarak bu çizgiyi şiddetle mahkûm etmişti.

Zekiliğinden dolayı Dersim'de Ona "Kureyş" deniliyordu. Dersim'in Kureyş'i olarak adlandırılan Hayrettin Bakış, ayrıca birçok ihbarcıyı da gözlem altında tutmuş, sorgulamış ve çeşitli açıklarını bulup cezalandırmıştı. Onun hayatında "yok", "olmaz", "ya-

pamam" sözcüklerine yer yoktu. Hiçbir olanağın görünmediği yerlerde O olanak yaratır, imkân ortaya çıkarırdı. Ölümsüzleştğinde MK-SB Üyesi ve Bölge Komutanıydı.

Nihat Topuzoğlu (Mazlum): 1961 yılında Dersim Ovacık Topuzlu köyünde dünyaya geldi. Yurt dışından kısa bir süre önce ülkeye dönen Nihat Topuzoğlu ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi Aday Üyesi ve Halk Ordusu savaşıcıydı.

Metin Eker (Cenk, Gözlük): 1962'de Dersim Hozat Ergen (Geçimli) köyünde dünyaya gelen Metin Eker Proletarya Partisi'yle genç yaşlarda tanıştı. Ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi aday üyesi ve Halk Ordusu savaşıcıydı.

Aziz Erkoç (İzzet): Aziz Erkoç Dersim-Hozat Tağar köyünde doğdu. 1980 öncesinde mücadeleye katıldı. 29 Haziran 1985 tarihinde Dersim Ovacık-Eğrikavak köyünde TC güçleriyle halk savaşıları arasında çıkan çatışmada ölümsüzleşti. Ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi aday üyesi Halk Ordusu savaşıcıydı.

İsmail Bulut (Şahin-Qero): Dağların kartalı Şahin, 1983 yılına kadar milislik görevini yerine getirmiş, gösterdiği hızlı gelişme göz önüne alınarak 1984'te Proletarya Partisi üyeliğine seçilmiştir. 3. Konferans döneminde Proletarya Partisi'nden ayrılan DABK hizbi saflarında yer aldı. 1992 yılında yaşanan birlikten sonra MK üyeliği ve Askeri Komisyon sekreterliğine getirildi.

Tarihler 21 Haziran 1992'yi gösterdiğinde eksilen cephanelerini tamamlamak için bomba imal eden gerillalardan Doğan Karadağ, elindeki bombanın patlaması sonucu şehit düşerken yanında bulunan İsmail Bulut ise yaralanmıştı. Aynı gün yaralı olarak ele geçirilen İsmail Bulut, yapılan işkenceler sonucu katledildi.

Doğan Karadağ (Alişer): 1962 yılında Dersim Hozat'ın, Tağar köyünde doğdu. 12 Eylül AFC'sinin ardından Halk Ordusu'na katılarak halkın sevgisini kısa zamanda kazandı. Artık Dersim halkının Alişer'iydi. Alişer, Dersim isyanının önderlerinden birisi idi. Dersim halkı Doğan Karadağ'a olan sevgisini bu isimle ortaya koyuyordu.

Doğan Karadağ, 21 Haziran'da Artvin Şavşat'ta bomba imal ederken bombanın elinde patlaması sonucu ölümsüzleşti. Doğan Karadağ, ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi üyesi, Karadeniz Alt Bölge Komutanıydı.

Ahmet Kargın (Mehmet Zeki): 1963 Dersim Ovacık'ın Tatuşağı köyü doğumlu olan Ahmet Kargın (Mehmet Zeki) Proletarya Partisi'ne sempati

duyarak Halk Ordusu'na katılmıştır. Erzincan Ergani yöresinde para almaya gittikleri bir yerden dönerken konakladıkları sırada Erdal Aslan adlı bir hain tarafından Haziran 1992'de katledilir. Ahmet Kargın ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi militanı, Halk Ordusu mıntika komutanlarındandı.

Ferdi Karacan (Munzur): Ferdi Karacan (Munzur) 1983 Tokat/Zile doğumludur. Bir işçi olan Ferdi Karacan, yıllarca işçilik yaptıktan sonra İstanbul 1 Mayıs Mahallesi'nde 2006 yılında Proletarya Partisi ile ilişki kurdu. Semt alanında çeşitli görevler üstlenen Karacan, kısa sürede partiyle bütünleşmede ciddi adımlar atıp, 2007 Haziran'ında Halk Ordusu'na katıldı. Kısa sürede gerilla ile bütünleşme sağlayan Karacan komutanlaşma ve yetkinleşmede önemli adımlar atan bir yoldaştır.

29 Haziran 2010 tarihinde Dersim Ovacık'ın Aslandoğmuş köyünde Çiğdem Yılmaz'la (Kinem) birlikte düşükleri düşman pususunda ölümsüzleşti. Ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi militanı ve Halk Ordusu savaşıcıydı.

Çiğdem Yılmaz (Kinem): Çiğdem Yılmaz (Kinem) 1987 Sivas Zara'nın Kanlıcaayır köyü doğumludur. 2003 yılında İstanbul'da lisede okurken Kom-somol'da örgütlendi. Uzun bir dönem İstanbul faaliyeti yürüten Kinem, 2007 yılında yaptığı feodal evlilik sonrası yaşadığı baskı nedeniyle, mücadeleden uzak tutulmaya çalışılmış ve baskı görmüştür. Bunun karşısında duran Kinem evliliğini sonlandırarak yaşamında hiçbir şeyin mücadelesinin önüne engel olamayacağını ortaya koymuştur. Artık daha kararlı ve daha inançlı bir Kinem vardır. Militan ve özverili kişiliğiyle ön plana çıkan Kinem, kitle eylemlerinin militan ve coşku dolu karakteriydi. Gerillaya katılım çağrısına olumlu yanıt vererek Ağustos 2009'da Halk Ordusu'na katıldı.

29 Haziran 2010 tarihinde Dersim/Ovacık-Aslandoğmuş köyü kırsalında Ferdi Karacan (Munzur) ile birlikte düşükleri düşman pususunda ölümsüzleşmiştir. Ölümsüzleştğinde Proletarya Partisi militanı ve Halk Ordusu savaşıcıydı.

Mehmet Kara: Mehmet Kara, Maraş Elbistan'ın Ambar köyünde 1 Temmuz 1965'te dünyaya geldi. Ekonomik sebeplerden dolayı ailesi tarafından yurtdışına gönderilen Kara, Fransa'ya yerleşti. Burada Proletarya Partisi'yle tanışan yoldaş, dernek yöneticiliğine kadar uzanan bir faaliyet içinde yer aldı. Emekçi yapısı olan Mehmet Kara, 2 Temmuz 2016'da kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti.

Almanya'dan Karadeniz'e, Karadeniz'den Dersim'e... Destansı Bir Gerilla Yaşamı: *Muharrem**

“Muharrem yoldaş o pusuyu nasıl fark edemedi?” sorusu hem gerilla yoldaşlarından hem de Dersim köylüleri tarafından sıkça sorulan sorulardan oldu. Elbette öylesine sorulan bir soru değildi. Bir nedeni vardı bu sorunun...

13 yıllık gerilla yaşamının tecrübeyle boşa çıkardığın birçok pusu, bu soruyu haklı olarak sorduruyordu. Defalarca hem öncü hem de komutan olarak sayısız pratikte düşmanın ölüm tuzağını işlevsiz kılmıştın.

Şimdi ben de 2009 yılına gidiyorum bu yazıyı yazarken. Küçük bir grupla Pertek faaliyetindeydik seninle. Grubun öncüsüydün. Bense henüz yeni bir gerillaydım. Pertek faaliyeti, Dersim'in diğer yerlerine göre arazi yapısı nedeniyle hem kolay denebilecek; ama düşmana da bazı avantajlar sağlayan yapısı nedeniyle riskli bir faaliyet alanıydı. Ancak düşmanın bir türlü anlayamayacağı ve tedbirlerini almakta zorlanacağı nedenlerden dolayı bu avantajı kullanmakta zorlandığı da bir yerdi.

2009 faaliyetinde düşman bilgimizi almış, peşimize düşmüştü. Geçiş hatlarımıza, köy çevrelerine pusulamalar yapıyor, hatta görüntümüzü aldığı bazı yerlerde somut konumlanmalara giriyor ancak bir türlü sonuç alamıyordu.

Pertek faaliyetine dahil olduğumda yoldaşlar, “Arazi yapısı nedeniyle rahat bir faaliyet alanı” diyordu. Alana ilk gittiğimiz birkaç gün öyle bir havası vardı ancak, öncülük yaptığın yürüyüş kolunda, arkadan seni takip etmenin yorgunluğu, söylenen ve anlatılanların tam tersiydi. Hatta birkaç sefer, peşinden sürüklediğin yolculuğun yorgunluğuyla sana çıkmış ve bazı tartışmalar yaşamıştık. Sense yeni bir gerillaya anlatabileceğin bir tarzda “anlarsın yoldaş, neden bu kadar yorulduğumuzu” demiştin.

Bu hafif arazideki yaklaşık iki aylık, zorlu faaliyet sonunda düşmanın köylülere “üç sefer görüntülerini aldık ama düşüremedik. Bir dahaki sefere bu kadar şanslı olamazlar” söylemini duyunca bu yorgunluğun nedenini anlamak pek de zor olmamıştı aslında.

O zayıf araziye, düşmanı yorumlama kabiliyetinle öyle bir kullanmıştık ki yorgunluğa değmişti aslında. Her yolculuğumuzu, adeta kan ter içinde, terden ıslanmamış bir yerimiz kalmamışçasına ama her seferinde düşmanı boşa çıkararak faaliyeti sonlandırmıştık.

Bir sene sonra yine aynı araziye bu sefer daha kalabalık gitmiştik. Düşman yine pusulamalarla faaliyetimizi engellemeye çalışıyor, bizi imha etmenin planlarını yapıyordu. Henüz yola koyulmamıştık. Brik diye tabir ettiğimiz, insan boyunu aşmayan meşe ağaçları arasından son gözetlememizi yapıp yürüyüş kolunu oluşturmaktık. Bu sefer öncü bendim hemen arkamda ise sen. Birden öksürük krizi gelince dürbünü elimden alıp ilk baktığın tepede düşmanı fark etmen bir olmuştu. Düşman bir kez daha boşa çıkmıştı. Zira fark etmeseydin, az sonra yürüyeceğimiz patika hemen önlerine çıkıyordu.

Düşmanı yorumlaman, nerede aracağını bilmen, nasıl hareket edebileceğini öngörmen 13 yıllık gerilla faaliyetinin sana kattığı muazzam deneyimlendendi. Gerilla yaşamımda senden öğrendiğim çok şey oldu yoldaş. Şimdi o yorgunluk bahaneleriyle yürüttüğümüz tartışmaları hatırladıkça gülüyorum kendi kendime. Demek ki deneyim böyle bir şeymiş. “Anlayacaksın” söyleminin altında pratik olarak ne çok şey varmış. Tek bir kelimenin anlattığı aslında biriken savaş deneyimiymiş...

Şehit düştüğün tarih geliyor aklıma. Seninle yürüttüğümüz keşif faaliyetinin ardından Merkez alanında bir yıl sonra faaliyete başlamıştık. Köye ilk girdiğimiz gündü. Tarif ettiğin köye ulaşmış ve kendimizi tanıtmaya zorunluluğu yaşamıştık. Köyden çıkıp uygun bir yerde konumlanacaktık. Gökyüzünde dolunay, saat ise gecenin biri olmuştu. Daha noktalama yapacağımız yere ulaşalı 5 dakika olmamıştı ki kobra helikopterlerin sesi gelmişti. Helikopterler Aliboğazı'na doğru gidiyordu. O saatte çalışan helikopter ya bir eyleme ya da bir pusuya işaretli. Ertesi gün öğrenebildik hevaller ve yoldaşlar Çemişgezek ilçe merkezine ortak eylem yapmışlardı. Haberi veren yerel radyo kanalı da hemen ardından **İsyan Ateşi** parçasını çalmıştı. Ne kadar heyecanlanmıştık...

Aradan birkaç gün geçti. Yine aynı saat ve aynı şekilde helikopterler. Yine yorumlar yapmaya başladık. Ertesi gün haberleri dinledik. Daha ertesi gün de. Hiçbir haber yoktu. Sonra alan değiştirdik. Bir hafta geçmişti aradan. Gündüz sıcağında mayışmış biraz uykuya dalmıştım. Bir yoldaşın seslenmesiyle uyandım. Uykulu gözlerle yoldaşın radyoyu işaret ettiğini gördüm. Kulak kabarttım. Denge Mezopotamya radyosu haberleri vardı. Yoldaş adeta donmuş, bir şey söyleyemiyordu. Az sonra radyoda senin ve Heval Yılmaz'ın (Mazlum Erenci) adı geçti. Bozan yaylalarında bir hafta önce (29 Haziran 2011'de)

şehit düştüğünüzün tarihini veriyordu haberler. Daha önce seninle birlikte yaptığımız bir noktada haberi dinlerken kelimelerin yerine sadece duygular konuşuyordu. Hiçbirimizden çıt çıkmıyordu. Tarih ise bir hafta önce netleştiremediğimiz helikopterlerin çalıştığı tarihti.

Akşam köye gidecektik. Senin çok sevdiğin, seni çok seven bir eve... Köylüler de haberini almışlardı. Hızlıca bir anma örgütledik. Yaşamına dair kısa bir sunumun ardından saygı duruşuna davet ettik evdekileri. Saygı duruşu sırasında ev halkıyla göz göze gelmemeye çaba sarf etmiştim. Herkesin gözleri doluydu. Kimse duygusunu gizlemiyordu ancak yine de gözyaşlarımızı saklama ihtiyacı hissetmiştik.

Sadece o evde değil daha sonra nereye gidersek gidelim seni tanımış olsunlar ya da sadece adını duymuş olsunlar herkesin sorduğu ilk soru “Muharrem o pusuyu nasıl fark etmedi?” Biliyoruz o sorunun bir cevabı yok. Ama bilinen bir şey var ki o pusunun öyle sırdan bir pusu olmadığıdır. Bir ihanet vardı. Daha az önce sana/size bir bardak çay ya da bir lokma ekmek uzatanlardan birinin ihaneti. Bunu biliyoruz. Ancak şu da bilinsin ki o ihaneti yapanın yanına kalmayacak ve hesabınız sorulacak. Emin ol, onurlu ve namuslu Dersim halkı da bunu bizim kadar çok istiyor ve er ya da geç kanınızı yerde bırakmayacak, hesabınızı soracağız.

Bir yoldaş

***Halk Ordusu savaşçısı Yurdal Yıldırım (Muharrem) 29 Haziran 2011 tarihinde Çemişgezek'e bağlı Bozan yaylasında HPG gerillalarıyla ortak bir faaliyetten dönerken düşman pususunda yaralanmıştır. Yaralı olmasına rağmen yine aynı pusuda ağır yaralanan HPG'li Mazlum Erenci'yi çatışma bölgesinden çıkarmak isterken aldığı ikinci mermiden sonra şehit düşmüştür.**

YENİ DEMOKRASİ

MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!

OKU OKUT!

f yenedemokrasi1

t ydemokrasi11

✉ yenedemokrasi gazetesi@gmail.com

📷 yenedemokrasi

📄 yenedemokrasi32.net

Özgür Gelecek İçin Yeni Demokrasi Gazetesi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No:6 Daire:3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasi gazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi B Blok, 1 Kat, No: 349 Zeytinburnu/İst-0212 501 21 20

15-16 Haziran

Büyük İşçi Direnişi

Yolumuza Işık Tutuyor

Yeni Demokrasi
gazetesi